

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

Kód oboru: 7502R023

Název bakalářské práce:

PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

ISSUES CONCERNING DOMESTIC VIOLENCE

Autor:

Jiří Svoboda

T. G. Masaryka 1061

407 77 Šluknov

Podpis autora: _____

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková.

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
	0	0	26	20	9 + 1 CD

CD obsahuje **celé** znění bakalářské práce.

V Liberci dne:30.4.2008

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Jiří Svoboda
Adresa: Na Náspu 170/3, 407 46 Krásná Lípa

Studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Penitenciární péče
Kód oboru: 7502R023

Název práce: PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Název práce v angličtině: ISSUES CONCERNING DOMESTIC VIOLENCE

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Termín odevzdání práce: 30.04.2007

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Jiří Svoboda

Datum: 28. 01. 2006

Podpis studenta: .....

Cíl práce:

Zjištění a analýza příčin páchaní trestné činnosti vymezené pojmem „ domácí násilí „.

Základní literatura:

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.

VANÍČKOVÁ, E. *Tělesné tresty dětí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0814-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 4.4.2008

Podpis:

Poděkování:

Velice děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Květuši Slukové za odborné vedení, velice cenné rady a konzultace, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

V neposlední řadě patří můj dík mé rodině, především mé ženě, za toleranci a trpělivost při tvorbě bakalářské práce.

Jiří Svoboda

Název bakalářské práce: PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Název bakalářské práce: ISSUES CONCERNING DOMESTIC VIOLENCE

Jméno a příjmení autora: Jiří Svoboda

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Květuše Sluková

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou domácího násilí se zaměřením na zjištění a analýzu příčin páchaní trestné činnosti tímto pojmem vymezené, s cílovým zaměřením na trestný čin Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona.

Teoretická část definovala domácí násilí jako významný sociální fenomén rozšířený po celém světě. Byly vysvětleny jeho základní znaky, formy, způsob rozvoje, následky, včetně jednotlivých trestně právních kvalifikací, především ve vztahu ke zmiňovanému ustanovení trestního zákona. V rámci uvedených výzkumných teorií byly vysvětleny příčiny vzniku domácího násilí ve vztahu k pachateli, oběti a prostředí, včetně podmínek jeho vzniku.

Praktická, výzkumná část se zabývala zjištěním a analýzou příčin vzniku domácího násilí v cílové oblasti vymezené trestně právní kvalifikací trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a trestního zákona. Za využití psychologické metody studia spisové dokumentace byla ověřena platnost výzkumných teorií, přičemž v rámci jednotlivých hypotéz byly zmíněny vlastní poznatky a zkušenosti získané při prověřování a vyšetřování této trestné činnosti v rámci činnosti Policie České republiky.

Klíčová slova:

agrese, domácí násilí, fyzické násilí, oběť domácího násilí, osobnost pachatele, pachatel domácího násilí, psychické násilí, týrání.

Název bakalářské práce: PROBLEMATIKA DOMÁCIHO NÁSILÍ

Název bakalářské práce: ISSUES CONCERNING DOMESTIC VIOLENCE

Jméno a příjmení autora: Jiří Svoboda

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Květuše Sluková

Resumé:

Bachelor's Work concerned the issues of domestic violence with the aim of defining and analysis of reasons for criminal activity as defined under this term, finally aimed at the criminal act of Abuse of a person living in a joint household according to § 215a of the Criminal Law.

Theoretical part defined domestic violence as a major social phenomenon spread all over the world. It explained the basic characteristics, forms, ways of development, consequences together with individual qualifications under the Criminal Law concerning mainly the paragraph mentioned above. It explained reasons for development of domestic violence in relation to the malefactor, the victim and the environment as well as describing individual research theories and their development.

Practical part, the research, determined and analysed the reasons for development of domestic violence in the range defined by § 215a of the Criminal Law. Using the psychology method of study of the files the validity of the research methods was verified while my own experiences and lessons were mentioned in the individual hypothesis, that were gained during examinations and investigations of these criminal acts during my work for the Police of the Czech Republic.

Key words:

aggression, domestic violence, physical violence, victim of domestic violence, personality of malefactor, malefactor of domestic violence, psychological violence, abuse

OBSAH

TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Úvod	9
2 Vymezení pojmu.....	11
3 Znaký domáciho násilí.....	12
4 Formy domáciho násilí	14
4.1 Fyzické násilí	14
4.2 Psychické násilí.....	14
4.3 Sexuální násilí.....	14
4.4 Sociální násilí.....	14
4.5 Ekonomické násilí.....	14
4.6 Emocionální násilí	15
4.7 Spirituální násilí	15
4.8 Homofobní násilí	15
4.9 Imigrační násilí	16
4.10 Destruktivní činy.....	16
5 Teorie vzniku domáciho násilí:	17
6 Rizikový muž.....	19
7 Riziková žena.....	20
8 Podmínky vzniku domáciho násilí.....	22
9 Rozvoj domáciho násilí	25
10 Psychologické hledisko vzniku a rozvoje domáciho násilí - shrnutí.....	28
11 Podceňování domáciho násilí	30
12 Základní mýty	31
13 Pachatel.....	34
14 Oběť domáciho násilí.....	38
15 Okolnosti výrazně podmiňující vznik domáciho násilí	39
15.1 Alkoholizmus.....	39
15.2 Nezaměstnanost	39
15.3 Rodina.....	41

15.4 Stres	41
16 Následky domácího násilí.....	42
16.1 Psychické následky	42
16.2 Fyzické následky.....	43
17 Legislativa.....	45
PRAKTICKÁ ČÁST	54
18 Cíl	54
19 Metody.....	54
20 Popis a charakteristika vzorku	55
21 Předpoklady	57
22 Shrnutí.....	91
23 Vyhodnocení předpokladů.....	95
24 Závěr	102
25 Návrh opatření	104
26 Seznam použitých informačních zdrojů	106
Přílohy.....	108

TEORETICKÁ ČÁST

*Příroda nám zanechala v krvi tohle zlo,
že každý by byl tyranem, kdyby to jen šlo.
Daniel Defoe
Historie Petice z Kentu*

1 Úvod

Domácí násilí – pod tímto pojmem rozumí psychologové násilí mezi partnery, které se odehrává v soukromí, je opakované a má stoupající tendenci. Jako domácí násilí však můžeme chápat veškeré násilí, které probíhá za zavřenými dveřmi domova.

Tolerování násilí v rodině, patologicky narušený vztah soužití, násilí na dětech a to v jakékoliv podobě a intenzitě působí negativně ve dvou základních rovinách. Na jedné straně jde o konkrétní formy uplatňovaného násilí ze strany útočníka, jeho neovladatelnost a nezvladatelnost, na druhé straně toto jednání negativně působí na děti vyrůstající v rodině jako model chování, který následně aplikují, třeba v kolektivu svých vrstevníků.

Podle v současné době prezentovaných studií je domácí násilí nejrozšířenější a nejskrytější formou násilí ve společnosti, které je specifické tím, že samo od sebe neustane, naopak má eskalující tendenci. Domácí násilí se vyskytuje ve všech společenských vrstvách, tedy u sociálně slabých, ale i sociálně dobře postavených rodin, mezi vysokoškolsky vzdělanými partnery i nevzdělanými, mezi podnikateli, zaměstnanci i nezaměstnanými. Pachatelem i obětí mohou být obě pohlaví, přičemž v současné době typickou obětí domácího násilí je žena.

Představa rodiny jako bezpečného a klidného místa, které zaručuje všem jejím členům zdravý vývoj, získává v posledních letech značné trhliny. Rodina se stává místem, kde stále častěji silnější ubližují slabším a závislým jedincům, kterými jsou děti. Týrání a zneužívání dětí v rodinách se stalo prvním problémem sledovaným odbornou a také laickou veřejností. Jako další následovaly týrané ženy s tím, že v nedaleké budoucnosti je

očekáváno odhalení dalšího navazujícího problému, kterým jsou muži týraní svými partnerkami.

Téma a zaměření bakalářské práce jsem zvolil vzhledem k aktuálnosti a naléhavosti tohoto všeobecně známého a přitom stále málo diskutovaného tématu, neboť se touto problematikou zabývám v rámci mého profesního zaměření příslušníka Policie České republiky, zařazeného u Služby kriminální policie a vyšetřování při Okresním ředitelství v Děčíně, ve skupině vyšetřování násilné a mravnostní kriminality, kterou je právě daná problematika domácího násilí v rámci různých fází trestního řízení řešena.

V teoretické části je domácí násilí definováno jako významný sociální fenomén rozšířený po celém světě. Jsou zde vysvětleny jeho základní znaky, formy, způsob rozvoje, následky, včetně jednotlivých, trestně právních kvalifikací trestního zákona. V rámci uvedených teorií jsou vysvětleny příčiny vzniku domácího násilí ve vztahu k pachateli, jehož charakteristika není dosud přesně definována, dále k oběti, jejíž charakteristika je dána souborem specifických okolností a důsledků týrání, které vedou ke snížení schopnosti oběti efektivně reagovat na prožívané násilí, a které jsou souhrně označovány jako syndrom týrané ženy, přičemž jsou zde dále popsány jednotlivé výzkumné teorie včetně podmínek, které se významnou měrou podílejí na jeho vzniku.

Praktická, výzkumná část se zabývá zjištěním a analýzou příčin vzniku domácího násilí v cílové oblasti vymezené trestně právní kvalifikací trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a trestního zákona, jehož legislativním přijetím na základě celosvětových závěrů k této problematice a především dlouhodobé apelace odborníků z řad psychologů, právníků, sociálních pracovníků, lékařů a dalších, stavějících na legislativním rámci dalších členských zemí Evropské unie, a také již vlastních poznatků a zkušenostech v rámci České republiky, byla zdůrazněna specifická forma této formy násilí ve vztahu trestně právním.

Ustanovení trestného činu dle § 215a trestního zákona ve své skutkové podstatě konzumuje některé skutkové podstaty dalších, v době předcházející účinnosti tohoto ustanovení, tedy před datem 1.6.2004 ve vztahu k domácímu násilí užívaných trestně právních kvalifikací, vymezující jednání pachatele pouze ve vztahu k osobě blízké nebo jiné, žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě.

Cílem práce bylo ověření dosud zpracovaných teoretických poznatků k dané problematice v praxi s tím, že vzhledem ke krátké době účinnosti ustanovení § 215a

trestního zákona, mohou být závěry empirického šetření značně zkresleny, nebo nebudou vzhledem k malému přístupnému vzorku odpovídat dřívějším zjištěním.

2 Vymezení pojmu

Pojem „*domácí násilí*“ vychází z anglického pojmu „*domestic violence*“, a je obvykle definován jako jakákoli forma fyzického, sexuálního nebo psychického násilí, která staví v nebezpečí bezpečnost a blaho členů rodiny, tedy použití fyzické nebo emocionální síly či výhrůzek fyzickým násilím, včetně sexuálního násilí v rámci rodiny nebo domácnosti.

Můžeme jej také vykládat jako fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi intimními partnery, tj. manžely, druhy apod., ke kterému dochází v soukromí, tedy mimo kontrolu veřejnosti, u nichž se intenzita násilných incidentů zpravidla stupňuje a u oběti vede ke ztrátě schopností včas tyto zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah. Lze jej však vykládat jako širší pojem, kterému se dá podřadit pojem „násilí v rodině“, které může zahrnovat různé typy domácího násilí, mezi které řadíme násilí na dětech, násilí na ženách, násilí na seniorech, násilí na zdravotně postižených a taktéž násilí na mužích.

Domácí násilí má přitom vždy svoji historii. Začíná často velmi nenápadně, takže si jeho prvních příznaků oběť často ani nevšimne. Pokud se ovšem domácí násilí hned v počátcích nezastaví, má stupňující se tendenci - opakuje se a nabývá na intenzitě.

K násilí ve vztahu však nedochází neustále. Střídají se období násilí a relativního klidu, během kterých se projevují tři faktory: láska, naděje na změnu stavu a strach. Cyklus domácího násilí, v němž se střídá období „líbánek“, vzrůstající tenze, konfliktu a „usmiřování“ se tak stále opakuje, avšak se stupňující tendencí.

Oběť se také není často schopna vůbec bránit. Její situaci komplikuje především blízký vztah k pachateli, ale např. i pocit naučené bezmocnosti a bezradnosti.

Domácí násilí není možné zaměňovat s partnerskou hádkou či „manželskou rozepří“. Při hádce totiž proti sobě stojí dvě přibližně rovnoprávné osoby, které jsou v podobném postavení a vyměňují si názory. V případech domácího násilí proti sobě stojí bezmocná a vystrašená oběť, která se obává trestu či napadení, a pachatel, který se skrze použití moci snaží oběť ovládat a donutit k tomu, co chce on.

Výzkumy posledních let shodně ukazují, že domácí násilí postihuje asi 10 % partnerských vztahů, přičemž většinovými oběťmi domácího násilí (nejen v ČR) jsou ženy

v postavení manželky, družky nebo přítelkyně ve věku mezi 25. a 40. rokem, jež tvoří 92 až 98 % z celkového počtu obětí. Počet mužských a jiných obětí, mezi které byli řazeni senioři, děti a členové rodiny s postižením, se pohybuje mezi 2 až 5 %.

Problematika domácího násilí tedy existovala odjakživa, ale byla po velmi dlouhou dobu přehlížena jako něco nepodstatného, co je v zásadě normální. Převažovala tendence do těchto konfliktů nezasahovat, protože jsou záležitostí rodiny, a nikoli široké veřejnosti. Muži bylo přiznááno právo chovat se k manželce tak, jak uzná za vhodné, žena měla v rodině podřízené postavení. Teprve v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století postupně docházelo ke změně postoje a k detabuizaci těchto problémů.¹⁾

3 Znaky domácího násilí

Typickými znaky domácího násilí jsou:

- **soukromí jako místo činu** – je tím, že se odehrává mezi „čtyřmi stěnami“, což je na jedné straně příčinou, proč zůstává (často i řadu let) utajeno, ale zároveň je také důvodem, proč se o něj lidé příliš nezajímají, protože jej považují za soukromou záležitost.
- **opakování, stupňování a dlouhodobost násilí** – opakované poškozování oběti útoky, které postupně nabývají na intenzitě a současně se mezi nimi zkracují intervaly klidu. Domácí násilí tedy není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky, ale má svou historii a jeho projevy přetrvávají i ve velmi dlouhých časových intervalech několika let. Právě v opakování a dlouhodobosti spočívá nebezpečnost domácího násilí.
- **uplatnění moci a kontroly** – postavení oběti a pachatele je nerovné a jejich role se v průběhu opakovaných incidentů nemění. Pachatel násilím uplatňuje kontrolu nad životem oběti, zejména v oblasti jejích sociálních kontaktů a v oblasti ekonomické v rámci jejího každodenního života.
- **vzájemná blízkost a provázanost oběti a pachatele** – pachatel i oběť jsou, nebo si byli vzájemně blízké a důvěrné osoby. K násilí dochází v rámci reálného

---

¹⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 633. ISBN 80-7178-802-3.

partnerského vztahu nebo mezigeneračního vztahu mezi rodiči a dětmi či prarodiči. Pachatel i oběť jsou vzájemně citově, sociálně i ekonomicky úzce spojené osoby, které mohou mít společně děti, nemovitosti, účty apod. Společné bydliště, které je nutné považovat za jeden ze znaků vzájemné provázanosti, ztěžuje možnost oběti vymanit se ze vztahu a umocňuje uplatnění moci a kontroly pachatele nad obětí.

- **složitý, ambivalentní postoj oběti k pachateli** – oběť domácího násilí se chová jinak, než oběti poškozené cizím pachatelem. Je zde zřejmá kolísavá ochota k potrestání pachatele. Oběť si přeje zastavit násilí, přičemž doufá v pokračující vztah bez násilí. Po násilném incidentu, při kterém vyhledají pomoc svůj postoj vůči pachateli mohou měnit a to v důsledku psychického tlaku z vývoje situace, či oprávněného strachu vzhledem ke skutečnosti, že oběť nadále bydlí ve společném bytě nebo domě s útočníkem.
- **postupně se vytrácí důvod**
- **často přihlížejí děti**
- **oběť vyhledává pomoc, až když jí jde o život**
- **specifičnost příčin a kořenů domácího násilí**

Za klíčové znaky domácího násilí jsou považovány především:

- **neveřejnost** – probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly.
- **opakování a dlouhodobost** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek.
- **eskalace** – od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti, až k fyzickým útokům a závažným trestným činům, ohrožujícím zdraví a život.
- **jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné** – domácí násilí nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky a spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené střídají.

Aby mohlo být jednání pachatele posouzeno jako domácí násilí, musí být naplněny všechny čtyři výše uvedené znaky.

4 Formy domácího násilí

4.1 Fyzické násilí

Mezi fyzické násilí řadíme bití rukama nebo předměty, kopání, škrábání, píchání ostrými předměty, řezání, popálení, svazování, trhání vlasů, ohrožování bodnou či palnou zbraní nebo jinými předměty, odpírání spánku a jídla, tedy bolestivé útoky, které s sebou nesou riziko poškození zdraví, a které v extrémních případech mohou vyústit v přímé ohrožení života. Fyzické násilí je nejvíce pozorovatelné, neboť zpravidla zanechává stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zlomenin, zaschlé krve apod.

4.2 Psychické násilí

Mezi psychické násilí, které souvisí s násilím fyzickým, nebo se může odehrávat samostatně, řadíme ponižování, urážení, znevažování, obviňování, zákazy, zastrašování, terorizování, vyhrožování fyzickým násilím, vydírání, ovlivňování dětí, hrubé chování, ničení vlastnictví oběti zejména oblíbených věcí apod. Psychické násilí je obtížně dokazovatelné, neboť na první pohled není zřejmé, zda je osoba skutečně psychicky týraná.

4.3 Sexuální násilí

Mezi sexuální násilí řadíme znásilnění, nucení proti vůli k sexuálním praktikám, sexuální napadání a zacházení s blízkou osobou jako se sexuálním objektem.

4.4 Sociální násilí

Mezi sociální násilí řadíme jakékoliv jednání pachatele, vedoucí k „sociální izolaci“ oběti, při jednostranném uplatňování privilegií pachatele rozhodovat ve všech oblastech společného života, spočívající především v zákazu kontaktu s přáteli a rodinou, pronásledování, sledování telefonátů a provádění tzv. „kontrolních návštěv a telefonátů“, či úplném zákazu telefonování, zamykání v bytě apod.

4.5 Ekonomické násilí

Mezi ekonomické násilí řadíme jakékoliv jednání pachatele vedoucí k „ekonomické kontrole“ oběti, spočívající v omezování nebo úplném omezení přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost, případně i na děti, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny, až po snahu zakázat partnerovi chodit do práce, hraničící s jeho sociální izolací.

4.6 Emocionální násilí

Mezi emocionální násilí řadíme jednání pachatele vedoucí k soustavné kontrole oběti, její ponižování, zesměšňování, prohlašování oběti za blázna, citové vydírání, obviňování v každé situaci, výhrůžky odebráním dětí, přesvědčování oběti o její „vině“ za vzniklou situaci, tedy jakákoliv manipulace s emocemi a pocity.

Emocionální násilí může být orientováno na osoby, zvířata a věci, ke kterým má ohrožená osoba citový vztah, přičemž zaměření na osoby se nejčastěji orientuje na nejbližší lidi z okolí ohrožené osoby (dětí, rodiče, sourozence apod.). Zaměření na zvířata zahrnuje vyhrožování likvidací domácích zvířat nebo jejím provedením. Zaměření na věci zahrnuje ničení věcí patřících do osobního vlastnictví ohrožené osoby či věcí, ke kterým má vztah a představují nenahraditelnou vzpomínku, např. fotografie, dárky od rodičů, zděděné předměty jako památka na předky apod.

Mezi další formy domácího násilí, vyskytující se méně často (ne však méně významně), lze podřadit:

4.7 Spirituální násilí

Je výjimečnou formou domácího násilí jehož podstata vyplývá v zákazu, či zamezení vyjádření spirituálních či náboženských pocitů oběti, a je vyjádřeno především zákazem oběti navštěvovat náboženské obřady či budovy, či zesměšňováním nebo zlehčováním partnerovi víry, tradic, nebo kultury.

4.8 Homofobní násilí

Je velmi výjimečnou formou domácího násilí, jehož podstata vyplývá z chorobného strachu z homosexuality, přesněji z jejího prozrazení. Tato forma by ve své podstatě mohla být zahrnuta pod psychické či emocionální násilí, kde by mezi její projevy byl řazen strach oběti ze ztráty dětí, práce, rodiny, pokud by se tito dozvěděli o její homosexualitě, strach z násilí veřejnosti jako reakce na homosexualitu, či strach ze ztráty podpory gay/lesbické komunity, pokud by se tato dozvěděla o násilí ve vztahu.

4.9 Imigrační násilí

Je jednou z forem „domácího násilí“, kterou lze taktéž podřadit mezi již zmiňované formy, především pod psychické, ekonomické či emocionální násilí. Její specifikace, související s porušováním zákonných norem společnosti, především nelegálního vstupu a pobytu, ji řadí mezi další z tzv. latentních forem, jejichž význam v současné době s vývojem naší společnosti stoupá. Je vázána především na sociální postavení země v rámci určitého společenství a uplatňování „cizinecké-migrační politiky“. Mezi projevy pachatele lze řadit ničení potřebných dokumentů k imigračnímu řízení, odmítání pomoci s imigračním řízením, zesměšňování statusu imigranta, vyhrožování informováním či udáním policii.

4.10 Destruktivní činy

Destruktivní činy lze opět podřadit mezi již zmíněné fyzické, psychické a emocionální formy násilí, avšak pro svoji specifičnost je možné je uvádět jako jednu z forem. Mezi projevy pachatele lze řadit rozbíjení cenných předmětů či předmětů s emocionální vazbou mezi obětí a další osobou, či vázající se k určitému místu či okamžiku jejího života.

Specifikem domácího násilí je fakt, že tyto projevy se prakticky nevyskytují v čisté izolované formě, naopak velmi častými jsou kombinace několika forem domácího násilí současně v různých variacích.

5 Teorie vzniku domácího násilí:

Původní *mono-faktorové teorie* vzniku domácího násilí, opírající se zejména o rozbor konkrétních vyhraněných případů, jsou v současnosti již překonané, neboť studovaly problematiku domácího násilí ze tří teoretických úhlů :

- **psychologické teorie domácího násilí** – tyto teorie stavěly na snaze definovat typické osobnostní rysy agresora.
- **biologicko genetické teorie domácího násilí** – které se snažily nalézt exaktní průkaz genetické, či biologické determinace agresivního chování, přičemž však skončily na predikci pouze obecných sklonů k agresivnímu jednání, nikoli však s konkrétním vztahem k problematice domácího násilí.
- **sociologické teorie domácího násilí** – jejichž přínosem bylo odloučení nahlížené problematiky od přístupu psychiatrického (chápaní pachatele a oběti jako psychicky narušené jedince) a přenesení vlastního problému do kategorie společenské. Odpovědnost za projevy domácího násilí přisuzují tradičním viníkům feministických studií, totiž „typicky mužským“ projevům nadvlády a svrchovanosti.

Tyto *jednofaktorové teorie* však již byly překonány a v současnosti dominují v této oblasti *teorie multi-faktorové*, které chápou negativní projevy domácího násilí nikoli z pozice jednoho izolovaného názorového proudu, ale jako syntetický celek několika negativních skutečností, které ve svém součtu vedou k projevům domácího násilí.

Jako zdroje a příčiny domácího násilí jsou chápáním multi-faktorových teorií uváděny čtyři roviny zdrojů a příčin domácího násilí:

- **makrosystémové příčiny** – spočívají v generace přežívajícím archetypu muže, coby dominantní osobnosti partnerského vztahu a společenské obhajobě tohoto modelu.
- **exosystém a domácí násilí** – pojmem exosystém je chápáno bezprostřední okolí a zahrnuje jak formální, tak i neformální sociální struktury, s nimiž přichází osoba do kontaktu. Za faktory, které přispívají ke zneužívání uvnitř rodiny jsou považovány především nezaměstnanost, nízký příjem, nízká vzdělanost, komplikující dané osobě přístup k síti sociálních institucí, atd.“.

- **mikrosystém a domácí násilí** – pojmem mikrosystém je myšlena samotná rodina, kde mohou za nejrůznějších okolností vznikat situace, urychlující některou z forem domácího násilí. Mezi typické vlastnosti tzv. mikrosystému, který značně zvyšuje riziko vzniku negativních projevů domácího násilí patří privátnost prostředí, čímž se eliminuje systém sociální kontroly a násilník tak není konfrontován s vlastním cítěním nepatřičného konání. Za další, a taktéž velmi důležité vlastnosti mikrosystému umožňující hladší vznik a průběh domácího násilí je považováno rodinné cítění práva rodiny, jakožto základní společenské jednotky ovlivňovat chování svých členů a vžitý systém sociálních rolí v rámci kolektivu rodiny, nerespektující schopnosti, přání a názor submisivnějších členů rodiny. Rovněž citová znalost uvnitř rodiny, stejně jako schopnost odhadu cítění a reakce členů rodiny, může patřit mezi další rozhodující rizikové faktory, ačkoli se na straně druhé jedná o fenomén prospěšný a v principu usnadňující vzájemné soužití.
- **ontogenetická rovina** – tento výklad má z principu nejbližší k původním psychologickým teoriím, neboť kalkuluje s myšlenkou na osvojení si sociálních modelů v dětství. Z pohledu této teorie mohl pachatel - agresor přijmout negativní vzorec chování např. od svého rodiče, či jiné osoby, která se výrazněji podílela na jeho výchově, operujeme tedy s předpoklady například tíživého dětství, traumatizace násilím, apod.

Zjednodušeně lze příčiny domácího násilí definovat jako:

1. **celospolečenské** – domácí násilí je ve společnosti podporováno a udržováno převládající hierarchií hodnot, která je založena na nadvládě a dominanci mužů.
2. **lokální** – konkrétními faktory, které přispívají k domácímu násilí, mohou být nezaměstnanost, nízký příjem a nízká vzdělanost komplikující dané osobě přístup k síti sociálních institucí apod.
3. **rodinné** – k rizikům, které zvyšují náchylnost k propuknutí domácího násilí plynoucím ze samotné podstaty rodinného soužití patří například:
  - privátnost, která komplikuje uplatnění mechanismů sociální kontroly
  - víra pachatele na vlastní právo k ovlivňování členů své rodiny

- předepsané role členů rodiny (jejich chování je regulováno obecnými předpisy, které bazírují na jiných principech než jsou skutečné osobní kompetence a zájmy členů rodiny)
  - obsáhlé, hluboké poznání blízkých osob (partneři, rodiče a děti se obvykle velmi dobře znají, dovedou vzájemně odhadnout své reakce a způsoby chování ve standardních i krizových situacích, ví, co si k sobě mohou dovolit)
4. **osobnostní** – vycházejí z individuálních charakteristik pachatele, oběti a jejich vzájemné interakce. Pachatelé se pravděpodobně naučili díky mechanismům sociálního učení řešit stresující a omezující situace agresivním chováním. Je pravděpodobné, že sami prošli tíživým dětstvím, okusili na sobě traumatizaci násilím. Přímý kontakt jedince s násilím v průběhu jeho dětství je rizikovým faktorem.

Vznik násilí v partnerských vztazích je tedy vysvětlován různým způsobem. Takzvaný interakční model je založen na představě komplementarity chování násilníka a způsobu reagování oběti. Jiný výklad považuje za nejdůležitější osobnost agresora, to znamená, že hledá vysvětlení ve struktuře jeho osobnostních vlastností, event. jiných faktorech, které reaktivitu těchto lidí aktuálně či dlouhodobě ovlivňují. Je tudíž možné rámcově vymezit typy žen a mužů, které lze považovat za rizikové – ať už jde o potencionální pachatele či oběti.

6 Rizikový muž

- **Muž, který se z důvodu psychické poruchy pro partnerství ani rodičovství nehodí.** Znamky psychické poruchy byly zjištěny u 25 % pachatelů domácího násilí. Často jde o muže, kteří jsou obecně nepřiměřeně agresivní a ohrožují nejenom své ženy, ale i děti a všechny slabší jedince, kteří jsou na nich závislí. Může jít o jedince s poruchou osobnosti, především disociálního typu, kteří nemají nezbytné sociální zábrany, jsou konfliktní, egocentričtí a bezohlední, s tendencí uspokojit především své potřeby. Potřebují mít partnera zcela podřízeného a ovladatelného, je to jediná varianta, jíž zvládnou.²⁾

---

²⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 635. ISBN 80-7178-802-3.

- **Primárně nevhodným partnerem bývá i muž závislý na alkoholu, nebo na drogách.** Především alkohol měl v domácím násilí významnou roli vždycky, neboť funguje při vzniku domácího násilí jako spouštěč, jenž odstraňuje zábrany a aktivizuje agresivní jednání. Pachatelé domácího násilí, kteří byli závislí na alkoholu, nedovedli své vzorce chování změnit.
- **Rizikovými partnery jsou muži, kteří v dětství zažili násilí ve vlastní rodině, buď byli sami jeho obětí, nebo svědky násilného chování mezi rodiči, či dalšími členy rodiny.** Tato zkušenost z vlastního dětství, zvyšuje pravděpodobnost zaujetí podobně vymezených rolí i v dospělosti, kdy se muži identifikují se svým otcem a stávají se násilníky. Ženy jako oběti, akceptují tuto roli, kterou jim demonstrovala matka.
- **Partner nebyl primárně nepřijatelnou osobností, ale pod vlivem okolností se akcentovaly některé negativní vlastnosti.** Příčinou změny může být duševní či jiná závažná choroba, již zmíněný dlouholetý abúzus alkoholu, ale i silný sociální stres, např. nezaměstnanost. V důsledku nezvládnutí této zátěže lidé ztrácejí schopnost řešit partnerské, resp. jakékoli problémy sociálně přijatelným způsobem. Agrese vůči ženě se objevuje ve chvíli, kdy se muž cítí oslaben a znevýhodněn, a může být za těchto okolností ventilem osobní nespokojenosti, pocitu frustrace a strádání.³⁾

7 Riziková žena

- **Žena nesamostatná, závislá, neschopná bránit se, s nízkou sebeúctou, se syndromem naučené bezmocnosti.** Bývají to ženy, které byly v dětství svými otci týrány, nepřiměřeně fyzicky trestány nebo sexuálně zneužívány. Tato zkušenost může natolik změnit jejich osobnost, že se z nich snadno stávají i utiskované manželky: mají tendenci k závislosti, podřízenosti, projevům násilí se nebrání a tím posilují partnerovu agresivitu.⁴⁾

---

³⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 635. ISBN 80-7178-802-3.

⁴⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 636. ISBN 80-7178-802-3.

- **Situační zvýšení závislosti ženy na partnerovi se může stát spouštěčem dříve latentní agrese.** Za určité situace se může tímto impulzem stát cokoli, co ženu z pohledu partnera znevýhodňuje, činí ji zranitelnější a zároveň ji k němu připoutává. Může to být těhotenství, ekonomická závislost, onemocnění či postižení apod.
- **Izolace rodiny, resp. týrané ženy, je faktorem, který udržuje násilí.** Snižuje pravděpodobnost, že oběť bude u příbuzných či známých hledat pomoc a do problému začnou zasahovat jiné osoby. Absence korektivních zásahů zvyšuje pocit beztrestnosti pachatele a tak dále odblokovává jeho zábrany.

Spouštěče domácího násilí mohou být různé, ale základem je osobnost potencionálního pachatele, který má sklon k tomuto způsobu reagování a jehož uspokojuje týrání partnera. Žena, která reaguje na počáteční projevy násilí jejich odmítnutím, nedovolí, aby se násilí dále rozvinulo, event. z tohoto vztahu odchází, se obvykle nestává obětí. Tou se stává pouze ta, jež tuto roli vzhledem ke svým osobnostním vlastnostem či situačnímu znevýhodnění akceptuje.

Ženy, které se samy chovají agresivně nebo muže provokují, např. jeho ponižováním, demonstrovanou nevěrou, abúzem alkoholu či drog, sice také mohou vyvolat podobnou reakci partnera, ale samy se budou i nadále chovat spíše jako jeden z účastníků aktivizovaného konfliktu než její oběť.⁵⁾

---

⁵⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 636. ISBN 80-7178-802-3.

8 Podmínky vzniku domácího násilí

Ze sociologického hlediska je vznik domácího násilí podmíněn několika faktory, při jejichž výskytu jsou osoby blízké, ve většině případů v poměru rodinném, náchylnější k tomuto typu násilí více než jiné osoby.

Za podmínky vzniku domácího násilí se považuje:

- **čas jako rizikový faktor** – čas, který pachatel s obětí tráví vzájemnou interakcí, je daleko delší než čas v interakcích s jinými lidmi. Tento poměr se liší v závislosti na etapách životního cyklu a na celkovém kulturním kontextu, tedy na tom, jak a kde tráví muži, ženy a děti svůj čas. Předpokladem je, že čím více času tráví spolu, tím větší je riziko konfliktů a násilí. Špatné životní prostředí, nízký příjem někdy spojený až s chudobou v důsledku nezaměstnanosti, špatné vzdělání, izolace, to všechno jsou „předpoklady“ pro vznik domácího násilí.
- **pestrost činností a zájmů** – obecně tráví členové rodiny hodně času společně. Jejich interakce navíc probíhají v daleko větším množství činností, než jaký je počet činností mimo rodinu, čímž je riziko konfliktu mnohem pravděpodobnější. Pro rodiny, v nichž dochází k týrání a zneužívání je typické nepřiměřeně negativní a nenávistné chování mezi členy rodiny.
- **intenzita prožívání** – intenzita rodinných reakcí a stupeň jejich prožívání je z hlediska komunikačních modelů, vzájemných vztahů, vymezených hranic a afektů větší uvnitř rodiny než mimo ní. Charakteristickými znaky rodin, v nichž dochází k násilí, týrání či zneužívání, jsou vzájemný antagonismus, vyšší stupeň kritičnosti, vyhrožování, častější křičení, to vše jako důkaz extrémní intenzity prožívání. V rodinách tohoto typu chybí vřelá a přátelská interakce.
- **střetové situace** – rodiny, v nichž dochází k násilí, týrání či zneužívání, nevykazují dostatečné společenské dovednosti k tomu, aby se vyrovnaly s nevyhnutelnými rozpory mezi chlapci a dívkami či muži a ženami. Při řešení vzájemných konfliktů dochází k vynucování, kdy vnímané prohřešky jsou trestány. Takové metody jsou však často uplatňovány nedůsledně, a tak ve snaze docílit poddajnosti nevyhnutelně selhávají, přičemž tak nutně dochází k neustále sílícímu chování z pozice síly a ostrým střetům.

- **právo ovlivňovat** – příslušnost k rodině znamená, že její nejsilnější člen má právo ovlivňovat hodnoty, postoje a chování ostatních členů rodiny.
- **rozdíly ve věku a pohlaví** – rodina je jedinečná tím, že je tvořena členy různého věku a pohlaví, se zakořeněnými názory na společenské postavení jednotlivých pohlaví, věk a uplatňování autority. V současnosti existuje vysoký počet rodin, které nevznikají přirozeně. Děti a rodiče k sobě přicházejí v různých životních etapách, zauímají odlišná generační postavení a mají za sebou rozdílnou minulost. Mezi jednotlivými generacemi, rodinami a pohlavími existuje velké nebezpečí konfliktu. Společenská pravidla vytvářejí specifické role s větší či menší autoritou, založené na věku, pohlaví a generačním postavení, bez ohledu na schopnosti jednotlivců tyto role splnit. Rodiny, v nichž dochází k násilí, jsou charakteristické patriarchálními názory ovlivňujícími dětství jednoho či obou rodičů: ženy a děti jsou považovány za vhodné oběti násilí a zneužívání. Stresy v současné rodině mohou odstartovat chování naučené v rodině původní – ta může být „místem nácviku“ násilných interakcí.⁶⁾
- **přisuzované role** – k problémům spočívajících v rozdílech věku a pohlaví patří i to, jak jsou společností vykládány role matky a otce.
- **soukromí** – s narůstající mírou soukromí zákonitě klesá společenská kontrola. Rodinná pravidla a rodinné významy mohou v izolaci nabývat na důležitosti na úkor individuálních rozdílů a potřeb. I v současné době je týrání partnera, obzvláště ženy, často označováno jako „soukromá věc rodiny“.
- **nedobrovolné členství** – členství v rodině či obdobném svazku může představovat právo očekávat a zároveň poskytovat péči, starost o druhé, vlídnost a podporu.
- **stres** – rodiny mají sklon ke stresu. Navíc procházejí neustálými změnami či přechody. Události životního cyklu, např. narození dětí, jejich vývoj a dospívání, stárnutí, odchod na odpočinek a smrt, představují změny, jež mají na rodinu nevyhnutelný dopad. Podobně je tomu s událostmi, které mají vliv na jednotlivce – nezaměstnanost, nemoc, určitý handicap – to vše mohou být příčiny přenášených stresů. Jsou také stresující události a modely vztahů, které jsou přenášeny

---

⁶⁾ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. s. 21. ISBN 80-7169-629-3.

mezigeneračně a které ovlivňují volbu partnera i následný přístup k dětem. Násilné řešení stresu je typickou naučenou reakcí v rámci rodiny. Pro rodiny, v nichž dochází k násilí, je charakteristická vysoká míra stresu. Členové takových rodin mu však čelí spíše zlostně než vhodným pozitivním chováním.⁷⁾

- **důkladná znalost minulosti** – intimita a citové prožívání rodinných vztahů dávají členům rodiny celou škálu identit a rolí. Všem členům rodiny jsou známy silné stránky a zranitelná místa, oblíbené a neoblíbené věci, lásky a obavy. I když tyto znalosti a informace mohou pomoci udržovat dobrý vztah, mohou být rovněž zneužity pro případný útok na soukromí a vést ke konfliktům. Specifické vnímání a postoje jednoho člena k druhému se mohou prohlubovat, a může tak vzniknout pevné přesvědčení o dobrých a špatných vlastnostech, které je navíc posilováno uzavřeným, stereotypním a intenzivním charakterem rodinného života.⁸⁾

Všeobecně jsou jako rizikové faktory, které doprovázejí vznik domácího násilí mezi blízkými osobami uváděny:

- vynucená sociální izolace
- finanční závislost na partnerovi
- péče o děti v rámci mateřské a rodičovské dovolené
- zdravotní postižení a omezení
- vyšší věk a bezmocnost seniorů
- přechod z aktivní zaměstnanosti do starobního či jiného důchodu
- nezvládnuté rodičovství a výchova dětí
- závislosti násilné osoby

---

⁷⁾ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. s. 23. ISBN 80-7169-629-3.

⁸⁾ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. s. 24. ISBN 80-7169-629-3.

9 Rozvoj domácího násilí

Domácí násilí se rozvíjí postupně, má svou dynamiku a cyklický průběh, dochází k opakování a postupnému nárůstu intenzity útoků. Situace se stále zhoršuje a nelze očekávat, že by se mohla spontánně, bez vnějšího zásahu zlepšit.

Fáze rozvoje domácího násilí:

Fáze č. 1

Domácí násilí začíná drobnějšími výpady a útoky na partnera, které mohou být nejprve jen verbálního charakteru, ale postupně přecházejí ve fyzickou agresi. Zpočátku se objevují jen občas a zaskočená oběť má tendenci je omlouvat, utěšovat se, že partner se většinou chová přijatelně, zdůrazňovat jeho pozitivní vlastnosti. Je to její obrana, nechce věřit, že tyto výpady jsou signálem negativní změny jejich vztahu.

Po útoku obvykle následují projevy lítosti, omluvy, odprošování a sliby, že už se nic takového nestane, a zdánlivě logické vysvětlení důvodu, proč k tomuto jednání vůbec došlo (např. problémy v zaměstnání).

Po usmíření často dochází k novému sblížení a dočasnému zlepšení vztahu. Tato skutečnost se může stát překážkou při řešení problémů, které se cyklicky objevují. Důležitým aspektem je, jak žena toto násilí vnímá a hodnotí, zda je akceptuje, nebo odmítá, zda je přesvědčena, že je schopna situaci kontrolovat, nebo ne.

Pokud je žena schopna účinné obrany, obvykle dokáže ovlivnit a kontrolovat další průběh situace nebo, pokud to není možné, z ní odejít. Jestliže je její reakce pasivní, zvyšuje se riziko další akcelerace násilí.⁹⁾

Fáze č. 2

V další fázi se stupňuje intenzita i četnost útoků, zkracují se období relativního klidu. Postupně mizí fáze pokání a slibů, pachatel se už neomlouvá a chová se stále stejně agresivně a bezohledně. Oběť svou neschopností obrany odblokovala veškeré zábrany, pachatel má nad svou partnerkou značnou, téměř neomezenou moc. Cítí se být k takovému

---

⁹⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 641. ISBN 80-7178-802-3.

jednání oprávněný a vůbec neuvažuje o možnosti, že by za ně byl potrestán. Akcelerace násilí může souviset i s tím, že ztrácí kontrolu nad svým chováním.¹⁰⁾

Fáze č. 3

Postupně může dojít k rozvoji syndromu adaptace na týrání, který je charakteristický sebezničujícím chováním oběti.

Tento stav lze charakterizovat v následujících bodech:

- **utajení a bezmocnost** – týraná žena se agresivního partnera bojí a cítí se bezmocná. Naučila se, že není schopna kontroly nad situací, ať jednala jakkoli, stejně byla zdeptána. Je přesvědčena, že se nedokáže ubránit, a proto na další obranu rezignuje. Strach z partnera, spojený s obavami z rozpadu rodiny a z potřeby chránit děti, přispívá k její ochotě snášet útrapy a tajit, co se v rodině děje. Svá zranění zdůvodňuje náhodnými úrazy, vlastní nešikovností, nebo je dokonce popírá.
- **adaptace na roli týrané ženy** – tato žena přijímá roli oběti, týrání a zneužívání akceptuje jako nevyhnutelné. Podřizuje se partnerovi, akceptuje všechny jeho požadavky, snaží se mu vyhovět a zbytečně jej neprovokovat, aby situaci ještě nezhoršovala, usiluje o minimalizaci rizika konfliktu. Nevěří v možnost záchrany, odmítá reálné nabídky pomoci (např. odchod k příbuzným, do azylového domova), je přesvědčena, že nemá žádnou šanci.
- **odhalení a popření** – k odhalení zpravidla přispívá náhoda, závažnější zranění nebo neochota dospívajících dětí snášet chování otce. Jeho agresivita se obvykle nevybízí jen na matce, ale i na nich. Paradoxní reakce týrané ženy popírat i po zveřejnění závažnosti situace je výrazem zafixované bezmocnosti. Tato žena se bojí hledat pomoc: jednak proto, že má strach z reakce agresivního partnera, jednak z obavy, že pracovníci různých institucí, např. policie nebo zdravotníci, budou její potíže bagatelizovat. Nejzávažnějším důvodem je často skutečnost, že nemá kam jít a oprávněně se obává, že by pokusem o vlastní obranu mohla situaci ještě zhoršit,

---

¹⁰⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 642. ISBN 80-7178-802-3.

protože na zveřejnění tohoto problému by její partner reagoval ještě větším násilím. Týrané ženy často hledají pomoc až tehdy, když jsou ohroženy na životě. Často právě v této době, kdy se žena rozhodne odejít, pachatel ještě stupňuje své násilí. Odchod na utajené místo bývá jediným řešením.¹¹⁾

V případech domácího násilí je téměř pravidlem, že k fyzickému násilí došlo již mnohokrát předtím, než byla poprvé přivolána policie. Domácí násilí je právě specifické tím, že je dlouhodobé a opakované, přičemž se pohybuje v cyklu násilných a klidných období, což ještě více přispívá ke zmatení a závislosti oběti.

Oběti domácího násilí setrvávají dále v domácnosti, kde je násilí pácháno, z důvodu:

- **strachu** – který je nejsilnějším z faktorů, které ženám brání odejít. Nejedna žena je vystavena častým hrozbám partnera ohledně toho, co se stane, jestliže jej opustí: hrozbám, že ji zabije, jestliže ji najde, nebo že zabije děti. Ženy těmto hrozbám věří, a mají k tomu důvod, neboť nejnebezpečnější časy nastávají poté, co žena odejde nebo řekne svému partnerovi o svém rozhodnutí odejít.
- **strachu z budoucnosti** – „co se stane, když odejde od pachatele, co bude s dětmi, jak bude na situaci nahlížet vlastní rodina a okolí“.
- **vědomí o nedostatečné legislativě**
- **tradičního obrazu o roli ženy** – který spočívá v stále „zakořeněném“ a přetrvávajícím názoru okolí, že vina nefunkčnosti rodiny spočívá na ženě, v zodpovědnosti za citové klima v rodině, „nutnosti“ potlačovat vlastní potřeby ve prospěch rodiny apod.
- **lásky k partnerovi** – která je také jedním z dalších důvodů, proč žena ve vztahu zůstává, neboť „jí na partnerovi stále záleží“.
- **ekonomické závislosti** – příkladem může být finanční závislost na pachateli z důvodu nezaměstnanosti, probíhajícímu mateřství, či užíváním společného bytu.

---

¹¹⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 643. ISBN 80-7178-802-3.

10 Psychologické hledisko vzniku a rozvoje domácího násilí - shrnutí

Různé typy týrání či zneužívání, s nimiž se v rodinách setkáváme, mohou způsobit, že se láskyplný vztah mezi pachatelem a obětí zredukuje na něco velmi primitivního. Totiž na nátlak, který používá jedna lidská bytost vůči druhé. Tato základní interakce může být velmi intenzivní a destruktivní. Zkušený domácí tyran tak může využívat všech triků z „repertoáru“ nátlakových metod, od autority přes začarovaný kruh ústupků po prostou hrubou sílu. Z nepatrné počáteční nerovnováhy sil dokáže pachatel vybudovat tak propastný rozdíl, že se oběť stává v podstatě jeho otrokem. Stačí jen nerovnováha potřeb, kde si oběť cení „lásky“ pachatele víc než své vlastní a je ochotna ke kompromisům, aby byl pachatel šťastný. Oběť je možná zvyklá na takové sociální interakce, kde kompromis jednoho z partnerů je vyvažován ústupkem druhého. Pravděpodobně byla také vychovaná k tomu, aby se ke svým „nadřízeným“ chovala pokorně. Pachatel se dále bude snažit projevovat nadřazenost ve všech oblastech společného života, přičemž bez zábran využívá ochoty oběti ke kompromisu, nadále snižuje hodnotu jejich příspěvků k chodu společného vztahu a zveličuje ústupky, které je on sám ochoten udělat.¹²⁾

Forma psychického týrání velmi dobře ilustruje jednu základní vlastnost používaných psychologických nátlakových technik, kterou je postupně narůstající tendence. Lidský mozek dokáže lehce odhalit cokoli nového, ale méně nápadné změny tak snadno neodhalí a musí se dost snažit, aby dokázal vnímat pozvolné změny v delším časovém úseku. Pokud je tedy změna rozložena do delšího časového období a každý z kroků této změny je nepatrný, je pro mozek těžké ji zaznamenat. Pachatel může této slabosti od začátku využívat a nenápadně testovat toleranci toho druhého. Oběť zpočátku vnímá takovéto „přehmaty“ jako triviální („je unavený, měl špatný den, nemyslel to tak“), a pokud nevyvine zvláštní úsilí a nezařadí si tyto poznámky do většího celku, tedy již probíhající kampaně, kterou pachatel vede, ať už cíleně či nikoliv, ani si jich pořádně nevšimne, tedy že nezaznamená ani jejich kumulativní efekt na své sebehodnocení. Pachatel tak získává nadvládu těmito pozvolnými kroky a v případě, že oběť nic nenamítá, nestanoví zřetelně hranice své tolerance a nechrání si je, je další krok o trošku bolestivější.

---

¹²⁾ TAYLOROVÁ, K. *Brainwashing Manipulace s myšlením*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. s. 117. ISBN 80-7106-773-3.

Víra oběti ve vlastní schopnosti se počíná snižovat stejným tempem, jakým roste důvěra ve schopnosti zneužívajícího pachatele. Pokud je pachatel fyzicky silnější, oběť může přijmout naučenou bezmoc. Toto chování je ještě navíc posilováno opakovanými verbálními útoky na slabosti oběti, její méněcennost a izolovanost. Oběť se stává na pachateli stále více závislá, zvláště pokud je po ní požadováno, aby přerušila vazby s přáteli a rodinou.

Pokud má oběť námitky, pachatel se omluví, použije svůj šarm a pak, o chvíli později, to zkusí znovu. Nebo může používat výhrůžky, kdy hrozí odchodem, chudobou, ponižením či násilím vůči oběti nebo jejím dětem. Pokud však oběť hrozí jemu, bude moc dobře vědět, jak využít jejích pocitů viny. Pokud vztah dále pokračuje, bude stále menší šance, že by oběť aktivně ze vztahu vystoupila. Pachatele, kterého svého času milovala nebo možná stále miluje, a který ji stále více ponižuje, se začíná bát. Začíná se měnit její vnímání sebe sama natolik, že už není schopna uvažovat o sobě jako o někom, kdo je také schopen projevit sílu či rozhodnost. Oběť se vnímá tak, jak ji vnímají druzí.

Postupem času dokáže pachatel, deptající partner, změnit svou oběť z fungujícího člověka na vyděšeného bezmocného tvora, jehož myšlení se natolik zúžilo, že ho ani nenapadne, aby se pokusil ze svého údělu uniknout. Týrající nejenže vykonávají svou moc nad druhými s použitím verbálního či citového zneužívání a nebo fyzické síly, ale také vytvářejí prostředí, v němž oběť může vnímat sama sebe jen jako bezmocného tvora. Lidé v okolí oběti žasnou, kolik je toho schopna snášet.

11 Podceňování domácího násilí

Podceňování domácího násilí je zakořeněno ve společenských vlivech, které prostupují celou společností.

Mezi základní společenské vlivy patří:

Stereotypy

Ženy jsou obecně považovány za slabší pohlaví, závislé, bojácné a emocionální. Muži jsou vnímáni jako tělesně zdatné, sebevědomé, nebojácné pohlaví, které dokáže ovládat a skrývat své emoce. Takové stereotypy podporují vztahy, kde muž je násilným, agresivním a dominantním partnerem.

Názory na role pohlaví

Ženy jsou považovány za poslušné, zatímco u mužů se očekává, že budou dominantní. Násilné chování a ovládání je vnímáno jako „normální věc“, a je proto často podceňováno.

Názory na vztahy mezi muži a ženami

Většina kultur je přesvědčena, že muži jsou ženám nadřazení. Tato nadřazenost jim dává možnost ženy ovládat, a to i s pomocí násilí.

Nížší společenské a právní postavení žen

Ženy jsou v průměru stejně produktivní jako muži, ale jejich práce má nižší statut. Mnohé ženy proto mají nízké příjmy a jsou ekonomicky závislé na mužích. Velmi často ženy stáhnou žalobu či nechtějí zahájit stíhání, neboť bez svých partnerů nemají kam jít, nemají prostředky k zajištění existence či žádné společenské postavení.

Z uvedených základních společenských vlivů, které ovlivňují pohled společnosti na domácí násilí vznikají mýty o „domácím násilí“, které je nutné pro vytvoření celkového „náhledu“ na danou problematiku taktéž uvést.

12 Základní mýty

Mezi základní mýty o „domácím násilí“ patří:

Mýty spojené se socioekonomickým statusem rodiny

- *Domácí násilí se týká jen sociálně slabších vrstev.*
- *Domácí násilí se týká jen žen nevzdělaných s nízkou pracovní kvalifikací, nebo těch, které vůbec nepracují.*

Domácí násilí se vyskytuje ve všech společenských skupinách, nezávisle na vzdělání či ekonomické situaci pachatele či oběti.

Mýty spojené se samotným výskytem domácího násilí

- *Domácí násilí jsou spíš hádky, „italská manželství“.*

K domácímu násilí dochází většinou záměrně a opakovaně. Je třeba odlišit běžný manželský či partnerský konflikt, při němž proti sobě stojí dva jedinci ve stejné pozici, a násilí - kde stojí vystrašená oběť a násilník. Domácí násilí navíc není jen hádkou - kromě psychického teroru (vyhrožování, ponižování, odpírání potravy či spánku) často dochází k surovému fyzickému napadání, které končí vážným zraněním s celoživotními následky či dokonce smrtí.

- *Za domácí násilí si mohou ženy samy, muže totiž provokují.*

Násilní partneři se na „vyprovokování“ k násilí vymlouvají často. Důvodem k násilí podle nich může být cokoliv, co není podle jejich představ. Ovšem i kdyby je někdo „provokoval“, těžko by např. napadli kolegu či kolegyni v práci, spolucestujícího apod. K násilí se v rodině uchýlí proto, že mají pocit, že si to mohou dovolit, a proto, že chtějí získat nad partnerkou absolutní moc a kontrolu.

- *Ženy mají domácí násilí ve vztahu rády.*

Druhý nejčastěji rozšířený mýtus, navíc výrazně podporovaný porno průmyslem. Prakticky žádná žena však netouží po soužití, v němž by byla tlučena, ponižována, psychicky deptána.

- *Situace asi není tak strašná, jinak by partnerka od násilníka rychle odešla.*

Ženy neodcházejí od násilného partnera z řady důvodů. Chtějí zachovat dětem úplnou rodinu, mají k partnerovi stále citový vztah, omlouvají jeho jednání a hledají chyby

především v sobě. Mezi další důvody, proč oběť neodejde, patří také strach z fyzického útoku.

Mýty spojené s osobou násilníka

- ***Násilník je psychopatická osobnost, či je primitivní, nevzdělaná, vzteklá, impulzivní a vždy útočná osoba, která se na pohled liší od slušného člověka.***

Průzkumy vyvracejí ustálený názor, že násilníci jsou psychopatické osobnosti, že jsou neúspěšní a neschopní vyrovnat se se životem a okolím.

- ***Příčinou domácího násilí je především alkoholismus nebo užívání drog partnerem.***

Příčinou domácího násilí je snaha získat kontrolu nad partnerem. Alkohol nebo drogy mohou sloužit jako „spouštěcí prvek“ nebo jako výmluva, nejsou ale příčinou násilí. Fungují spíše jako omluva. Násilníci budou ubližovat partnerům v opilém i střízlivém stavu. Někdy se dokonce záměrně alkoholizují, protože později mohou vliv alkoholu použít jako výmluvu pro své násilné chování. **Alkohol a jiné závislosti komplikují domácí násilí, ale zpravidla nevysvětlují jeho skutečné příčiny.**

Pachatelé domácího násilí jsou na jedné straně velmi často osoby, které mají potřebu druhého kontrolovat a ovládat, a na straně druhé osoby, které se vyznačují velmi nízkým sebevědomím a obavou ze ztráty partnera, které kompenzují tím, že se snaží v partnerovi vzbudit co možná nejvyšší závislosti na sobě. Pravdou však je, že pachatelé domácího násilí jsou jedinci, kteří jsou ve svém pracovním okolí pokládáni za úspěšné, konformní a společenské lidi, kteří však mají tzv. „dvojí tvář“. Násilnický je pouze ke svému partnerovi, zatímco před okolím a v oficiálních sociálních situacích vystupuje jako solidní, seriózní osoba.

Mýty spojené s osobou oběti

- ***Nevypadá jako žena (partner), kterou by někdo bil.***

Pravdou je, že tak, jako neexistuje typický pachatel, neexistuje typická oběť domácího násilí. Každý partner, muž i žena, se může dostat do pozice týrané oběti. Vzdělání, pracovní úspěchy ani materiální jistota nechrání před násilím za zavřenými dveřmi.

Mnohé z těchto názorů na domácí násilí se mohou zdát rozumné, ale když se na situaci zneužívaných žen podíváte blíže, zjistíte, že tyto názory jsou postaveny na převážně nesprávných nebo neúplných informacích. Ve své podstatě však všechny tyto vlivy problém domácího násilí podceňují až tak, že není vnímáno jako „závažný“ trestný čin v takové míře pozornosti, jaké by se mu mělo dostávat. Ze strany státních orgánů, je přes v současné době legislativní možnosti, domácí násilí pod vlivem již zmíněných „důvodů“ stále podceňováno v takové míře, že až brání účinnému postupu.

Mezi základní zažitě reakce nejen policistů, ale většiny státních orgánů patří:

- **podcenění situace**
- **neochota zakročit** – policisté se zdráhají zakročit v případech, které považují za „domácí nebo rodinnou záležitost“, a hrají pouze úlohu zprostředkovatele, místo aby vynucovali zákon
- **hledání viny u oběti** – policisté považují ženy, které přijdou nahlásit domácí násilí, za určitým způsobem spoluzodpovědné
- **neochota vnímat násilí na ženách jako závažný trestný čin** – policisté nevnímají násilí na ženách jako závažný trestný čin či prioritní problém
- **nedůvěra v úspěch stíhání** – především policisté nevidí naději na výsledek trestního stíhání spojeného s náročným dokazováním.

13 Pachatel

U většiny kriminálních jevů převažují detailní informace o pachatelích nad letnými poznatky o jejich obětech. U domácího násilí je tomu naopak. Zatím víme daleko více o obětech domácího násilí než o jeho pachatelích. Momentálně neexistuje žádná výzkumně a empiricky zajištěná typologie pachatelů domácího násilí natož přehled o tom, který z typů domácích agresorů se vyskytuje nejčastěji. Poznatky o pachatelích pocházejí ze tří hlavních zdrojů.¹³⁾

- **kriminologické výzkumy** – které se zajímají hlavně o to, jak reagují pachatelé na určité oficiální sankce. Jedním z cílů experimentů je například zjišťování neefektivnějších policejních opatření při kontaktu s domácím násilím, přičemž efektivitou se rozumí redukce rizika opakovaného útoku vůči stejné oběti. Výsledkem experimentů bylo zjištění, že pachatele domácího násilí nelze tzv. házet do jednoho pytle. Ukázalo se například, že na některé skupiny osob působí hrozba oficiálních sankcí skutečně odstrašujícím efektem. Jako relevantní veličiny byly v tomto ohledu potvrzeny především zaměstnanost (zaměstnaný versus nezaměstnaný pachatel) a rodinný vztah (manželství versus neoficiální partnerství). Čím je pachatel závislejší na sociálních vazbách a pochodech konformity, tím citlivěji reaguje na negativní sankce, které ho diskreditují v očích sociálního okolí. Na základě provedených výzkumů se prosadilo členění pachatelů domácího násilí podle jejich sociálního ukotvení a to na dva hlavní typy - domácí násilník s dvojitou tváří (tj. doma agresor a pro okolí konformní, seriózní osoba) a sociálně problémový pachatel domácího násilí. V podstatě se zde rozlišuje pachatel z vyšších a nižších sociálních vrstev, přičemž uvádět, jak často se tyto dva typy vyskytují v reálném životě lze pouze odhadovat, neboť přesné statistiky neexistují. Experti se však ve svých závěrech shodli v tom, že v rodinách ze středních a vyšších vrstev se domácí násilí hůře odkrývá.
- **oběť, jako druhý pramen informací o pachatelích** – na základě závěrů výzkumů provedených s oběťmi domácího násilí byly vypracovány jevové typologie, které člení pachatele podle toho, jaké vzorce týrání partnera používají. V současné době

---

¹³⁾ Domácí násilí. *Pachatel*. [online, cit. 2008-03-05]. Dostupné z: www.domacinasili.info/cze/vzdelavaci_aplikace/

je nejčastěji uváděno 8 základních typů domácích násilníků: surovec, žárlivec, špatný otec, lhář, vyděrač, sexuální násilník, pán domu a psychický utlačovatel. Jednotlivé typy byly přesně popsány a jejich „typizace“ je využívána při terapiích s oběťmi domácího násilí. Tyto typy se mohou u jednoho každého pachatele různě kombinovat, přičemž podle v současné době uváděných výzkumů domácího násilí v ČR u nás převládá vyděračský surovec, který praktikuje fyzické a psychické týrání.

- **psychologicky zaměřené výzkumy** – které se zaměřují na psychiku agresora a opírají se o klinicky zaměřené zkoumání typických rysů jeho osobnosti. Tyto výzkumy se spíše než na typologizování zaměřují na konkrétní výzkumné otázky, například na problém, v čem se liší domácí agresori od „obyčejných kriminálních“.¹⁴⁾

Výsledky výzkumů jsou závislé na použité teorii osobnosti a na zvolených diagnostických nástrojích. Pro svou nižší využitelnost bývají často hodnoceny jako příliš akademické. Kromě toho vznikají v poslední době pokusy o prakticky použitelné třídění domácích násilníků například s přihlédnutím k příčinným či spouštěcím faktorům domácího násilí.

Podle tohoto hlediska se rozlišuje například:

- **tzv. specialista** či „čistý domácí agresor“ – tj. kontrolovaný pachatel s dvojí tváří, jinak slušný a konformní, násilnický je jen v rodině
- **generalista** – používá násilí v intimním vztahu i mimo něj vůči cizím osobám
- **situační domácí agresor** – násilí do vztahu vnáší jasně vnější situační okolnosti, jako například navázání mimomanželského vztahu s jiným partnerem, dlouhodobá nezaměstnanost atd.
- **na droze závislý pachatel domácího násilí** – domácí násilí je „naroubováno“ na abusus alkoholu či jiné drogy,

---

¹⁴⁾ Domácí násilí. *Pachatel*. [online, cit. 2008-03-06]. Dostupné z: www.domacinasili.info/cze/vzdelavaci_aplikace/

a dále vzácnější typy, jako například:

- **sadistický agresor** – mučí, jeho praktiky přesahují běžný rámec, například způsobí oběti řeznou ránu a nutí ji, aby si ji sama sešila obyčejnou jehlou a nití apod.

Pokud jde o četnost výskytu jednotlivých typů, platí opět, že přesná čísla nejsou k dispozici. Podle údajů nestátních organizací (Bílý kruh bezpečí a další), které ovšem vycházejí pouze z výpovědí obětí domácího násilí v ČR, dominuje zřejmě typ první, v těsném závěsu za ním pak je domácí tyran, který má problémy s alkoholem.

Osobnostní struktura agresora

Z výsledku provedených výzkumů je zřejmé, že zcela jasně stanovený osobnostní profil domácího násilníka neexistuje.

Lze uvést, že domácího násilí se mohou dopouštět různé osobnostní typy, které však mívají společné některé rizikové vlastnosti:

- jsou nespokojení, nejistí a úzkostní
- mívají nízké sebehodnocení, které kompenzují násilnickým chováním
- mají zvýšenou pohotovost reagovat vztekem, jsou výbušní, mívají problémy s ovládnutím vlastního chování.

Jejich vztah k násilí je pozitivní, chápou je jako vhodný prostředek k řešení čehokoliv. Většinou nemají potřebné sociální kompetence, které by jim umožnily zvládat běžné problémy únosnějším způsobem. Pachatelé domácího násilí chápou mužskou a ženskou roli stereotypně a rigidně v jejich tradiční podobě, zpravidla stejným způsobem, jak byla chápána i jejich otcem.¹⁵⁾

Uznávaný ideál mužského chování je charakteristický důrazem na dominanci, tvrdost a moc. Vzhledem k tomu, že patriarchální tradice mužům neumožňuje, aby projevovali emoce, jako je závislost, strach a nejistota, odreagovávají je jiným způsobem pomocí násilného chování.

---

¹⁵⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 637. ISBN 80-7178-802-3.

Jejich tendence potvrzovat si svou hodnotu zdůrazňováním takto pojaté mužské role se projeví i v postoji k ženám. Domácí násilníci mívají zvýšenou potřebu moci nad ženou, kombinovanou se strachem z ohrožení své pozice, z bezmocnosti, s obavami ze ztráty kontroly nad situací. Bývají extrémně citliví na každý náznak možného oslabení jejich autority. Jakýkoli projev potenciálního ohrožení jejich postavení působí jako podnět k jeho obraně, třeba i násilné. Vyžadují, aby se žena chovala za všech okolností konformně, přizpůsobila se jim a podřídila se všem jejich požadavkům i jimi stanoveným pravidlům, „ženská musí poslouchat“. Jsou přesvědčeni, že mají právo hodnotit, co je správné, a vynutit si takové chování jakýmkoli způsobem, který považují za vhodný. Typické chování oběti, vyjadřující závislost a strach, posiluje pocit jejich moci a uspokojení z podřízenosti partnerky.¹⁶⁾

Spouštěčem aktuálního násilí z pohledu pachatele může být všechno, co podle jeho názoru překročilo tolerované hranice a jakým způsobem situaci interpretuje. Z tohoto hlediska je celkem lhostejné, jak se oběť chová, neboť za provokaci může být označeno cokoli. Může se jednat o podezření na možnou nevěru, neuposlechnutí příkazu, nevyhovění požadavkům, pořádek v domácnosti, finanční situace a hospodaření s penězi apod. Akcelerace násilného chování není dána vnějšími faktory, ale řídí se určitým scénářem. Agresivní reakci může vyvolat i nepatrný podnět, protože tzv. práh jeho tolerance je velmi nízký.

Pro oběť domácího násilí bývá největší zátěží nejednoznačnost projevů agresora, zdánlivě nepochopitelné střídání jeho dvou naprosto rozdílných způsobů chování, které je označováno jako fenomén Jekylla a Hyda. Takový muž střídá násilnické chování s usmiřováním a demonstrativními projevy lásky. Nevypočitatelnost jeho jednání brání ženě zaujmout k němu jednoznačný postoj. Je pro ni velmi obtížné přijmout tuto skutečnost, a tak zpravidla reaguje popíráním negativní stránky jeho chování.

Pro postoj agresora k domácímu dění je typické přesvědčení o oprávněnosti svého jednání, nedostatek náhledu, odmítání odpovědnosti za tuto situaci, nebo alespoň její relativizace, bagatelizace závažnosti vlastního chování a svalování viny na okolnosti nebo na samotnou ženu. Násilník je přesvědčen, že měl právo být rozhořčen a zjednat nápravu. Partnerka bývá hodnocena jako žena, která potřebuje kontrolu, protože neplní všechny své

---

¹⁶⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 637. ISBN 80-7178-802-3.

povinnosti a chová se nepřijatelně. Své jednání posuzuje agresor jako komplementárně vynucené jejími vlastnostmi a projevy. O důsledcích svého chování často vůbec neuvažuje.¹⁷⁾

14 Oběť domácího násilí

Veškeré výzkumy shodně potvrzují, že většinovými oběťmi domácího násilí jsou ženy, a to 92 až 98 % z celkového počtu obětí. Podle výzkumných údajů i podle statistik poradenských center se počet mužských obětí domácího násilí pohybuje v intervalu 2 až 5 %. Koncem devadesátých let se však tento obraz začíná měnit. Objevují se i studie, které začínají zpochybňovat jednosměrnost domácího násilí.

Obrázek o procentuálním zastoupení mužských a ženských obětí domácího násilí (tentokrát bez ohledu na jeho podobu či styl) se ovšem radikálně změnil směrem k tradičním očekáváním v momentu, kdy zohledňujeme pouze kritérium intenzity násilí měřené závažností újmy, kterou pachatel přivodí své oběti. Zatímco u nízké intenzity tvořily oběti mužského pohlaví většinu (61%), u násilí velmi závažné intenzity byl poměr obrácený. Oběti závažného násilí byly ze 60% ženy. V tomto smyslu výzkum nepochybnil základní tezi o tom, že domácím násilím jsou nejvíce ohroženy ženy.

V širším slova smyslu lze oběti domácího násilí rozčlenit do následujících skupin:

- **ženy** – 92 až 98 % z celkového počtu obětí, přičemž zhruba 15 % žen z tohoto počtu obětí, se staly obětí domácího násilí v době těhotenství.
- **děti** – které jsou spolu s ženami nejčastější skupinou, která se stává oběťmi násilí v rámci rodiny. V souvislosti s týranými dětmi se hovoří o syndromu CAN neboli syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. V rodinách se domácí násilí v 69 % odehrává za přítomnosti dětí. Lze tedy konstatovat, že přítomnost dětí v případech domácího násilí je vysoce ohrožující a narušuje jejich zdravý vývoj.

---

¹⁷⁾ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 638. ISBN 80-7178-802-3.

- **muži** - tato cílová skupina není velká, přesto však je velmi latentní. Muži jsou oběťmi domácího násilí ve 2 až 5 %, neboť málokterý muž veřejně přizná, že je svojí ženou týrán. Obraz muže jako oběti nepatří do mužské rolové charakteristiky, je společensky nepřijatelný, vzbuzuje posměch, proto muži málokdy násilí zveřejní.
- **senioři** – jedná se také o velmi latentní skupinu, která jen zřídka zveřejní násilí. Mezi seniory ve věku nad 65 let trpí domácím násilím 3 až 5 % osob. Většinou se násilí na seniorech dopouštějí jejich děti, což je pro seniory velmi bolestné a jen neradi o této skutečnosti mluví.
- **zdravotně postižení** – tato skupina jako obětí je téměř neznámá. Pouze nejzávažnější případy, které zpravidla končí velmi tragicky a dostanou se před soud, jsou zveřejněny. Násilí páchané na zdravotně postižených je skryté a v současné době neexistují žádné statistické údaje o jeho výskytu. Zdravotně postižení jsou velmi zranitelnou skupinou, protože jsou mnohdy odkázány právě na péči násilníka, a vzhledem ke svému handicapu se ne vždy dokáží účinně bránit.

15 Okolnosti výrazně podmiňující vznik domácího násilí

15.1 Alkoholizmus

Alkoholizmus patří mezi nejzávažnější a nejrozšířenější formy závislosti. Obecně lze o něm hovořit, dosáhne-li závislost na alkoholu takového stupně, že škodí buď jedinci, společnosti nebo oběma. Tuto nemoc je možno jako všechny ostatní duševní i tělesné poruchy léčit. Průběh závislosti na alkoholu je různý. Odlišuje se mimo jiné podle toho, jaký alkohol je zneužíván. Alkoholizmus, nebo též závislost na alkoholu je chronické recidivující onemocnění postihující nejen celou osobnost postiženého jedince po stránce psychické a fyzické, ale i jeho blízké, zvláště pak rodinné příslušníky.¹⁸⁾

15.2 Nezaměstnanost

Ztráta zaměstnání je životní událost, ve které je jedinec nedobrovolně zbaven placené práce. Pokud nedojde bezprostředně k nástupu do nového zaměstnání, následuje období nezaměstnanosti. Zatímco ztráta zaměstnání je událost, nezaměstnanost je lépe chápat jako stav. Obojí má řadu negativních důsledků a to jak na zdraví člověka, tak i na jeho psychiku. Pokud se chceme zabývat nezaměstnaností a porozumět jejímu dopadu na

¹⁸⁾ Alkoholizmus [online, cit. 2008-03-22]. Dostupné z: www.encyklopedie.seznam.cz/heslo/4951-alkoholizmus

osobnost člověka, je nutné si uvědomit, že práce je pouto, které nás váže k realitě. Pokud nemáme povinnosti, ocitáme se v nebezpečí, že nás ovládnou fantazie a emoce. Práce placená má klíčový význam pro život člověka, neboť je v první řadě zdrojem peněz. Ty jsou potřebné pro uspokojování potřeb a určují i potřeby jako takové. Dále je práce významná pro určení činnosti. Dochází při ní totiž k získávání a zdokonalování dovedností a schopností člověka. Placená práce zaručuje i rozmanitost žití, kdy i jejím prostřednictvím probíhá socializace. V období nezaměstnanosti je člověk mnohem více izolován od společnosti. Díky zaměstnání jako takovému si musí člověk organizovat den podle rytmu práce. V neposlední řadě je práce důležitá i pro osobní identitu, kdy je důležitý pocit sociální stability, sebeúcty, určité sociální jistoty.

Důsledky nezaměstnanosti nejsou deprimující jen pro samotného člověka, který o práci přišel, ale současně i pro jeho rodinu, neboť zároveň dochází ke ztrátě sociální jistoty a poklesu životní úrovně.

Druhy nezaměstnanosti:

- **frikční nezaměstnanost** – jedná se o normální změnu zaměstnání, kdy je doba nezaměstnanosti jen krátkou epizodou. Dochází k ní tehdy, když jsou lidé vlastně „mezi dvěma zaměstnáními“
- **strukturální nezaměstnanost** – jde hlavně o vyšší nezaměstnanost osob s určitou kvalifikací, po které není na trhu práce tak velká poptávka
- **cyklická nezaměstnanost** – vzniká důsledkem nevyužití stávajících kapacit z důvodu hospodářských aktivit v makroekonomickém rozměru. Pokud je tato nezaměstnanost spojena s přírodním cyklem, mluvíme o nezaměstnanosti sezónní.
- **skrytá nezaměstnanost** – jedná se o nezaměstnané, kteří práci nemají, práci si nehledají, nejsou registrováni, ale při dostatečné nabídce by ji přijali
- **nepravá nezaměstnanost** – jde o nezaměstnané, kteří si práci nehledají, ale jde jim o vyčerpání celého hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti
- **neúplná nezaměstnanost** – jedná se o pracovníky, kteří musejí akceptovat práci na zkrácený úvazek či práci, která neodpovídá zcela jejich kvalifikaci a schopnostem
- **„job stagnation“** – lidé nejsou se svou prací spokojeni, ale z důvodu vysoké nezaměstnanosti se obávají, že by jinou práci nenašli a nadále zůstávají ve frustrujícím zaměstnání

- **dlouhodobá nezaměstnanost** – jedná se o nezaměstnanost delší než dvanáct měsíců, která vzniká především proto, že dochází ke kumulaci různých handicapů, které vyplývají jednak z jejich osobní, kvalifikační, pracovní a sociální charakteristiky, dále z nižší úrovně jejich pracovní motivace. Jedná se zejména o nekvalifikované občany, mladistvé, zdravotně postižené osoby apod.

15.3 Rodina

Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často (ale ne nutně) vázáni hereditou, legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty. Kdykoli mezi blízkými lidmi existují intenzivní a kontinuální psychologické a emocionální vazby, může být užíván pojem rodina, i když jde např. o nesezdaný pár, o náhradní rodinu atd.¹⁹⁾

15.4 Stres

H. Seleyem (1950) definován jako charakteristická fyziologická odpověď na poškození nebo ohrožení organismu, která se projevuje prostřednictvím adaptačního syndromu; ten přímo ovlivňuje zdraví tím, že vyvolává nadměrnou a trvalou aktivaci nervového sympatického systému nebo systému adrenokortikálního, posléze poškození systému imunitního.²⁰⁾

Stres je individuální odpověď na nadměrně zatěžující fyzické, emoční nebo intelektuální požadavky. Tělo je vybaveno k řešení krátkých zátěžových epizod, ale hladina stresu nad obvyklou normu může být pro duševní zdraví značně škodlivá.

Stres mohou vyvolat nejrůznější krizové situace: rodinné neshody, finanční problémy, pracovní tlaky, zranění, nemoci, traumatizující události atd. Počáteční reakcí organismu je příprava na hrozící nebezpečí; nadledvinky - malé žlázy na horních pólech ledvin - uvolní adrenalin a ostatní tzv. stresové hormony, které zajišťují prudký vzestup energie a síly umožňující uniknout nebezpečí nebo postavit se nepříteli. Tato odpověď "bojuj, nebo uteč" je přirozená a zdravá reakce, ale problémy mohou nastat, když stres

¹⁹⁾ SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. str. 21. ISBN 80-7178-559-8.

²⁰⁾ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. s. 568. ISBN 80-7178-303-X.

přetrvává. Během doby vyčerpají trvale zvýšené hladiny stresových hormonů všechny rezervy energie a výživy a způsobí celkové vyčerpání. Vzdůstá krevní tlak a hladina cholesterolu, která může poškodit srdeční a mozkové cévy, žaludeční sekrece je příliš kyselá, klesá hladina pohlavních hormonů a mozek začne hladovět po glukóze (která je jeho jediným zdrojem energie) a to naruší duševní vyrovnanost. Tento stav klade další požadavky na imunitní systém, který se může tak oslabit, že nedokáže zajistit dostatečnou obranu proti infekcím a jiným nemocem.

Příznaky stresu:

- únava, nespavost nebo neschopnost soustředění
- nervozita, neklid nebo popudlivost
- ztráta chuti k jídlu, nauzea, žaludeční nevolnost, průjem i zácpa
- bolesti hlavy
- ztráta zájmu o sex
- podráždění, zloba, rozčilování nebo apatie a pesimismus

16 Následky domácího násilí

Následky domácího násilí bývají dlouhodobé a zanechávají nejen fyzické, ale především psychické rány. Psychické násilí zpravidla doprovází všechny ostatní formy domácího násilí. Pokud se vyskytuje osamoceně, tj. nedoprovází ostatní formy násilí, je o to těžší jeho existenci prokázat.

16.1 Psychické následky

Následky dlouhodobého psychického násilí ze strany pachatele je u oběti prezentováno především její zvýšenou psychickou zranitelností, ztrátou sebevědomí, ztrátou životních iluzí, o které se opírá duševní stabilita, pocity bezmoci, intenzivním pocitem viny (sebeobviňováním), nápadnou oddaností vůči tyranovi, emociální labilitou, vymizením radosti ze života, závislostí na lécích nebo alkoholu, depresivními poruchami, pokusy či dokonáným sebevražedným jednáním.

Syndrom týrané ženy

Vymezení syndromu týrané ženy naznačuje, že důsledky domácího násilí na oběť jsou specifické. Viktimizace v podobě domácího násilí produkuje totiž příznačný soubor následných mentálních a behaviorálních reakcí na straně oběti, které u jiných kriminálních

činů nenalézáme. Syndrom týrané ženy se skládá z poměrně bohaté škály symptomů, z nichž mohou být některé zvýrazněny, jiné naopak ustupují do pozadí.

Tyto symptomy lze rozdělit do tří kategorií:

- příznaky spadající pod posttraumatickou stresovou poruchu (PTSP)
- naučenou bezmocnost – jako specifický důsledek týrání blízkým člověkem
- sebezničující reakce – které nejsou psychopatologickou poruchou, nebo charakterovou slabostí, ale jsou přirozenou strategií vyrovnávání se s opakovaným a nečekaným násilím, které je páčáno blízkých člověkem

16.2 Fyzické následky

Fyzické násilí je u obětí nejčastěji prezentováno zarudnutím kůže, škrábanci, hematomy v obličeji, stopami po pálení cigaretami, otřesem mozku, zlomeninami žeber, lících kostí, přeraženým nosem, trháním vlasů, vyraženými zuby a dalšími úrazy, které lze z medicínského pohledu považovat za lehkou či těžkou újmu na zdraví, a také ne již výjimečně její smrtí.

Sexuální násilí, které je ve většině případů spojeno s formou fyzického násilí, znamená intenzivní útok na integritu ženy a je spojeno s morálními, psychickými a sociálními újmami oběti.

Při zjišťování hloubky dopadu domácího násilí se běžně vychází z pojmu posttraumatické stresové poruchy, jejíž příznaky jsou považovány za očekávanou reakci oběti, zejména u „hrubých“ podob domácího násilí.

Dopad domácího násilí lze rozdělit na:

1. **bezprostřední dopad jednotlivých výbuchů násilí** – jedná se o bezprostřední reakci na konkrétní sekvence domácího násilí, které má obraz akutní krize.
2. **dlouhodobé následky domácího násilí** – skýtají poměrně ohraničený obraz potíží, zejména u týraných žen. K dlouhodobým následkům patří následující oblasti problematického chování oběti:
  - **manipulace** – oběť se naučí vnímat realitu pokřiveným, zmanipulovaným způsobem. Aby alespoň zdánlivě rozuměla tomu, co se jí děje, hledá pro sebe přijatelné vysvětlení. Velmi často obviňuje sama sebe za výbuch násilí, neboť nesplnila očekávání partnera. Oběť vinu za partnerovy problémy

hledá v sobě. Myslí si, že je povinna vyhovět okamžitě partnerovým přáním, i když jsou podivná. Ztrácí schopnost spolehlivě pro sebe rozlišit, co je, a co není normální. Dochází k omlouvání partnera z důvodu reálné nepochopitelnosti změny v chování.

- **zablokované vylévání vzteku** – oběti domácího násilí se usilovně snaží utéci před konflikty různými způsoby. V důsledku jednání pachatele nejsou schopny normálních reakcí, a to ani když si na nich někdo vylévá vztek, ani když samy cítí vztek. Oběti se odnaučily vyjadřovat přímo své pocity, které skrývá a raději používají nepřímé způsoby jako sarkasmus, pasivně-agresivní techniky či pomlouvání za zády.
- **disociace** – je účinný způsob, jak otupit prožívání emocí. Jde o psychický mechanismus, který chrání oběť před tím, aby naplno prožívala bolest ať už fyzickou, či psychickou. Disociace má různé podoby. Může jít o úplné „vymazání“ pocitů, kdy týraná žena vlastně nevnímá, ačkoliv podněty působí, nebo o psychogenní amnézii, tedy ohraničenou ztrátu paměti či v extrémní podobě pak o tzv. mnohočetnou osobnost.
- **minimalizace násilí** – minimalizace souvisí s manipulováním reality. Oběť domácího násilí popírá vážnost incidentů i celkové situace. Jedná se o formu iluzorní obrany, která pomáhá redukovat strach z budoucího vývoje domácího násilí, činí problém menším. Oběť se snaží minimalizovat násilné ataky hlavně z důvodu nepřipouštění si reality a její závažnosti.
- **přílišná ochota vyhovět** – u obětí, především osob týraných partnery časem vzniká nápadná tendence vyhovět násilníkovi, čímž se snaží eliminovat startéry pro výbuch jeho agrese. Tento naučený postup pak uplatňují i vůči jiným autoritám. Smyslem extrémní vstřícnosti je předcházet jakýmkoli konfliktům.

17 Legislativa

Vymezením pojmu domácí násilí, nebo násilí v rodině, jsme si stanovili kritéria pro posuzování jednání pachatelů vůči oběti v rámci pohledu trestního práva.

Jednotlivé útoky-jednání pachatele, tak mohou být posouzeny jako přestupky proti občanskému soužití podle § 49/1, písm. b),c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, či jako trestné činy dle zákona č. 140/1961 Sb., (dále jen trestní zákon), neboť pojem násilí je třeba interpretovat širěji, než nám vysvětluje novelou tohoto zákona č. 91/2004 Sb. přijatý trestný čin dle § 215a trestního zákona - Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, a který je od jeho účinnosti, tedy 1.6.2004, považován za „nosný rámec“ při posuzování jednání pachatelů. Také je nutné zmínit přijetí zákona č. 135/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím a který umožňuje od 1.1.2007 vykazání pachatele domácího násilí ze společně obývaného bytu či domu na dobu 10 dnů.

Pojem násilí, jak již bylo řečeno, je třeba interpretovat širěji, než nám umožňuje zmiňované ustanovení trestního zákona. Nejedná se jen o fyzické nebo psychické týrání (urážky, nadávky, výhrůžky, zesměšňování před dětmi apod.), ale i o zanedbávání (odpírání potravy, osobní hygieny, lékařské péče, spánku apod.), sexuální zneužívání a sexuální násilí, ekonomické vykořisťování (neposkytování peněz na provoz společné domácnosti, finanční omezování, krádeže peněz apod.), porušování práv svobody jednotlivce (zabraňování zaměstnání, vzdělání, zákaz návštěv, kontaktu s rodinou, zákaz telefonátů apod.). Z tohoto důvodu není možné domácí násilí posuzovat pouze jako jednotlivé izolované útoky proti tělesné integritě, neboť představuje celou šíři tohoto druhu násilí, kdy vedle intenzivních forem fyzického násilí jsou přítomny i „mírnější projevy“ jako permanentní psychické, ekonomické či citové ponižování a vydírání.

Trestné činy, ke kterým dochází v situacích domácího násilí, jsou upraveny zejména v hlavě sedmé a osmé druhé části trestního zákona, jako trestné činy proti životu a zdraví a trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti.

Jedná se zejména nejčastěji o tyto trestné činy:

§ 197a Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

(1) Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinností.²¹⁾

§ 202 Výtržnictví

(1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí historickou nebo kulturní památku, hrob nebo jiné pietní místo anebo hrubým způsobem ruší shromáždění nebo obřad občanů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny.²²⁾

§ 215 Týrání svěřené osoby

(1) Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým způsobem nebo na více osobách, nebo

b) pokračuje-li v páčání takového činu po delší dobu.²³⁾

§ 221 Ublížení na zdraví (Úmyslné ublížení na zdraví)

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinností,

---

²¹⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 49. ISBN 80-7208-666-5.

²²⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 50. ISBN 80-7208-666-5.

²³⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 53. ISBN 80-7208-666-5.

b) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání, nebo

c) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 222 Ublížení na zdraví (Úmyslná těžká újma)

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi pro výkon jejich povinnosti, nebo

b) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu, vyznání nebo proto, že je bez vyznání.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 smrt.²⁴⁾

§ 231 Omezování osobní svobody

(1) Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu usnadnit jiný trestný čin.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny.

(4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.²⁵⁾

§ 235 Vydírání

(1) Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

---

²⁴⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy.* Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 55. ISBN 80-7208-666-5.

²⁵⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy.* Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 56. ISBN 80-7208-666-5.

- b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami,
  - c) spáchá-li takový čin se zbraní,
  - d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo značnou škodu,
  - e) spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinností, nebo
  - f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání.
- (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt nebo škodu velkého rozsahu.

§ 237 Útisk

Kdo jiného nutí, zneužívaje jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.²⁶⁾

§ 238 Porušování domovní svobody

- (1) Kdo neoprávněně vnikne do domu nebo do bytu jiného nebo tam neoprávněně setrvá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, užije-li při činu uvedeném v odstavci 1 násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí nebo překoná-li překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí.
- (3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, jestliže užije při činu uvedeném v odstavci 1 násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí a takový čin spáchá se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami.²⁷⁾

§ 241 Znásilnění

- (1) Kdo násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí donutí jiného k souloži nebo k jinému obdobnému pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.
- (2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě mladší než osmnáct let.
- (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

---

²⁶⁾ Úplné znění - Trestní předpisy. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 57. ISBN 80-7208-666-5.

²⁷⁾ Úplné znění - Trestní předpisy. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 57. ISBN 80-7208-666-5.

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo

b) spáchá-li takový čin na osobě mladší než patnáct let.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 242 Pohlavní zneužívání (Zneužití osoby mladší 15 let)

(1) Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdo takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě svěřené jeho doзору, zneužívaje její závislosti.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.²⁸⁾

§ 243 Pohlavní zneužívání (Zneužití závislosti osoby)

Kdo zneužívaje závislosti osoby mladší než osmnáct let nebo osoby svěřené jeho doзору, přiměje ji k mimomanželské souloži, nebo kdo takové osoby, zneužívaje její závislosti, jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.²⁹⁾

§ 249a Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

(1) Kdo protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání.³⁰⁾

§ 257 Poškození cizí věci

(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty propadnutím věci.

---

²⁸⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 58. ISBN 80-7208-666-5.

²⁹⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 58. ISBN 80-7208-666-5.

³⁰⁾ *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 59. ISBN 80-7208-666-5.

- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na věci svědka, znalce nebo tlumočnicka pro výkon jejich povinnosti,
  - b) spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho rasu, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání,
  - c) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo
  - d) spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.³¹⁾

Ustanovení § 163 tr. řádu dává oběti v některých výše uvedených případech (§ 197a, § 221, § 231 odst. 1,2, § 235 odst. 1, § 238 odst. 1,2, § 249a, § 257) **dispoziční právo**, které se vztahuje na zahájení trestního stíhání pachatele. Povinností policejního orgánu je poučit poškozenou osobu-oběť o tomto právu. Nedá-li oběť souhlas k trestnímu stíhání pachatele nebo vezme-li zpět svůj předchozí souhlas s trestním stíháním, nelze další trestní stíhání konat.

Definici ustanovení § 215a tr. zákona, tedy trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě a vysvětlení jednotlivých užitých termínů je nutné považovat za velmi důležitou, neboť je podstatou posuzování jednání pachatele vůči oběti.

§ 215a Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě

- 1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.
- 2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
  - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým způsobem nebo na více osobách, nebo
  - b) pokračuje-li v páčání takového činu po delší dobu.³²⁾

Objektem tohoto trestného činu je z pohledu trestního práva zájem společnosti na ochraně osob před tzv. „*domácím násilím*“, tedy osob, žijících ve společném obydlí, což zákon vyjadřuje slovy „ve společně obývaném bytě nebo domě“.

---

³¹⁾ Úplné znění - Trestní předpisy. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 62. ISBN 80-7208-666-5.

³²⁾ Úplné znění - Trestní předpisy. Ostrava: Nakladatelství Sagit, s. 53. ISBN 80-7208-666-5.

Zákonodárce v této skutkové podstatě trestně postihuje pachatele, kteří týrají osoby blízké nebo jiné, které s nimi společně obývají byt nebo dům, v důsledku čehož je u nich dána specifická forma **vzájemné závislosti** vyplývající ze skutečnosti, že tyto osoby obývají takové společné obydlí, a proto jsou mezi nimi vytvořeny zvláštní vztahy vyplývající z takového společného soužití a zpravidla též mají ztíženou možnost toto společné obydlí opustit.

Předmětem útoku je tedy nejen osoba blízká, ale i jiná osoba za podmínky, že **žije s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě**, přičemž na důvodu spolužití v takovém společném bytě nebo domě nezáleží.

Osoba blízká nebo jiná, kterou pachatel týrá, musí s ním **žít** ve společně obývaném bytě nebo domě, tedy musí s ním takový byt nebo dům sdílet ve smyslu spolužití, tedy jeho společného využívání, a to alespoň v části, např. společných prostor či příslušenství takového bytu nebo domu.

Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní.

Jinou osobou je jakákoli osoba jiná než osoba blízká, která žije s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě. Na věku osoby blízké nebo jiné nezáleží.

Týrání je zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří. K tomu je třeba uvést, že trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Nevyžaduje se, aby šlo o jednání soustavné nebo delší dobu trvající. Může jít o zlé nakládání působením fyzickým útrap, ale i o zlé nakládání v oblasti psychické.

Jako příklady týrání lze uvést bití otevřenou rukou i pěstí nebo za pomoci různých předmětů (např. gumové hadice, dutek, řemene, dřevěné tyče apod.), kopání, pálení cigaretou, doutníkem nebo jinými žhavými předměty, působení elektrickým proudem, bolestivého tahání za vlasy, po dlouhou dobu trvajícího přivazování k radiátorům ústředního topení nebo jiným pevným předmětům, ponechávání týrané osoby v chladném prostředí bez nutného oblečení, nucení k provádění těžkých prací nepřiměřených věku a

tělesné konstituci týrané osoby, déletrvající odpírání dostatečné potravy, časté buzení týrané osoby v noci apod.

Nevyžaduje se, aby u týrané osoby vznikly následky na zdraví, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pocítuje jako **těžké příkoří**.

Přímým pachatelem tohoto trestného činu může být jen ten, kdo s týranou osobou žije ve společně obývaném bytě nebo domě. Mohou to tedy být nejen příbuzní či jiné osoby blízké, ale i jiné osoby, jejichž vztah k týranému je založen jen spolužitím ve společně obývaném bytě nebo domě.

Zvlášť surovým způsobem se rozumí zlé nakládání s týranou osobou s výraznou mírou brutality, která se vymyká z rámce běžného u většiny trestných činů tohoto druhu; půjde např. o pálení rukou týrané osoby nad plamenem plynového sporáku, o pálení žehličkou na břicho týrané osoby, o polížení genitálu týrané osoby kyselinou nebo o opakované tlučení týrané osoby do modřin, které nejsou ještě zhojeny apod.

Na více osobách je týrání provedeno, jestliže byly vystaveny zlému nakládání nejméně tři osoby.

Vzhledem k tomu, že již vlastní týrání je zlé nakládání, které se vyznačuje určitým trváním, musí se při pokračování v páčání takového činu po delší dobu jednat o dobu trvání řádově v měsících. V souvislosti s tím je třeba zdůraznit, že čím méně intenzivní bude týrání, tím delší dobu bude muset takové zlé nakládání trvat, aby se mohlo jednat o naplnění této okolnosti podmiňující vyšší trestní sazby a naopak.

Z výkladu tohoto trestného činu je zřejmé, že tento trestný čin je podpůrným ustanovením v sociální oblasti označované užším pojmem „**domácí násilí**“, nebo širším pojmem „**násilí v rodině**“.

K týrání tedy může docházet jednak mezi dospělými partnery (také stejného pohlaví), kteří v některých případech do násilného vztahu přímo nebo nepřímo vtahují společně s nimi žijící děti, dále dochází k násilí přímo na nezletilých dětech, nebo mezi jednotlivými členy rodiny, například sourozenci, případně na seniorech. Podle současné právní praxe může být poškozeným například i nájemník, užívající byt společně s jeho majitelem.

Jednání pachatele nemusí dosahovat závažnosti některého jiného trestného činu, například ublížení na zdraví. Skutkovou podstatu tohoto trestného činu pachatel naplní tím, že se opakovaně dopouští jednání, které se vyznačuje vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti, které poškozená osoba oprávněně pociťuje jako těžké přikopí ze ztráty lidské důstojnosti a pro trestnost postačuje, aby jednotlivé opakované útoky dosahovaly závažnosti přestupků proti občanskému soužití nebo majetku (§ 49 a § 50 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.)

Specifickým znakem je podmínka společného obydlí, v důsledku kterého je vytvořena závislost, jež v praxi ztěžuje oběti možnost společnou domácnost opustit.

U trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a trestní zákon nepožaduje v případě příbuzenského nebo obdobného poměru souhlas oběti (poškozeného) ve smyslu § 163 a 163a trestního řádu, tak jako je podmínkou některých z již uvedených trestných činů a policejní orgán zahájí úkony v trestním řízení bezprostředně.

PRAKTICKÁ ČÁST

*Normalita je fikce.
Carl Jung*

18 Cíl

Cílem praktické části bakalářské práce je zjištění a analýza příčin páchaní trestné činnosti vymezené pojmem „domácí násilí“, ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona.

19 Metody

Při zpracování bakalářské práce byly autorem použity metody studium dokumentace, statistika, komparace a analýza posudku, které byly využity při zjišťování a vyhodnocování analytických údajů z jednotlivých spisových materiálů Služby kriminální policie a vyšetřování Děčín, teritoriální oddělení Rumburk, ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a trestního zákona a dále statistik Okresního ředitelství Policie České republiky v Děčíně a Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk.

Analýza posudku – analýza znaleckých posudků, které bývají cenným zdrojem informací pro poznání zkoumané osobnosti.

Komparace – srovnání jednotlivých získaných údajů mezi nejméně dvěma přibližně shodnými zdroji informací

Statistika – je jakýkoli údaj, charakterizující vzorek, přičemž se zpravidla předpokládá, že statistika získaná na základě zkoumání vzorku je použitelným odhadem příslušného parametru charakterizujícího celou populaci, z níž byl příslušný vzorek vybrán.

Studium dokumentace – studium dokumentace obvykle poskytuje údaje o jedinci, včetně objektivních údajů, tzv. tvrdých dat.

20 Popis a charakteristika vzorku

Vzorkem výzkumné práce jsou všechny spisové materiály Služby kriminální policie a vyšetřování Děčín, teritoriální oddělení Rumburk ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona, které byly na základě podnětu zaevidovány k prověřování v období **od 1.6.2004 do 30.6.2007**.

Rozhodné období bylo vymezeno účinností zmiňovaného ustanovení trestního zákona, tedy od 1.6.2004 a ukončeno datem 30.6.2007, které bylo stanoveno jako konec období pro možnost posouzení jednotlivých spisových materiálů ve vztahu k průměrné délce prověřování či vyšetřování, tedy nutnému předpokladu administrativního ukončení těchto materiálů v době jejich výzkumu.

Velikost výzkumného vzorku je omezena vzhledem k věcné a místní příslušnosti zpracovatele této práce, tedy k jeho služebnímu zařazení u teritoriálního oddělení v Rumburku, které je součástí Služby kriminální policie a vyšetřování Děčín (dále jen SKPV), avšak pro specifickou služební působnost Okresního ředitelství Policie České republiky v Děčíně v závislosti na jeho geografické poloze, je samostatným organizačním článkem.

Služební působnost teritoriálního oddělení SKPV v Rumburku je vzhledem ke zmiňované geografické specifčnosti oblasti a především cca 50 km vzdálenosti bývalého okresního města Děčín, ve kterém sídlí ředitelství Policie ČR pro tuto oblast, vymezena oblastí tzv. Šluknovského výběžku.

Oblast služební působnosti SKPV, teritoriální oddělení v Rumburku je shodná s oblastmi působnosti dalších státních institucí, především Úřadu práce Děčín, dislokované pracoviště Rumburk se sídlem v Rumburku, Lužické náměstí č.p. 120/11.

Oblast Šluknovského výběžku se rozkládá převážně na Šluknovské pahorkatině, tvořené tzv. lužickým žulovým masívem, který je jedním z největších žulových ploch ve střední Evropě, přičemž jihovýchodní částí zasahuje do Lužických hor a jihozápadní částí do národního parku České Švýcarsko. V této oblasti se nachází 2 ze 3 obcí s rozšířenou působností bývalého okresu Děčín, a to města Rumburk a Varnsdorf, která společně s městem Šluknov mají více jak 5000 obyvatel, přičemž třetí zmiňovanou obcí je město Děčín. I tato skutečnost je jedním z mnoha ukazatelů specifčnosti této oblasti. Dalšími městy, územně náležejícími k této oblasti jsou sídla s méně než 5000 obyvateli a to Dolní

Podluží, Dolní Poustevna, Doubice, Horní Podluží, Chřibská, Jiřetín pod Jedlovou, Jiříkov, Krásná Lípa, Lipová, Lobendava, Mikulášovice, Rybniště, Staré Křečany, Velký Šenov a Vilémov.

Samotným výzkumným vzorkem je 21 spisových materiálů, které byly ve vymezeném období teritoriálním oddělením SKPV v Rumburku na základě podnětu přijaty k prověřování. Jedná se o spisové materiály, u kterých byla právní kvalifikace jednání podezřelého stanovena ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona, či v souběhu s jiným trestným činem.

Pomocným vzorkem, i když v omezeném rozsahu vzhledem k nemožnosti získání bližších údajů ze samotných spisových materiálů, byly údaje získané ze statistických a databázových evidencí Okresního ředitelství Policie ČR ke 26 spisovým materiálům zpracovaných ve shodném období k předmětu výzkumu oddělením Služby kriminální policie a vyšetřování v Děčíně, které byly využity především jako ukazatele při porovnávání či vyhodnocování získaných statistických údajů

Při získávání statistických údajů byly využity statistické údaje zpracované policejním prezidiem Policie České republiky v Praze, Krajskou správou Policie České republiky v Ústí nad Labem a Okresním ředitelstvím Policie České republiky v Děčíně, zpracované jako statistické výstupy pro vnitřní hodnocení činnosti a dále údaje získané ze statistické evidence SKPV vedené pod pracovním názvem Deník trestních spisů, který obsahuje především datové soubory k jednotlivým spisovým materiálům a účastníkům trestního řízení.

Dále byly využity statistické údaje Úřadu práce Děčín, dislokovaného pracoviště Rumburk, kterým byly pro účely a v rozsahu této práce poskytnuty základní statistické údaje ve vztahu k nezaměstnanosti v oblasti tzv. Šluknovského výběžku.

21 Předpoklady

Autor v praktické části využil teoretických znalostí a praktických zkušeností příslušníka Služby kriminální policie a vyšetřování zařazeného na linii násilné a mravnostní trestné činnosti, do které spadá i prověřování a následné vyšetřování trestné činnosti vymezené pojmem „domácí násilí“. Autor si v rámci vypracování práce musel rozšířit znalosti z jednotlivých oborů psychologie a souvisejících právních předpisů, včetně znalostí práce se statistickými programy užívanými Policií České republiky při zpracování dat.

Aby mohla být praktická část bakalářské práce zpracována, musel se autor nejdříve seznámit se základními pojmy, které jsou uvedeny v části teoretické.

Byly stanoveny tyto předpoklady:

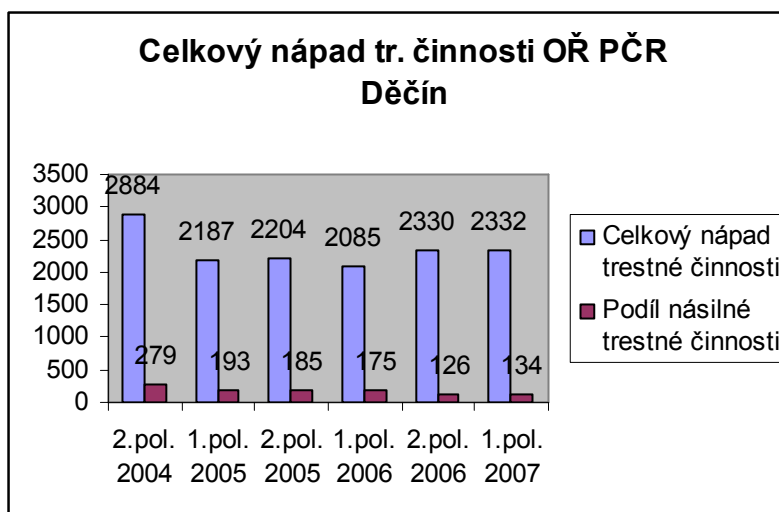
- 1. Domníváme se, že většinovými oběťmi domácího násilí jsou ženy v postavení manželky či družky ve věku mezi 25. a 40 rokem, přičemž podíl takto postižených žen tvoří nejméně 65 % z celkového počtu poškozených žen.**
- 2. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek psychické poruchy pachatele, přičemž podíl takto postižených jedinců tvoří nejméně 25 % z celkového počtu.**
- 3. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek závislosti pachatele na alkoholu nebo jiné návykové látek, přičemž podíl závislých pachatelů tvoří nejméně 30 % z celkového počtu.**
- 4. Domníváme se, že většinovými pachateli domácího násilí jsou pachatelé, kteří se svého jednání dopouštějí v době jejich nezaměstnanosti, přičemž podíl nezaměstnaných pachatelů tvoří nejméně 30 % z celkového počtu.**
- 5. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek přijmutého negativního vzorce chování rodičů či jiné osoby, která se výrazněji podílela na jeho výchově, přičemž podíl takto ovlivněných jedinců je nejméně 25 % z celkového počtu.**

Popis jednotlivých zjištění:

Do výzkumného vzorku byly zařazeny všechny spisové materiály Služby kriminální policie a vyšetřování Děčín, teritoriální oddělení Rumburk ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona, či tohoto trestného činu spáchaného v souběhu s jiným trestným činem, které byly na základě podnětu zaevidovány k prověřování v období od 1.6.2004 do 30.6.2007.

Jak již bylo zmíněno, rozhodné období bylo vymezeno účinností trestného činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona a to od 1.6.2004. Ukončení rozhodného období datem 30.6.2007 bylo podmíněno předpokládaným administrativním ukončením posuzovaných spisových materiálů ve vztahu k délce prověřování či vyšetřování, tedy administrativnímu ukončení těchto materiálů v době jejich výzkumu ze strany policejního orgánu.

Grafické znázornění č. 1

Z grafického znázornění č. 1 je zřejmý celkový nápad trestné činnosti Okresního ředitelství Policie České republiky v Děčíně v období od 1.6.2004 do 30.6.2007 ve vztahu k násilné trestné činnosti.

Vzhledem k účinnosti trestného činu Týránění osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ustanovení § 215a trestního zákona od 1.6.2004, bylo pro přehlednost grafického znázornění období, ze kterého byl získán výzkumný vzorek, rozděleno na jednotlivá pololetí kalendářního roku, tedy od 1.1. do 30.6. jako první pololetí a od 1.7. do 31.12. jako druhé pololetí. Do období 2. pol. roku 2004 bylo z důvodu přehlednosti zahrnuto i období od 1.6.2004 do 30.6.2004.

Do celkového nápadu trestné činnosti jsou zahrnuta všechna oznámení trestných činů, bez rozlišení způsobu přijetí a právní kvalifikace, přijatá na obvodních odděleních Okresního ředitelství Policie České republiky v Benešově nad Ploučnicí, České Kamenici, Děčíně, Ludvíkovicích (dnes Hřensko), Krásné Lípě, Rumburku, Varnsdorfu, Šluknově a Velkém Šenově, či Službou kriminální policie a vyšetřování v Děčíně, včetně teritoriálního pracoviště v Rumburku.

Podíl násilné trestné činnosti je určen počtem přijatých trestných činů spadajících do této statistické kategorie, tedy trestného činu Loupež dle § 234 tr. zákona, Útok na státní orgán dle § 153 a § 154 tr. zákona, Útok na veřejného činitele dle § 155 a § 156 tr. zákona, Ublížení na zdraví dle § 221 a § 222 tr. zákona, Rvačka dle § 225 tr. zákona, Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 196 a 197a tr. zákona, Braní rukojmí dle § 234a

tr. zákona, Vydírání dle § 235 tr. zákona, Omezování osobní svobody dle § 231 tr. zákona, Porušování domovní svobody dle § 238 tr. zákona, Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru dle § 249a tr. zákona, Týrání svěřené osoby dle § 215 tr. zákona, Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona, Omezování svobody vyznání dle § 236 tr. zákona, Útisk dle § 237 tr. zákona, Porušování svobody sdružování a shromažďování dle § 238a tr. zákona.

Z grafického znázornění č. 1 je zřejmý celkový nápad trestné činnosti s kolísavými hodnotami, a také postupně klesající tendence nápadu násilné trestné činnosti v období od 2. pol. roku 2004 do konce 2. pol. roku 2006, s mírným nárůstem v 1. pol. roku 2007.

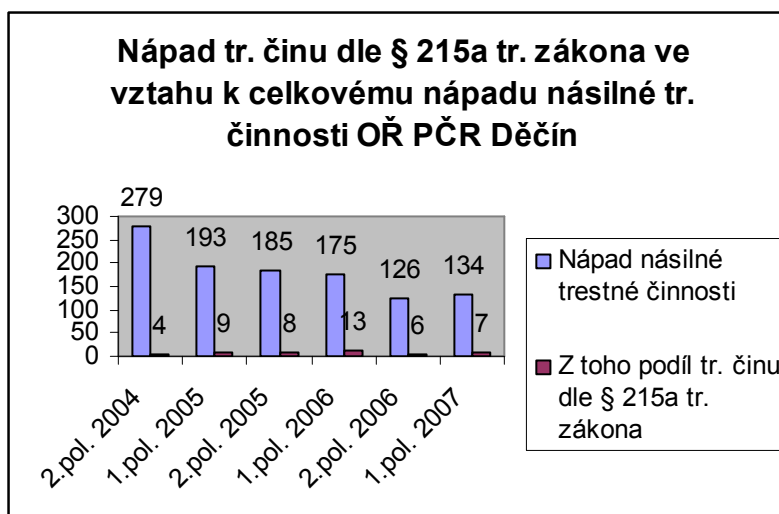
Procentuální vyjádření podílu násilné trestné činnosti na celkovém nápadu trestné činnosti Okresního ředitelství Policie České republiky v Děčíně je v jednotlivých obdobích vyjádřeno hodnotami **9,7 %, 8,8 %, 8,4 %, 8,4 %, 5,4 % a 5,7 %**.

Pro hodnoty celkového nápadu v rozhodném období nelze použít žádné vysvětlení ve vztahu k případným legislativním změnám ovlivňujícím skutkové podstaty jednotlivých trestných činů, např. majetkového charakteru.

Ve vztahu k násilné trestné činnosti je postupný mírný pokles čítající rozdíly několika případů možné vysvětlit „rozkrytím“ organizované trestné činnosti, především ve vztahu k tr. činu Loupež dle § 234 tr. zákona, Vydírání dle § 235 tr. zákona apod.

Z grafického znázornění je také zřejmý většinový nárůst trestné činnosti ve 2. pololetí roku a mírný pokles v 1. pololetí kalendářního roku, mimo 1. pol. roku 2007, pro které nemá autor žádné objektivní vysvětlení.

Grafické znázornění č. 2

Z grafického znázornění č. 2 je zřejmý nápad trestného činu Týránění osoby ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona (dále jen dle § 215a tr. zákona) ve vztahu k celkovému nápadu násilné trestné činnosti, tedy skupině zmiňovaných trestných činů uvedených u grafického znázornění č. 1.

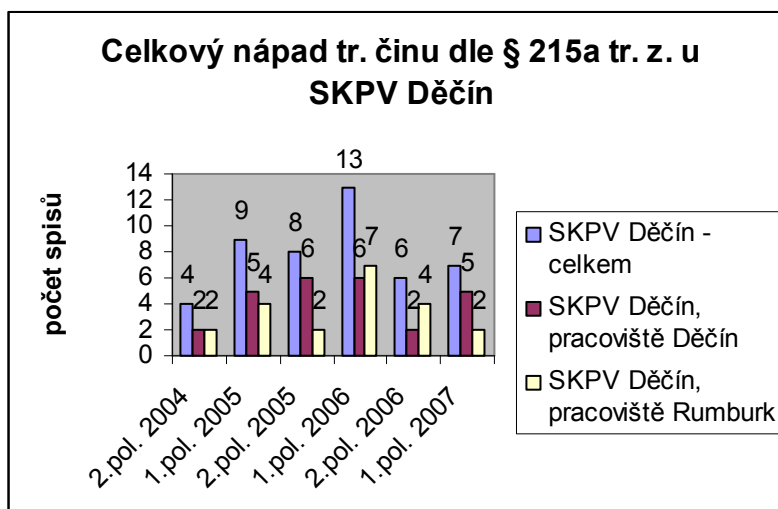
Z jednotlivých ukazatelů celkového nápadu násilné trestné činnosti evidované Okresním ředitelstvím Policie ČR Děčín (dále jen OŘ PČR Děčín) ve vztahu k tr. činu dle § 215a tr. zákona v daných obdobích je zřejmý jeho nepatrný podíl na celkovém nápadu násilné trestné činnosti. 2. pololetí roku 2004, do kterého bylo pro přehlednost zahrnuto i období od 1.6. do 30.6.2004, vykazuje statisticky nejnižší hodnoty v rámci nápadu tohoto trestného činu. V období od 1. pololetí roku 2005 do konce 1. pololetí roku 2006 je zřetelný nárůst nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona s výrazným nárůstem hodnot. Období od 2. pololetí roku 2006 do konce rozhodného období je zřetelné ustálení nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona v téměř shodných hodnotách.

Procentuální vyjádření poměru nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona ve vztahu k celkovému nápadu násilné trestné činnosti je v jednotlivých obdobích vyjádřen hodnotami v rozmezí **od 1,43 %, 4,7 %, 4,3 %, 7,4 %, 4,8 % a 5,2 %**.

Z grafického znázornění č. 2 je zřejmý nápad tr. činu dle § 215a tr. zákona s postupně stoupající tendencí v období od 1. pol. roku 2005 do konce období 1. pol. 2006, pro které nelze použít žádné vysvětlení ve vztahu k případným legislativním změnám.

Autor se však na základě získaných profesních zkušeností domnívá, že výrazný nárůst ve výše vymezeném období je vysvětlitelný značnou medializací přijmutého trestně právního ustanovení ve smyslu § 215a tr. zákona, a také především uváděním případových kazuistik v médiích, především televizi, které má značný vliv na četnost oznámení.

Grafické znázornění č. 3

Z grafického znázornění č. 3 je zřejmý celkový nápad tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín ve vztahu k jeho oběma pracovištím.

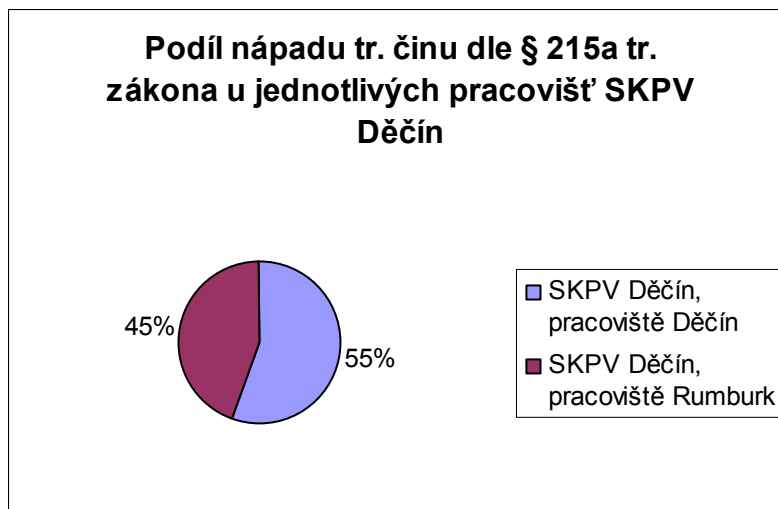
Nápad tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV je vymezen věcnou a místní příslušností, tedy specifičností této služby ve vztahu k základním útvarům, kterými jsou jednotlivá obvodní oddělení. Jednotlivé hodnoty v rozhodném období vyjadřují nápad této trestné činnosti SKPV, tedy převzetí oznámení věci na jakémkoliv pracovišti OŘ PČR Děčín orgánem této služby.

Z grafického znázornění je zřejmý početní nápad tr. činu dle § 215a tr. zákona u pracoviště Děčín, vyjádřený celkovým počtem 26 oznámení a u pracoviště Rumburk, vyjádřený celkovým počtem 21 oznámení.

Z grafického znázornění č. 3 je zřejmá minimální početní rozdílnost nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona u jednotlivých pracovišť SKPV Děčín, tedy pracovišť Děčín a Rumburk. Rozdílnost nápadu u jednotlivých pracovišť si autor vysvětluje především početní velikostí bývalého okresního města Děčín a větším počtem měst s počtem obyvatel nad 5 000 ve služebním obvodu pracoviště Děčín.

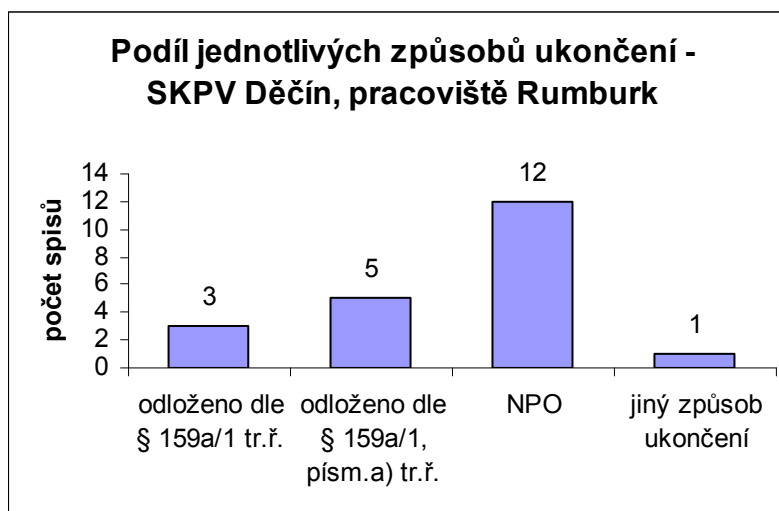
Grafické znázornění č. 4

Z grafického znázornění č. 5 je zřejmý podíl celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona u jednotlivých pracovišť SKPV Děčín, včetně procentuálního vyjádření v rozhodném období od 1.6.2004 do 30.6.2007.

Z grafického znázornění je zřejmý početní nápad tr. činu dle § 215a tr. zákona u pracoviště Děčín, vyjádřený celkovým počtem **26 oznámení** a procentuálním vyjádřením **55 %** a pracoviště Rumburk, vyjádřený celkovým počtem **21 oznámení** a procentuálním vyjádřením **45 %**.

Grafické znázornění č. 5

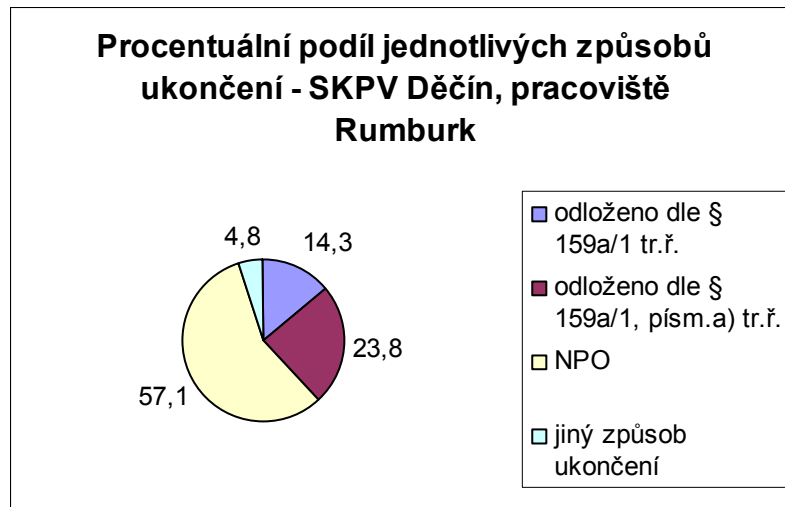

Z grafického znázornění č. 5 je zřejmý podíl jednotlivých způsobů ukončení vedených spisových materiálu u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Z celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona 21 spisů byly v rozhodném období od 1.6.2004 do 30.6.2007

- **3 spisy** odloženy dle § 159a/1 tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc byla policejním orgánem odložena usnesením
- **5 spisů** ukončeno dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc bylo na místě vyřídit jejím odevzdáním příslušnému orgánu k projednání přestupku
- **12 spisů** bylo po skončení vyšetřování dle § 166/3 tr. řádu předloženo státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství Děčín (dále jen OSZ Děčín) s návrhem na podání obžaloby
- **1 spis** ukončen jiným způsobem, v tomto konkrétním případě zastavením zahájeného trestního stíhání dle § 172/1, písm. d) tr. řádu, s odkazem k § 11/1 tr. řádu z důvodu nepřípustnosti trestního stíhání vzhledem k úmrtí obviněného

Grafické znázornění č. 6

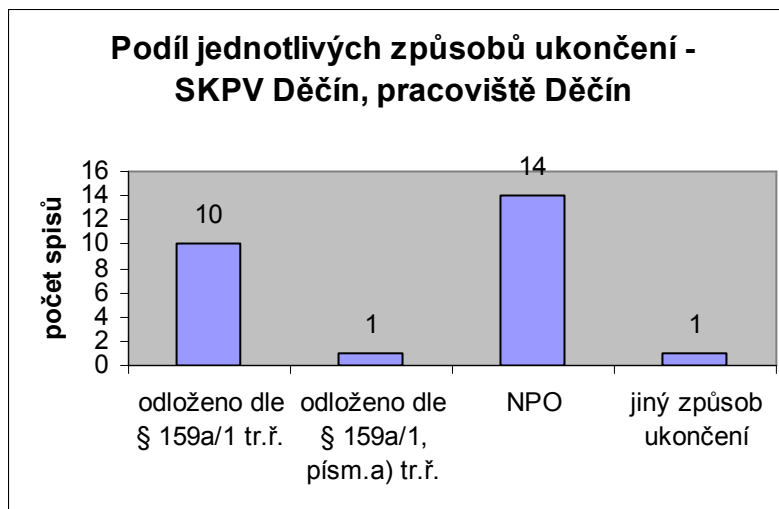

Z grafického znázornění č. 6 je zřejmý procentuální podíl jednotlivých způsobů ukončení na celkovém nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrný

- největší podíl ukončení spisu návrhem na podání obžaloby dle § 166/3 tr. řádu vyjádřený **57,1 %**
- dále podíl ukončení spisu jeho odevzdáním dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu příslušnému orgánu k projednání přestupku, tedy místně příslušným Komisím pro projednávání přestupků vedených u městských úřadů v Rumburku, Varnsdorfu a Šluknově, vyjádřený **23,8 %**
- dále podíl ukončení spisu jeho odložením dle § 159a/1 tr. řádu vyjádřený **14,3 %**
- a podíl ukončení spisu jiným způsobem, představovaný 1 spisem ve věci úmrtí obviněného, který byl ukončen státním zástupcem místě příslušného Okresního státního zastupitelství v Děčíně zastavením trestního stíhání dle § 172/1, písm. d) tr. řádu, s odkazem k § 11/1 tr. řádu, vyjádřený **4,8 %**.

Grafické znázornění č. 7

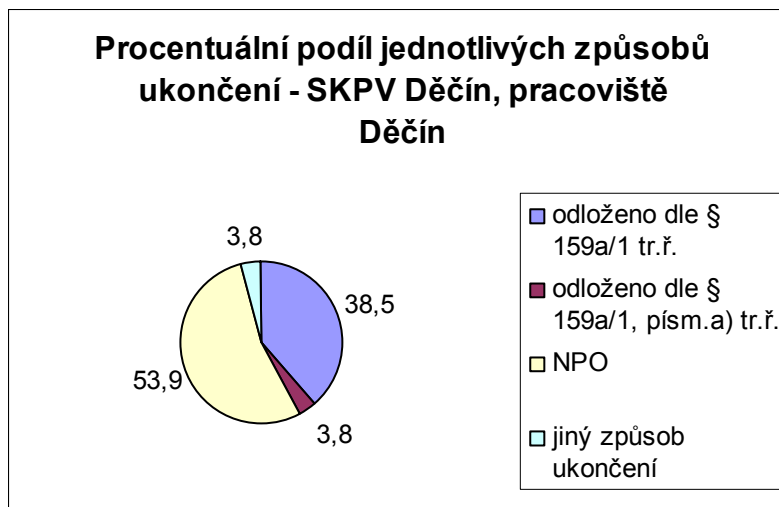

Z grafického znázornění č. 7 je zřejmý podíl jednotlivých způsobů ukončení vedených spisových materiálů u SKPV Děčín, pracoviště Děčín.

Z celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona 26 spisů bylo v rozhodném období od 1.6.2004 do 30.6.2007

- **10 spisů** odloženo dle § 159a/1 tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc byla policejním orgánem odložena usnesením
- **1 spis** ukončen dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc bylo na místě vyřídit jejím odevzdáním příslušnému orgánu k projednání přestupku
- **14 spisů** bylo po skončení vyšetřování dle § 166/3 tr. řádu předloženo státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby
- **1 spis** ukončen jiným způsobem, v tomto konkrétním případě zastavením zahájeného trestního stíhání dle § 172/1, písm. c) tr. řádu, neboť nebylo vyšetřováním dostatečně prokázáno, že skutek spáchal obviněný.

Grafické znázornění č. 8

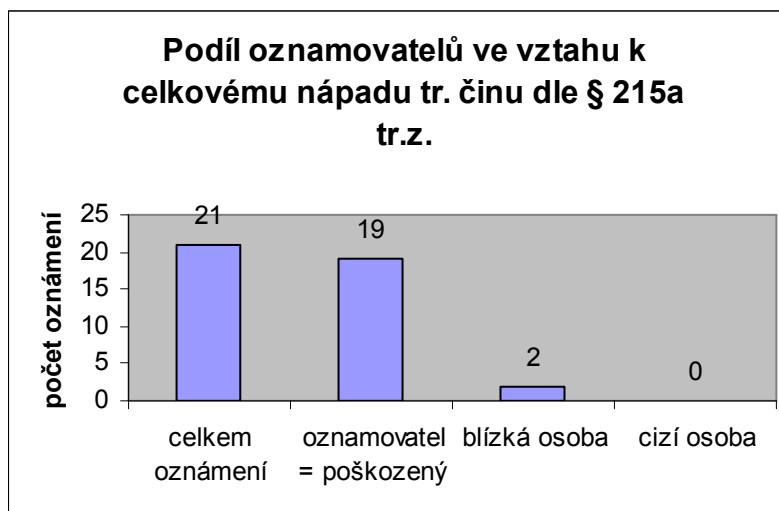

Z grafického znázornění č. 8 je zřejmý procentuální podíl jednotlivých způsobů ukončení na celkovém nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Děčín.

Ze znázornění je patrný

- největší podíl ukončení spisu návrhem na podání obžaloby dle § 166/3 tr. řádu vyjádřený **53,9 %**
- podíl ukončení spisu jeho odložením dle § 159a/1 tr. řádu vyjádřený **38,5 %**
- dále podíl ukončení spisu jeho odevzdáním dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu příslušnému orgánu k projednání přestupku, tedy místně příslušným Komisím pro projednávání přestupku vedených u městských úřadů v Děčíně, Benešově nad Ploučnicí, České Kamenici, vyjádřený **3,8 %**
- a podíl ukončení spisu jiným způsobem, představovaný 1 spisem ukončeným jiným způsobem, který byl ukončen státním zástupcem místně příslušného Okresního státního zastupitelství v Děčíně (dále jen OSZ Děčín) zastavením trestního stíhání dle § 172/1, písm. c) tr. řádu, neboť nebylo vyšetřováním dostatečně prokázáno, že skutek spáchal obviněný, vyjádřený **3,8 %**.

Grafické znázornění č. 9

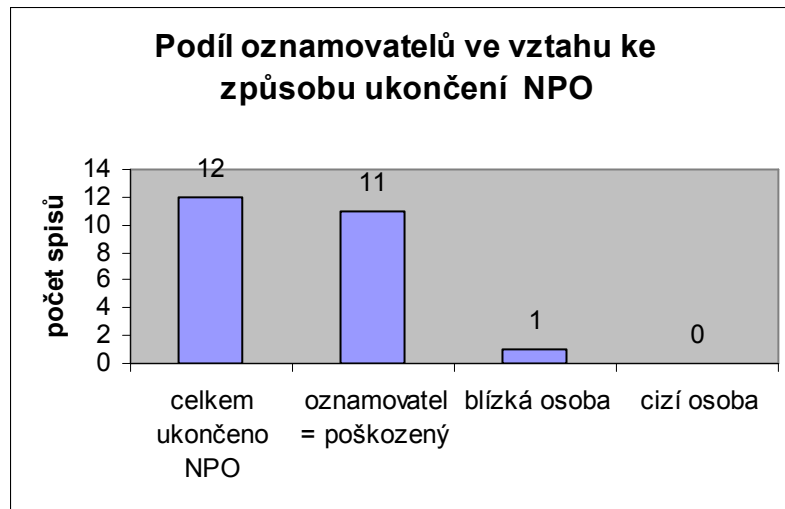

Z grafického znázornění č. 9 je zřejmý podíl oznamovatelů ve vztahu k celkovému nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového nápadu 21 spisů bylo v 19 případech podáno trestní oznámení poškozeným a ve 2 případech blízkou osobou, tedy osobou v poměru rodinném nebo obdobném k osobě poškozeného, kterými byli muži v postavení strýce.

Autor se domnívá, že z grafického znázornění č. 9 je zcela zřejmý sociální pasivní postoj širšího sociálního okolí, neboť oznámení jsou činěna poškozenými, ač projevy jejich týrání byly ve většině případů také následně prokázány svědeckými výpověďmi, především sousedů v okolních nájemních bytech.

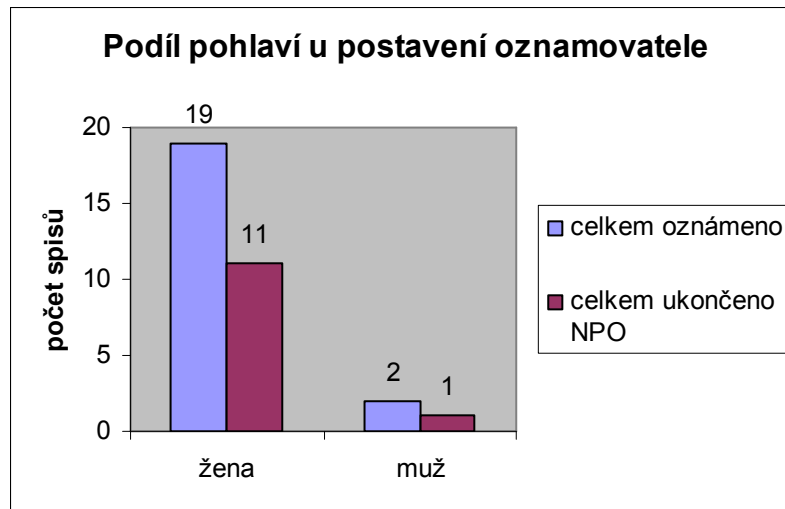
Grafické znázornění č. 10

Z grafického znázornění č. 10 je zřejmý podíl oznamovatelů ve vztahu ke způsobu ukončení spisů návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona bylo u **12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby v 11 případech podáno trestní oznámení poškozeným a v 1 případě blízkou osobou**, tedy osobou v poměru rodinném nebo obdobném k osobě poškozeného, kterou byl muž v postavení strýce.

Grafické znázornění č. 11

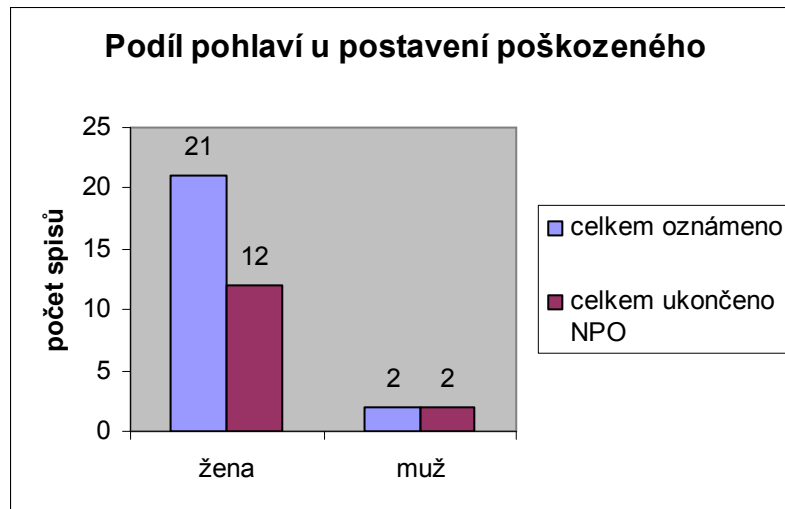
Z grafického znázornění č. 11 je zřejmý podíl pohlaví v postavení oznamovatele tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona 21 spisů, bylo 19 oznámení podáno ženami, 2 oznámení podána muži.

Z celkového počtu 12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo 11 oznámení podáno ženami, 1 oznámení podáno mužem.

Grafické znázornění č. 12

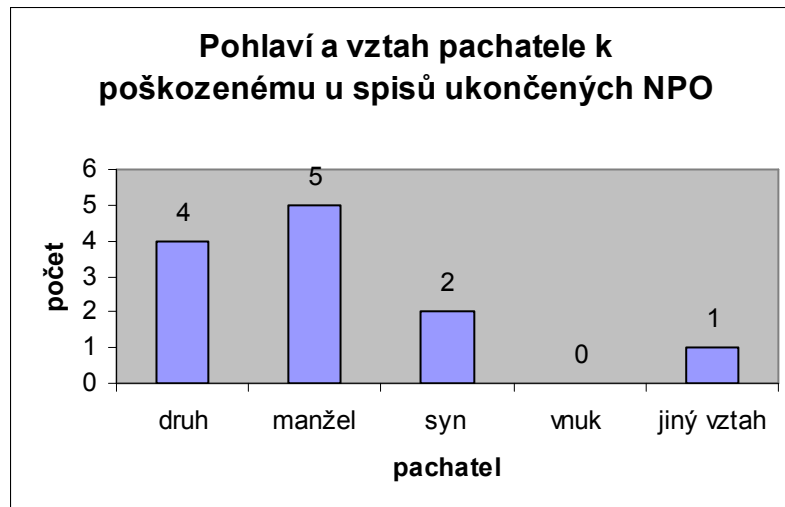

Z grafického znázornění č. 12 je zřejmý podíl pohlaví v postavení poškozeného u tr. činu dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového nápadu tr. činu dle § 215a tr. zákona **21 spisů, bylo v postavení poškozeného 21 žen a 2 muži, kteří společně se 2 ženami tvořili manželský pár a byli ve 2 případech týráni zletilým synem.**

Z celkového počtu **12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo v postavení poškozeného 12 žen a 2 muži, kteří společně se 2 ženami tvořili manželský a byli ve 2 případech týráni zletilým synem.**

Grafické znázornění č. 13

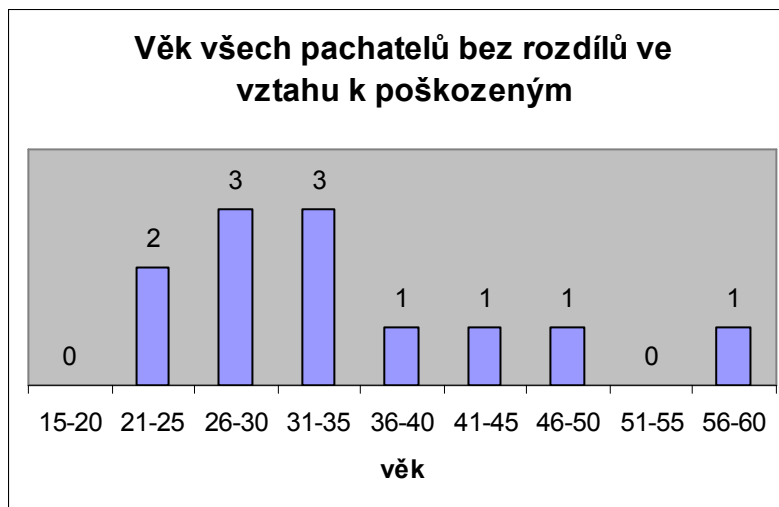

Z grafického znázornění č. 13 je zřejmý vztah pachatele k poškozenému u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu **12 spisů** ukončených návrhem na podání obžaloby **byl vždy pachatelem muž**, který byl

- ve 4 případech druhem poškozené
- v 5 případech manželem
- ve 2 případech synem a
- v 1 případě v jiném vztahu, kterým byl pachatel – soused ve společně obývaném domě.

Grafické znázornění č. 14

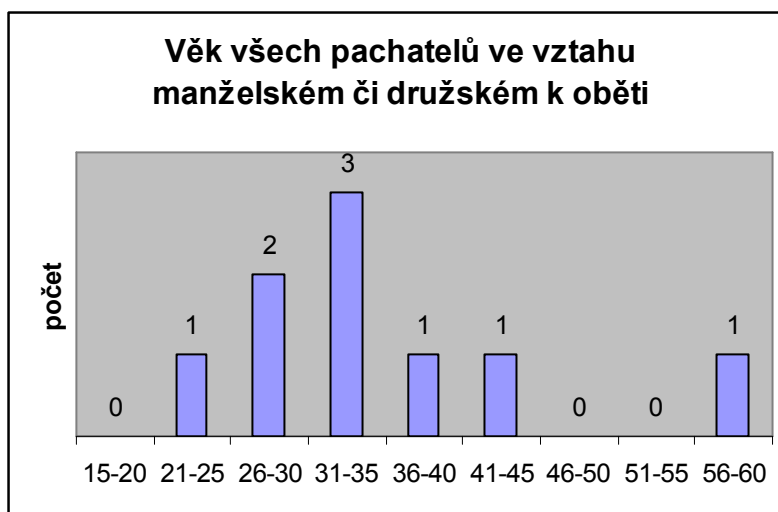
Z grafického znázornění č. 14 je zřejmý věk všech pachatelů bez rozdílu ve vztahu k poškozeným u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 12 pachatelů jsou 2 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 3 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 3 ve věkovém rozmezí 31-35 let, 1 ve věkovém rozmezí 36-40 let, 1 ve věkovém rozmezí 41-45 let, 1 ve věkovém rozmezí 46-50 let a 1 ve věkovém rozmezí 56-60 let.

Průměrný věk pachatelů, do kterého bylo zařazeno všech 12 pachatelů u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín, včetně 2 případů týrání obou rodičů a 1 případů týrání vůči sousedce v nájemním domě je **34,5 let**.

Vzhledem k různé délce období, která byla policejním orgánem SKPV Děčín, pracoviště Rumburk prověřována a následně vyšetřována v rámci probíhajícího trestního řízení u jednotlivých spisů, byl věk pachatelů stanoven ke dni oznámení, které mimo 1 případu, ve kterém týrání poškozené pokračovalo i v průběhu vyšetřování, bylo i datem ukončení prověřovaného období týrání ve smyslu § 215a tr. zákona.

Grafické znázornění č. 15

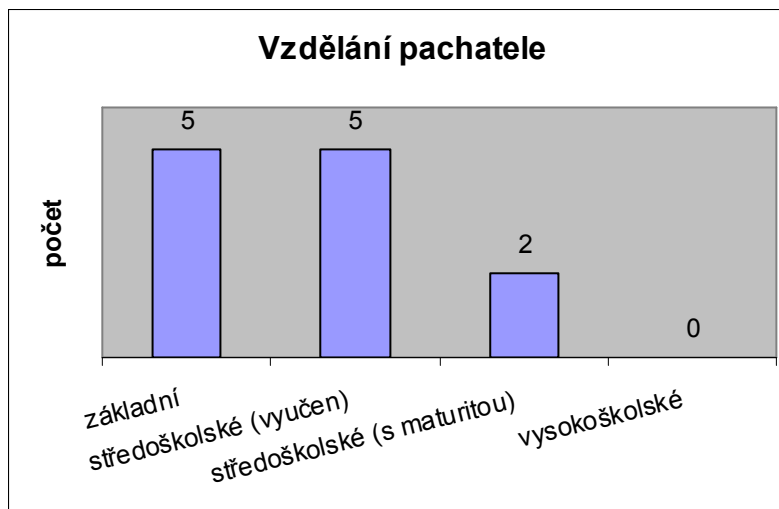
Z grafického znázornění č. 15 je zřejmý věk všech pachatelů ve vztahu manželském či družském k poškozeným u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 9 pachatelů je 1 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 2 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 3 ve věkovém rozmezí 31-35 let, 1 ve věkovém rozmezí 36-40 let, 1 ve věkovém rozmezí 41-45 let a 1 ve věkovém rozmezí 56-60 let.

Průměrný věk pachatelů, do kterého bylo zařazeno 9 pachatelů u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín, kteří se svého jednání dopustili vůči partnerkám ve vztahu manželském a družském je **35,2 let**.

Vzhledem k různé délce období, která byla policejním orgánem SKPV Děčín, pracoviště Rumburk prověřována a následně vyšetřována v rámci probíhajícího trestního řízení u jednotlivých spisů, byl věk pachatelů stanoven ke dni oznámení, které mimo 1 případu, ve kterém týrání poškozené pokračovalo i v průběhu vyšetřování, bylo i datem ukončení prověřovaného období týrání ve smyslu § 215a tr. zákona.

Grafické znázornění č. 16

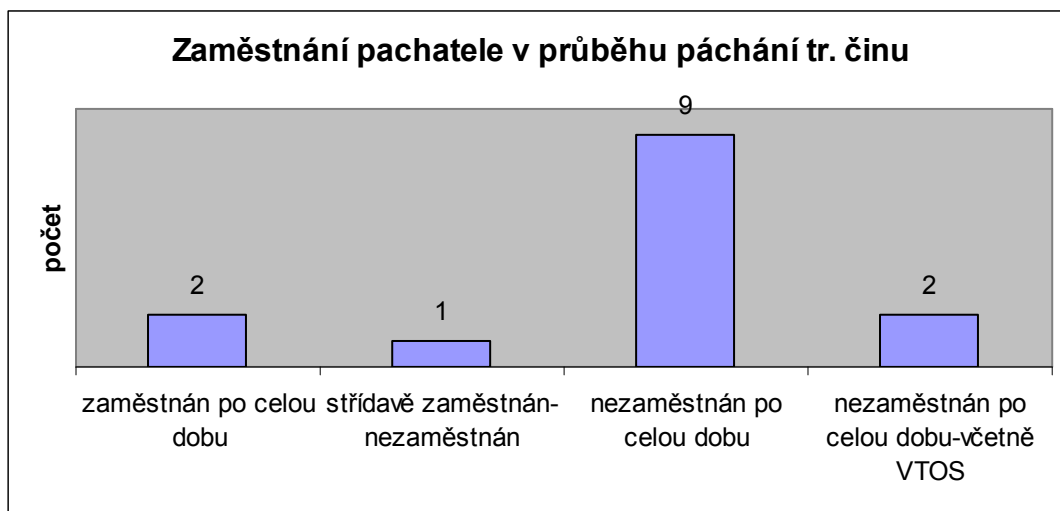

Z grafického znázornění č. 16 je zřejmé dosažené vzdělání pachatelů u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu **12 pachatelů** dosáhlo

- **5 pachatelů základního vzdělání**, přičemž do této kategorie byly zařazeni také pachatelé, kteří z různých důvodů nedokončili středoškolské vzdělání
- **5 pachatelů dosáhlo středoškolského vzdělání se způsobem ukončení vyučen**
- **2 pachatelé dosáhli středoškolského vzdělání se způsobem ukončení maturitou**
- **žádný z pachatelů nedosáhl vysokoškolského vzdělání.**

Grafické znázornění č. 17

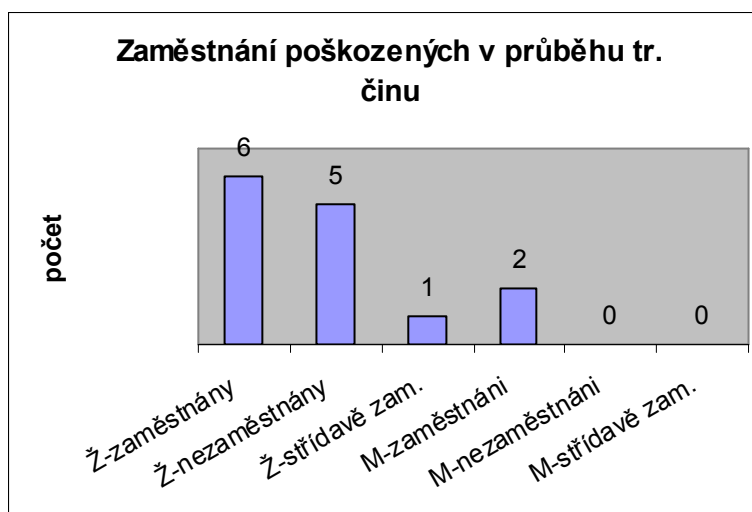
Z grafického znázornění č. 17 je zřejmý počet pachatelů ve vztahu k jejich pracovnímu zařazení, tedy jejich zaměstnání u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk v průběhu prověřovaného období týrání.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu **12 pachatelů** byly

- **2 pachatelé** zaměstnání po celou dobu prověřovaného období
- **1 pachatel** byl střídavě zaměstnán a nezaměstnán (jednotlivá období nelze zjistit)
- **9 pachatelů** bylo po celou dobu prověřovaného období nezaměstnáno, přičemž 2 z nich, kteří se svého jednání dopouštěli na svých družkách, byli v průběhu prověřovaného období ve výkonu trestu odnětí svobody (dále jen VTOS). Týrání se dopouštěli před nástupem VTOS a také po návratu z VTOS.

Z 9 pachatelů, kteří byli po celou dobu prověřovaného období nezaměstnáni, byli 4 z nich v tomto období evidováni místně příslušným Úřadem práce Děčín, pracoviště Rumburk. Způsob ukončení jejich evidence tímto úřadem nebylo možné z policejních spisů zjistit, neboť formulace případné otázky a zjišťování tohoto údaje není předmětem vyšetřování. Vzhledem k současné právní úpravě ve vztahu k z. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a jiným právním předpisům, nemohl být tento údaj prověřován u zmiňovaného Úřadu práce Děčín.

Grafické znázornění č. 18

Z grafického znázornění č. 18 je zřejmý počet poškozených ve vztahu k jejich pracovnímu zařazení, tedy jejich zaměstnání u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk v průběhu prověřovaného období týrání.

Z celkového počtu 12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo v postavení poškozeného 12 žen a 2 muži, kteří společně se 2 ženami tvořili manželský pár, a byli ve 2 případech týrání zletilým synem.

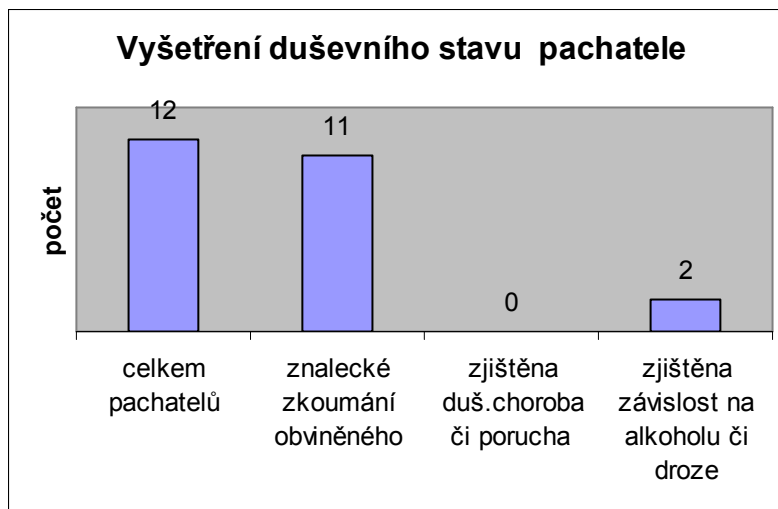
Ze znázornění je dále patrné, že z celkového počtu **12 týraných žen** bylo

- 6 po celou dobu prověřovaného období zaměstnáno
- 5 po celou dobu prověřovaného období nezaměstnáno
- 1 střídavě zaměstnána-nezaměstnána.

Z celkového počtu **2 týraných mužů**, byly oba dva po celou dobu prověřovaného období zaměstnáni. Do kategorie nezaměstnaných byly zařazeny i 2 ženy na tzv. mateřské dovolené a 1 žena v plném invalidním důchodu, a to vzhledem k době strávené v místě společného bydliště.

Autor se ve vztahu ke grafickým znázorněním č. 17 a 18, a především vlastním zkušenostem získaným z prověřování a vyšetřování této trestné činnosti domnívá, že nezaměstnanost pachatele, která je již sama o sobě zátěžovou situací, je dále umocněna případnou nezaměstnaností poškozené, tedy především době společně strávené v místě bydliště.

Grafické znázornění č. 19

Z grafického znázornění č. 19 je zřejmý počet provedených vyšetření duševního stavu pachatelů znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 12 pachatelů u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby bylo v 11 případech nařízeno komisařem SKPV dle § 116/1 tr. řádu vyšetření duševního stavu, a to vzhledem k pochybnostem získaným ze spisů, především z výpovědí poškozených.

Žádný z těchto 11 pachatelů v době vyšetření duševního stavu, a ani v době páchaní trestné činnosti ve smyslu tr. činu dle § 215a tr. zákona, netrpěl duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky.

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na alkoholu u pachatele ve vztahu družském.

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na psychotropní látce metamfetaminu, droze zvané pervitin u pachatele, který se svého protiprávního jednání dopouštěl jako zletilý vůči své matce.

Oba pachatelé se svého protiprávního jednání dopouštěli ve většině popsanych jednání poškozenými v době svého ovlivnění těmito látkami.

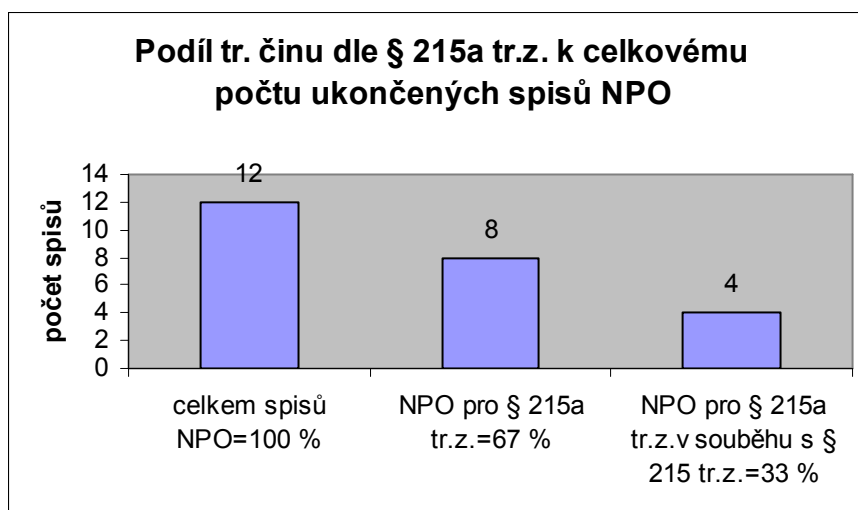

U obou těchto pachatelů byla v rámci vyneseného rozsudku nařízena léčba formou ústavního léčení, a to

- protialkoholní léčba vykonaná v době podmíněného odsouzení
- protitoxikomanská léčba vykonaná v době VTOS ve věznici Rýnovice.

Z anamnestických údajů uvedených ve znaleckém posudku nebyl u žádného z pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu zjištěn případ jejich týrání ze strany některého z rodičů či jiné osoby, který by byl státními orgány v době jejich dětství prověřován. U 4 z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu bylo z anamnestických údajů k rodičům zjištěno „nadměrné užívání“ alkoholu na straně otce a jeho agresivní projevy vůči partnerce a dětem.

Grafické znázornění č. 20

Z grafického znázornění č. 20 je zřejmý podíl tr. činu dle § 215a tr. zákona u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín, bylo 8 spisů ukončeno pro spáchání tr. činu dle § 215a tr. zákona a 4 spisy ukončeny pro tr. čin dle § 215a tr. zákona v souběhu s trestným činem Týrání svěřené osoby dle § 215 tr. zákona.

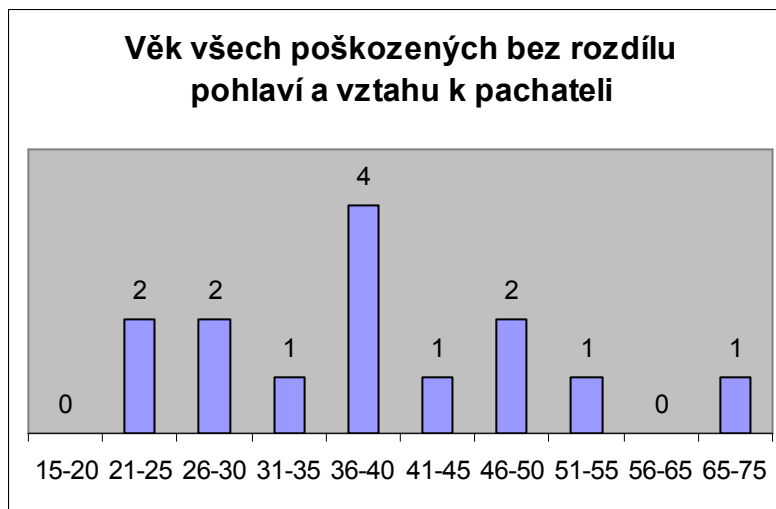
Z **8 pachatelů**, jejichž jednání bylo kvalifikováno jako tr. čin dle § 215a tr. zákona jsou

- **2 pachatelé**, kteří se svého jednání dopustili proti svým rodičům
- **1 pachatel**, který se svého jednání dopustil vůči sousedce v nájemním domě
- **1 pachatel** se svého jednání dopustil vůči své družce, přičemž ve společně obývaném bytě s nimi nežilo žádné nezletilé dítě
- **4 pachatelé** se svého jednání dopouštěli na svých partnerkách, přičemž ve společně obývaném bytě s nimi žilo 1 až 3 nezletilé děti a to jak narozené ze společného vztahu, tak z předchozích partnerských vztahů, přičemž vůči těmto jednání pachatelů nebylo směřováno. Z těchto 4 pachatelů se 3 svého jednání dopouštěli ve vztahu družském a 1 ve vztahu manželském.

Ze 4 pachatelů, jejichž jednání bylo kvalifikováno jako v souběhu spáchané trestné činy Týrání osoby ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona a Týrání svěřené osoby dle § 215 tr. zákona, se svého jednání dopouštěli na svých partnerkách, přičemž ve společně obývaném bytě s nimi žili ve všech čtyřech případech jejich 2 nezletilé děti. Z těchto 4 pachatelů se 3 svého jednání dopouštěli ve vztahu manželském a 1 ve vztahu družském.

V jednom případě bylo u souběhu výše uvedených trestných činů jednání pachatele dále kvalifikováno jako tr. čin Útok na veřejného činitele dle § 155/1, písm. a), 2, písm. a) tr. zákona v souběhu s pokusem tr. činu Ublížení na zdraví dle § 222/1 tr. zákona, kterých se dopustil proti zakročující policejní hlídce v době fyzického napadení partnerky, a v dalším případě bylo v souběhu výše uvedených trestných činů jednání pachatele dále kvalifikováno jako tr. čin Znásilnění dle § 241/1 tr. zákona.

Grafické znázornění č. 21

Z grafického znázornění č. 21 je zřejmý věk poškozených u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 14 poškozených, 12 žen a 2 mužů, byly 2 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 2 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 1 ve věkovém rozmezí 31-35 let, 4 ve věkovém rozmezí 36-40 let, 1 ve věkovém rozmezí 41-45 let, 2 ve věkovém rozmezí 46-50 let, 1 ve věkovém rozmezí 51-55 let a 1 ve věkovém rozmezí 65-75 let, kterou je týraná žena ze strany souseda v nájemním domě.

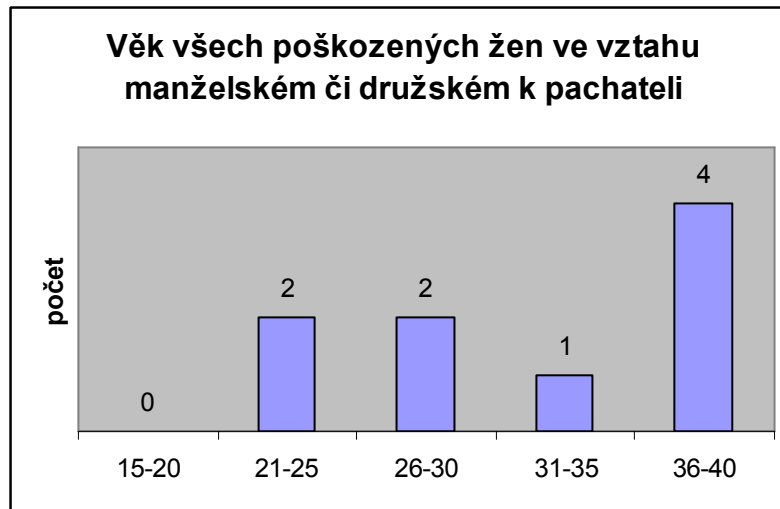
Průměrný věk všech poškozených, do kterého bylo zařazeno všech 14 poškozených u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín, včetně 2 případů týrání obou rodičů a 1 případů týrání vůči sousedce v nájemním domě je **40,3 let**.

Průměrný věk poškozených žen, do kterého bylo zařazeno všech 12 žen u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín je **38,7 let**.

Průměrný věk poškozených mužů, do kterého byly zařazeni 2 poškození muži u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín je **45,5 let**.

Vzhledem k různé délce období, která byla policejním orgánem SKPV Děčín, pracoviště Rumburk prověřována a následně vyšetřována v rámci probíhajícího trestního řízení u jednotlivých spisů, byl věk poškozených stanoven ke dni oznámení, které mimo 1 případu, ve kterém týrání poškozené pokračovalo i v průběhu vyšetřování, bylo i datem ukončení prověřovaného období týrání ve smyslu § 215a tr. zákona.

Grafické znázornění č. 22

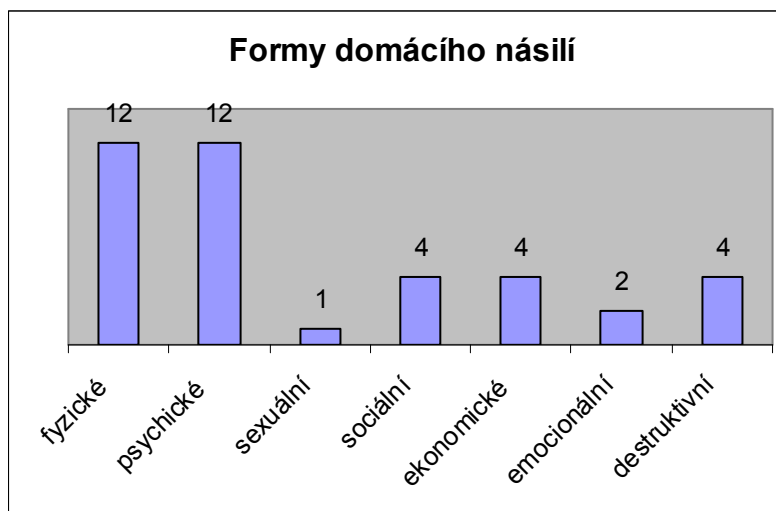
Z grafického znázornění č. 22 je zřejmý věk poškozených žen ve vztahu manželském či družském k pachateli u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 9 poškozených žen byly 2 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 2 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 1 ve věkovém rozmezí 31-35 let a 4 ve věkovém rozmezí 36-40 let.

Průměrný věk poškozených žen, do kterého bylo zařazeno 9 poškozených žen u spisů předkládaných s návrhem na podání obžaloby OSZ Děčín, kteří byli k pachatelům ve vztahu manželském či družském je **32,7 let**.

Vzhledem k různé délce období, která byla policejním orgánem SKPV Děčín, pracoviště Rumburk prověřována a následně vyšetřována v rámci probíhajícího trestního řízení u jednotlivých spisů, byl věk poškozených stanoven ke dni oznámení, které mimo 1 případu, ve kterém týrání poškozené pokračovalo i v průběhu vyšetřování, bylo i datem ukončení prověřovaného období týrání ve smyslu § 215a tr. zákona.

Grafické znázornění č. 23

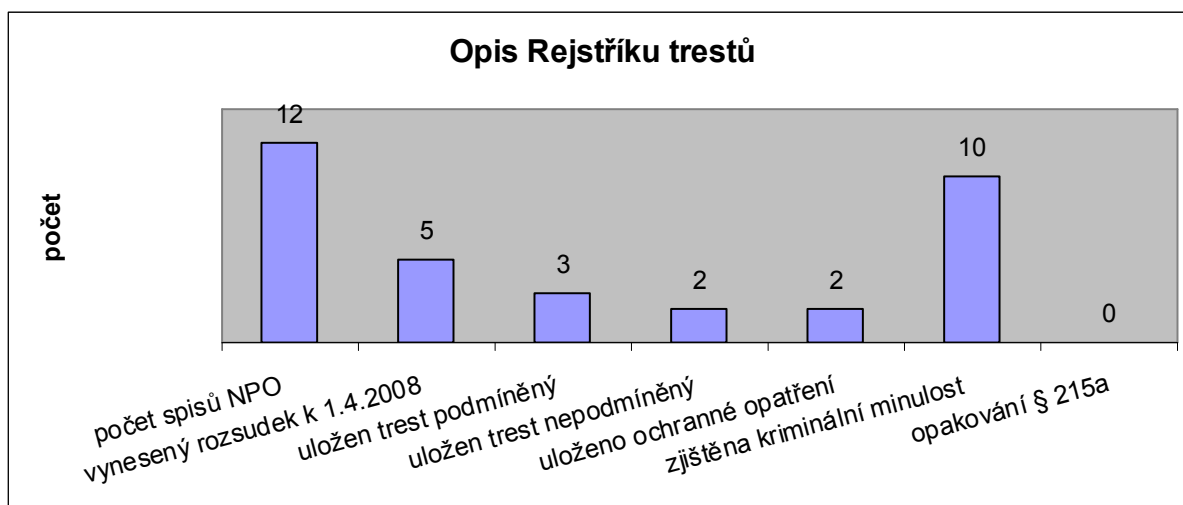
Z grafického znázornění č. 23 jsou zřejmé pachateli používané formy domácího násilí proti poškozeným u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že

- u všech **12 spisů** ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo pachateli vůči poškozeným použito vždy **formy fyzického a psychického násilí**
- u **1 spisu** bylo ze strany pachatele použito **sexuální násilí**, které spočívalo ve spáchání tr. činu Znásilnění dle § 241/1 tr. zákona, kdy pachatel násilím donutil poškozenou k souloži
- u **4 spisů** bylo ze strany pachatele použito **sociální násilí**, které spočívalo především v zákazu kontaktu s přáteli a rodinou, pronásledování, sledování telefonátů a obsahu datových souborů mobilních telefonů poškozených a provádění tzv. „kontrolních návštěv či telefonátů“
- u **4 spisů** bylo ze strany pachatele použito **ekonomické násilí**, které spočívalo v omezování nebo úplném omezení přístupu k penězům a neposkytování prostředků na společnou domácnost

- u **2 spisů** bylo ze strany pachatele použito **emocionální násilí**, které spočívalo v ponižování oběti, jejím zesměšňování, prohlašování za blázna, citovém vydírání, výhrůžkami o odebrání dětí a především v přesvědčování oběti o její „vině“. V obou případech bylo emocionální násilí užito zletilými pachateli vůči svým rodičům.
- u **4 spisů** bylo ze strany pachatele použito násilí v podobě **destruktivních činů**, které spočívalo v rozbíjení zařízení společného bytu, dále cenných předmětů či předmětů s emocionální vazbou mezi obětí a další osobou. V těchto případech byly destruktivní činy užity 4 pachateli, kteří se svého jednání dopouštěli pod vlivem alkoholu nebo návykové či psychotropní látky, přičemž pouze u 2 z nich byla zjištěna závislost.

Grafické znázornění č. 24

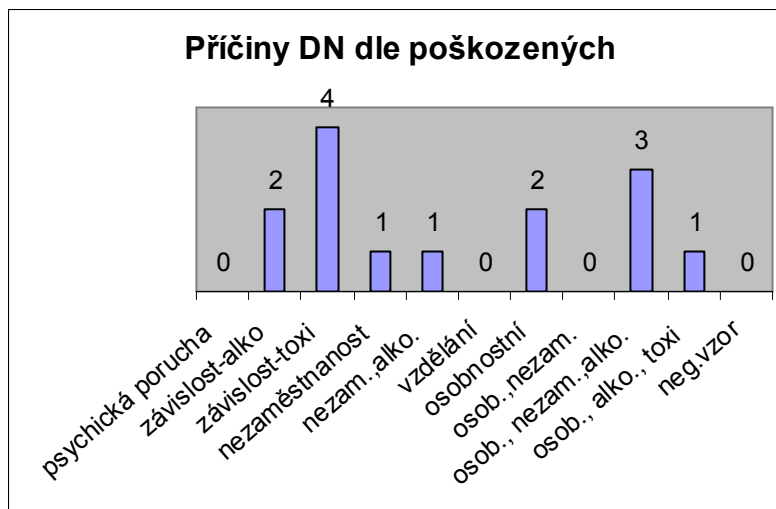
Z grafického znázornění č. 24 jsou zřejmé údaje získané k pachatelům domácího násilí u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že k datu 1.4.2008 byl z 12 trestních věcí, u kterých byla OSZ Děčín podána obžaloba k Okresnímu soudu Děčín (dále jen OS Děčín),

- byl dosud **vyhlášen odsuzující rozsudek pouze u 5 z nich**, přičemž u všech byl návrh na podání obžaloby k OSZ Děčín podán v průběhu roku 2006
- ve **3 případech byl uložen trest podmíněný**, a to 1x 24 měsíců se zkušební dobou 24 měsíců (§ 215a/1, 2, písm. b) tr. zákona), 1x 24 měsíců se zkušební dobou 36 měsíců (§ 215a/1 tr. zákona a § 215/1, 2, písm. b) tr. zákona) a 1x 30 měsíců se zkušební dobou 48 měsíců (§ 215a/1, 2, písm. b) tr. zákona)
- ve **2 případech byl uložen trest nepodmíněný**, a to 1x 18 měsíců (§ 215a/1 tr. zákona) a 1x 48 měsíců (§ 215a/1, 2, písm. a, b) tr. zákona)
- v rámci odsuzujícího rozsudku bylo **ve 2 případech uloženo ochranné opatření formou ústavního léčení** (viz. grafické znázornění č. 18)
- u **10 pachatelů z celkového počtu 12 byla zjištěna kriminální minulost** a to u 3 majetkového charakteru, u 3 pouze násilného charakteru a u 4 majetkového i násilného charakteru

Grafické znázornění č. 25

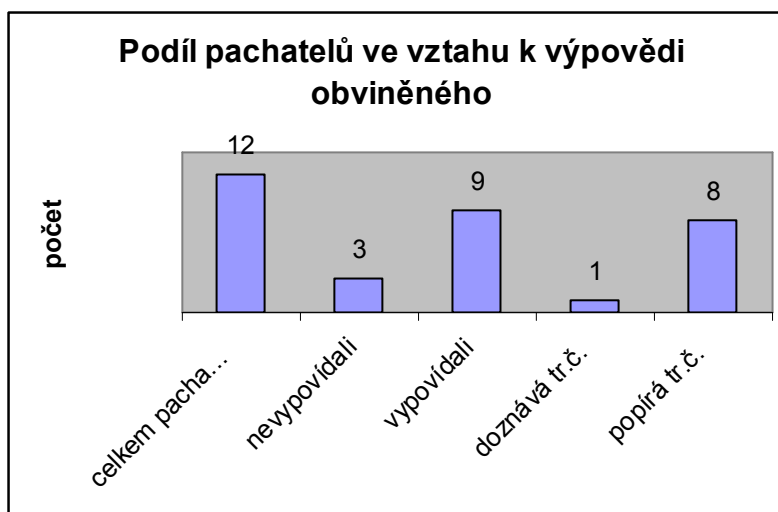
Z grafického znázornění č. 25 jsou zřejmé příčiny domácího násilí uvedené poškozenými v jejich výpovědích u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že **14 poškozených** (12 žen a 2 muži) se k příčinám jejich týrání vyjádřilo ve svých výpovědích následovně:

- **žádný z poškozených** neuvádí jako příčinu psychickou poruchu pachatele
- **2 z poškozených** uvádějí jako příčinu závislost na alkoholu – 2 pachatelé
- **4 z poškozených** uvádějí jako příčinu jednání pod vlivem psychotropní látky, v konkrétním případě metamfetaminu, látky zvané pervitin. Zde jsou zahrnuti i 3 z poškozených rodičů (2 matky a 1 otec), kteří byli ve dvou případech týrání zletilými syny – 2 pachatelé
- **1 z poškozených** uvádí jako příčinu nezaměstnanost – 1 pachatel
- **1 z poškozených** uvádí jako příčinu nezaměstnanost a jednání pod vlivem alkoholu – 1 pachatel
- **žádný z poškozených** neuvádí jako příčinu nízké vzdělání pachatele
- **2 z poškozených** uvádí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele, v obou případech jejich povahové vlastnosti a žárlivost – 2 pachatelé
- **žádný z poškozených** neuvádí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a nezaměstnanost

- **3 z poškozených** uvádějí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a jednání pod vlivem alkoholu v době jeho nezaměstnanosti – 3 pachatelé
- **1 z poškozených** uvádí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a jednání pod vlivem alkoholu a psychotropní látky, v konkrétním případě metamfetaminu, látky zvané pervitin. V konkrétním případě se jedná o jednoho ze dvou otců, kteří byli týráni ze strany zletilého syna – 1 pachatel
- **žádný z poškozených** neuvádí jako příčinu jednání pachatele negativní vzor jeho chování získaný v dětství, a to ani ve vztazích partnerských či rodič dítě.

Grafické znázornění č. 26

Z grafického znázornění č. 26 je zřejmý podíl pachatelů ve vztahu k jejich výpovědi v postavení obviněného po zahájení jejich trestního stíhání dle § 160/1 tr. řádu u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu **12 pachatelů**

- **3 pachatelé** využili svého práva a po poučení odepřeli ve věci výpověď
- **9 pachatelů** i přes poučení podalo ve věci výpověď
- **1 z 9 pachatelů**, který ve věci podal výpověď svoji **trestnou činnost doznal**, přičemž jako důvod uvedl, že se svého jednání dopouštěl pod vlivem psychotropní látky v době „kdy byl ze strany rodičů provokován“. V konkrétním případě se jednalo o zletilého pachatele, který se své trestné činnosti dopustil proti svým rodičům.
- **8 z 9 pachatelů**, kteří ve věci podali výpověď, svoji **trestnou činnost popřelo** s tím, že se jedná o lživá obvinění ze strany poškozených. Z uvedených 8 pachatelů, kteří svoji trestnou činnost popřeli, bylo 7 ve vztahu k poškozenému v manželském či družském vztahu.

22 Shrnutí

*Všechny velké hříchy světa se odehrávají v mozku:
v mozku se totiž odehrává všechno...
V mozku je vlčí mák rudý, jablko sladce voní
a skřivan nádherně zpívá
(a my se navzájem milujeme a nenávidíme).
Oscar Wilde*

Jednání pachatelů kvalifikované jako tr. čin dle § 215a tr. zákona, které v rozsahu zpracování této práce při stanoveném výzkumném vzorku reprezentuje domácí násilí, tvoří velmi zanedbatelnou část trestné činnosti spáchané v rámci působnosti Okresního ředitelství Policie ČR.

Jak vyplývá z grafických znázornění č. 1 a 2 nápad tohoto trestného činu, tedy vlastní oznámení na podezření ze spáchání tohoto trestného činu činí vůči celkovému nápadu trestných činů či podílu násilné trestné činnosti velmi zanedbatelný podíl, procentuálně vyjádřený hodnotami od 1,43 do 7,4 %.

Důležitým aspektem je však způsob ukončení takto oznámených podezření na spáchání tohoto trestného činu. Jak vyplývá z grafických znázornění č. 5 až 8, je zřejmé, že z celkového počtu 47 oznámení u Okresního ředitelství Policie ČR Děčín (dále jen OŘ PČR) bylo

- 13 oznámení odloženo dle § 159a/1 tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc byla policejním orgánem odložena
- 6 oznámení ukončeno dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu a věc bylo na místě vyřídit jejím odevzdáním příslušnému orgánu k projednání přestupku
- 2 oznámení ukončena jiným způsobem a
- 26 oznámení ukončeno komisařem návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín, z toho 12 oznámení ukončených pracovištěm Rumburk.

Uvedenými 13 oznámeními jsou především smyšlená účelová oznámení cíleně zaměřena na poškození osoby údajného pachatele v důsledku vzájemných neshod, mimopartnerského vztahu, probíhajícího rozvodového řízení či jiného řízení, např. majetkoprávního či řízení ve vztahu ke svěřeni dětí do péče.

Početní rozdílnost mezi jednotlivými pracovišti Děčín a Rumburk ve způsobu ukončení, především u způsobů ukončení dle § 159a/ tr. řádu a § 159a/1, písm. a) tr. řádu je vedena vlastním posouzením ze strany zpracovatele spisu.

Podíl oznámení, která dospěla v rámci prověřování a následném vyšetřování spisů do fáze návrhu na podání obžaloby je u obou pracovišť v rozhodném období téměř shodná, vyjádřená 14 spisy u pracoviště Děčín a 12 spisy u pracoviště Rumburk.

Provedeným výzkumem bylo dále zjištěno,

- že většinovými oznamovateli domácího násilí jsou osoby poškozených žen, tak jak vyplývá z grafických znázornění č. 9 až 12
- že většinovými oběťmi domácího násilí jsou poškozené ženy v postavení manželky či družky ve věku mezi 25. a 40 rokem, tak jak vyplývá z grafických znázornění č. 12, 13, 21, přičemž jejich průměrný věk je 32,7 let
- že osobou poškozeného nebyl ani v jednom z případů muž týraný partnerkou či partnerem, či zdravotně postižená osoba
- že většinovými pachateli domácího násilí jsou muži v postavení manžela či druha k oběti, tak jak vyplývá z grafických znázornění č. 13 a 15, přičemž jejich průměrný věk je 35,2 let.
- že většinovými pachateli domácího násilí jsou muži, kteří dosáhli základního školního vzdělání či středoškolského vzdělání se způsobem ukončení vyučen, tak jak vyplývá z grafického znázornění č. 16
- že žádným z pachatelů domácího násilí nebyl muž, který dosáhl vysokoškolského vzdělání
- že většinovými pachateli domácího násilí jsou muži, kteří byly po celou dobu prověřovaného období nezaměstnání, tak jak vyplývá z grafického znázornění č. 17
- že žádný z pachatelů domácího násilí netrpěl v době vyšetření duševního stavu ani v době páchaní trestného činu duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchy ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky

- že u jednoho z 12 případů, které byly ukončeny návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín, bylo posuzované jednání ve vztahu mezi manželi, kteří byli oba rómské národnosti
- že žádného z prověřovaných či vyšetřovaných jednání se nedopustil cizí státní příslušník, žijící na území České republiky
- že v rámci vydaných rozsudků byla ve dvou případech uložena ústavní léčba, a to protialkoholní a protitoxikomanská
- že se jedna třetina pachatelů ve vztahu manželském či družském dopustila v souběhu s tr. činem dle § 215a tr. zákona i týrání vlastních dětí, které bylo posouzeno jako tr. čin Týrání svěřené osoby dle § 215 tr. zákona
- že se pachatelé ve všech posuzovaných jednáních dopustili vždy fyzické i psychické formy domácího násilí
- že do současné doby z 12 posuzovaných jednání byl vynesena rozsudek teprve u 5 z nich, přičemž u těchto odsouzených věcí byl návrh na podání obžaloby podán již v průběhu roku 2006
- že z 5 vnesených rozsudků byl ve 2 případech uložen trest nepodmíněný a ve 3 případech trest podmíněný
- že pouze 1 z 12 pachatelů u spisů ukončený návrhem na podání obžaloby doznal ve své výpovědi páčání trestné činnosti ve vztahu k tr. činu dle § 215a tr. zákona
- že v žádném z případů nebylo za účelem zjištění následků jednání pachatele nařízeno vyšetření duševního stavu poškozené
- že do současné doby nebylo u stejné osoby pachatele prověřováno opakování tr. činnosti ve vztahu k tr. činu dle § 215a tr. zákona
- že u žádného z případů nebyly zjištěny pokusy o sebevražedné jednání ze strany poškozené a ani pachatele
- že u žádného z případů nebyla oběť a ani pachatel registrovanými členy některé z církví
- že se jako spouštěče domácího násilí podílely alkohol, toxik, nezaměstnanost a stres
- **že každé prověřované jednání je individuální a porovnávání je v některých případech velmi složité či dokonce nemožné.**

Autor práce na základě provedeného výzkumu vymezeného rozhodným obdobím a výzkumným vzorkem vypracoval **profil pachatele domácího násilí**, kdy si uvědomuje, že závěry jím uvedené nemusí být shodné se závěry jiných výzkumných zjištění.

Pachatelem domácího násilí ve vztahu k tr. činu Týrání osoby ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona je:

- muž ve věku okolo 35,2 let, který se svého jednání dopouští nejčastěji ve vztahu manželském či družském k oběti
- je v průběhu páchaní trestného činu nezaměstnan
- netrpí duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky
- dosáhl základního či středoškolského vzdělání
- využívá vždy fyzické a psychické formy domácího násilí
- trestné činnosti se dopouští na partnerce ve vztahu manželském či družském, která je ve věku okolo 32,7 let
- má kriminální minulost
- při prověřování či vyšetřování popírá svoji trestnou činnost
- v souběhu s tr. činem dle § 215a tr. zákona se dopouští i týrání dětí ve smyslu tr. činu Týrání svěřené osoby dle § 215 tr. zákona

23 Vyhodnocení předpokladů

Pro bakalářskou práci byly stanoveny tyto předpoklady:

1. Domníváme se, že většinovými oběťmi domácího násilí jsou ženy v postavení manželky či družky ve věku mezi 25. a 40 rokem, přičemž podíl takto postižených žen tvoří nejméně 65 % z celkového počtu poškozených žen.

Z grafického znázornění č. 12 je zřejmé, že z celkového počtu 12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo v postavení poškozeného 12 žen a 2 muži, kteří společně se 2 ženami započítanými do celkového počtu poškozených žen, tvořili manželský pár.

Z grafického znázornění č. 21 je zřejmý průměrný věk všech 14 poškozených, který je 40,3 let, přičemž ze znázornění dále vyplývá, že průměrný věk poškozených žen, do kterého bylo zařazeno všech 12 žen je **38,7 let**.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 9 poškozených žen, které byly týrány ze strany partnera **ve vztahu manželském či družském**, nebyla žádná mladší 20 let, 2 byly ve věkovém rozmezí 21-25 let (přičemž obě byly dosaženého věku 25 let), 2 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 1 ve věkovém rozmezí 31-35 let a 4 ve věkovém rozmezí 36-40 let. Průměrný věk těchto poškozených žen je **32,7 let**.

Z grafického znázornění č. 13 je zřejmé, že z celkového počtu 9 poškozených žen, které byly týrány ze strany partnera ve vztahu manželském či družském, bylo 5 týráno manželem a 4 týráno druhem.

Podíl 9 poškozených žen ve vztahu manželském či družském k celkovému počtu 14 poškozených žen činí **64,3 %**.

Podíl 9 poškozených žen ve vztahu manželském či družském k celkovému počtu 12 poškozených žen činí 75 %.

Ve vztahu k stanovenému předpokladu č. 1 bylo dále z grafického znázornění č. 13 zjištěno, že z celkového počtu 12 spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín bylo v postavení pachatele 12 mužů, přičemž 4 z nich byli ve vztahu k oběti v postavení druha, 5 v postavení manžela, 2 v postavení syna a 1 v jiném vztahu, kterým byl vztah souseda v nájemním domě.

Z grafického znázornění č. 14 je zřejmé, že z celkového počtu 12 pachatelů jsou 2 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 3 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 3 ve věkovém rozmezí 31-35 let, 1 ve věkovém rozmezí 36-40 let, 1 ve věkovém rozmezí 41-45 let, 1 ve věkovém rozmezí 46-50 let a 1 ve věkovém rozmezí 56-60 let, přičemž jejich průměrný věk je **34,5 let**.

Z grafického znázornění č. 15 je zřejmé, že z celkového počtu 9 pachatelů, kteří se svého jednání dopouštěli ve vztahu manželském či družském vůči oběti je 1 ve věkovém rozmezí 21-25 let, 2 ve věkovém rozmezí 26-30 let, 3 ve věkovém rozmezí 31-35 let, 1 ve věkovém rozmezí 36-40 let, 1 ve věkovém rozmezí 41-45 let a 1 ve věkovém rozmezí 56-60 let, přičemž jejich průměrný věk je **35,2 let**.

Z provedeného výzkumu, tak jak vyplývá z uvedených grafických znázornění je prokázáno, že většinovými oběťmi domácího násilí u spisů SKPV Děčín, pracoviště Rumburk, ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín jsou ženy v postavení manželky či družky ve věku mezi 25. a 40 rokem, přičemž podíl takto postižených žen tvoří 75 % z celkového počtu poškozených žen.

Tímto zjištěním se první stanovený předpoklad potvrdil.

2. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek psychické poruchy pachatele, přičemž podíl takto postižených jedinců tvoří nejméně 25 % z celkového počtu.

Z grafického znázornění č. 19 je zřejmé, že z celkového počtu 12 pachatelů u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby bylo v 11 případech nařízeno komisařem SKPV dle § 116/1 tr. řádu vyšetření duševního stavu, a to vzhledem k pochybnostem získaným ze spisů, především z výpovědí poškozených.

Vyšetřením duševního stavu těchto 11 pachatelů bylo zjištěno, že v době vyšetření, a ani v době páchaní trestné činnosti, **netrpěl žádný z nich duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky.**

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na alkoholu u pachatele ve vztahu družském.

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na psychotropní látce metamfetaminu, droze zvané pervitin u pachatele, který se svého protiprávního jednání dopouštěl jako zletilý vůči své matce.

U jednoho z 12 pachatelů nebylo komisařem SKPV nařízeno vyšetření jeho duševního stavu, neboť tento obviněný se v době páchaní tr. činu ve smyslu § 215a tr. zákona dopustil jiné trestné činnosti, při jejímž vyšetřování se vyšetření duševního stavu podrobil se stejným závěrem, jako u zbylých 11 pachatelů. Vzhledem k těmto okolnostem byl znalecký posudek z oboru psychiatrie se souhlasem OSZ Děčín použit při vyšetřování § 215a tr. zákona.

Z provedeného výzkumu, tak jak vyplývá z uvedeného grafického znázornění je prokázáno, že žádný z 12 pachatelů domácího násilí, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu u spisů SKPV Děčín, pracoviště Rumburk, ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín netrpěl v době páchaní trestného činu duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky.

Tímto zjištěním se druhý stanovený předpoklad nepotvrdil.

3. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek závislosti pachatele na alkoholu nebo jiné návykové látek, přičemž podíl závislých pachatelů tvoří nejméně 30 % z celkového počtu.

Z grafického znázornění č. 19 je zřejmé, že z celkového počtu 12 pachatelů u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby bylo v 11 případech nařízeno komisařem SKPV dle § 116/1 tr. řádu vyšetření duševního stavu, a to vzhledem k pochybnostem získaným ze spisů, především z výpovědí poškozených.

Vyšetřením duševního stavu těchto 11 pachatelů bylo zjištěno, že v době vyšetření, a ani v době páchaní trestné činnosti, **netrpěl žádný z nich duševní chorobou ve smyslu psychózy či poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky.**

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na alkoholu u pachatele ve vztahu družském.

U jednoho z 11 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu, byla zjištěna závislost na psychotropní látce metamfetaminu, droze zvané pervitin u pachatele, který se svého protiprávního jednání dopouštěl jako zletilý vůči své matce.

Podíl 2 pachatelů, kteří se svého jednání dopouštěli v době své závislosti na alkoholu či psychotropní látce k celkovému počtu 12 pachatelů činí 16,7 %.

U jednoho z 12 pachatelů nebylo komisařem SKPV nařízeno vyšetření jeho duševního stavu, neboť tento obviněný se v době páchaní tr. činu ve smyslu § 215a tr. zákona dopustil jiné trestné činnosti, při jejímž vyšetřování se vyšetření duševního stavu podrobil se stejným závěrem, jako u zbylých 11 pachatelů. Vzhledem k těmto okolnostem byl znalecký posudek z oboru psychiatrie se souhlasem OSZ Děčín použit při vyšetřování § 215a tr. zákona. (dosud viz. hypotéza č. 3)

Z grafického znázornění č. 25, ze kterého jsou zřejmé příčiny domácího násilí uvedené poškozenými v jejich výpovědích u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby vyplývá, že ze 14 poškozených (12 žen a 2 muži) ve vztahu k hypotéze

- 2 z poškozených uvádějí jako příčinu závislost na alkoholu – 2 pachatelé
- 4 z poškozených uvádějí jako příčinu jednání pod vlivem psychotropní látky, v konkrétním případě metamfetaminu, látky zvané pervitin. Zde jsou zahrnuti i 3 z poškozených rodičů (2 matky a 1 otec), kteří byli ve dvou případech týráni zletilými syny – 2 pachatelé
- 1 z poškozených uvádí jako příčinu nezaměstnanost a jednání pod vlivem alkoholu – 1 pachatel
- 3 z poškozených uvádějí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a jednání pod vlivem alkoholu v době jeho nezaměstnanosti – 3 pachatelé
- 1 z poškozených uvádí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a jednání pod vlivem alkoholu a psychotropní látky, v konkrétním případě metamfetaminu, látky zvané pervitin. V konkrétním případě se jedná o jednoho ze dvou otců, kteří byli týráni ze strany zletilého syna – 1 pachatel

Podíl 9 pachatelů, kteří se svého jednání dopouštěli pod vlivem alkoholu či psychotropní látky k celkovému počtu 12 pachatelů činí 75 %.

Z provedeného výzkumu, tak jak vyplývá z uvedených grafických znázornění je prokázáno, že z 12 pachatelů domácího násilí, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu u spisů SKPV Děčín, pracoviště Rumburk, ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín, se 2 této trestné činnosti prokazatelně dopouštěli v době své závislosti na alkoholu a psychotropní látce metamfetaminu. 9 z 12 pachatelů se dle vyjádření poškozených svého jednání dopouštěli ve většině útoků pod vlivem alkoholu či psychotropní látky metamfetaminu.

Výše uvedeným zjištěním se třetí stanovený předpoklad nepotvrdil, neboť bylo zjištěno, že pouze 16,7 % pachatelů se svého jednání dopustilo v době své závislosti na alkoholu či psychotropní látce.

Provedeným výzkumem však lze dovést závěr, že ovlivnění alkoholem či psychotropní látkou zvanou metamfetamin je cca u 75 % pachatelů spouštěčem jejich agresivního chování či společně s jinou příčinou se podílí na domácím násilí.

4. Domníváme se, že většinovými pachateli domácí násilí jsou pachatelé, kteří se svého jednání dopouštějí v době jejich nezaměstnanosti, přičemž podíl nezaměstnaných pachatelů tvoří nejméně 30 % z celkového počtu.

Z grafického znázornění č. 25, ze kterého jsou zřejmé příčiny domácího násilí uvedené poškozenými v jejich výpovědích u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby vyplývá, že ze 14 poškozených (12 žen a 2 muži) ve vztahu k hypotéze

- 1 z poškozených uvádí jako příčinu nezaměstnanost – 1 pachatel
- 1 z poškozených uvádí jako příčinu nezaměstnanost a jednání pod vlivem alkoholu – 1 pachatel
- 3 z poškozených uvádějí jako příčinu osobnostní charakteristiku pachatele a jednání pod vlivem alkoholu v době jeho nezaměstnanosti – 3 pachatelé.

Dle vyjádření poškozených se nejméně u 5 pachatelů jejich nezaměstnanost, či nezaměstnanost společně s jinou příčinou, výrazně podílela na vzniku domácího násilí.

Podíl těchto 5 pachatelů, kteří se svého jednání dopouštěli v době jejich nezaměstnanosti, k celkovému počtu 12 pachatelů činí 41,7 %.

Tento **subjektivní názor** poškozených je však také zřejmý z grafického znázornění č. 17, ze kterého vyplývá, že z celkového počtu 12 pachatelů byly po celou dobu prověřovaného období týráni pouze

- 2 z nich zaměstnání
- 1 střídavě zaměstnána a nezaměstnání
- 9 po celou dobu nezaměstnání, přičemž 2 z těchto 9 byly v prověřované době ve VTOS, tedy se svého jednání dopouštěli před nástupem a také po návratu z VTOS

Podíl 10 pachatelů, kteří se svého jednání dopouštěli v době jejich nezaměstnanosti, k celkovému počtu 12 pachatelů činí 83,3 %.

Je nutné však vzít v úvahu skutečnosti vyplývající z grafického znázornění č. 18, ze kterého je zřejmé zaměstnání všech 14 poškozených v průběhu prověřovaného období jejich týráni. Z tohoto znázornění je zřejmé, že 8 poškozených (6 žen a 2 muži) bylo po celou dobu prověřovaného období zaměstnáno, 5 žen nezaměstnáno a 1 žena střídavě zaměstnána a nezaměstnána. Lze tedy dovodit, že nejméně u 5 žen, mohla byla jejich nezaměstnanost příčinou společně stráveného času v místě společného bydliště s pachatelem.

Z provedeného výzkumu, tak jak vyplývá z uvedených grafických znázornění je prokázáno, že většinovými pachateli domácího násilí u spisů SKPV Děčín, pracoviště Rumburk, ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín je 83,3 % mužů, kteří se svého jednání dopouštěli v době jejich nezaměstnanosti, a to pravděpodobně jako důsledek neovládání zátěže s tím spojené.

Tímto zjištěním se čtvrtý stanovený předpoklad potvrdil.

5. Domníváme se, že domácí násilí vzniká jako důsledek přijmutého negativního vzorce chování rodičů či jiné osoby, která se výrazněji podílela na jeho výchově, přičemž podíl takto ovlivněných jedinců je nejméně 25 % z celkového počtu.

Z grafického znázornění č. 19 je zřejmý počet provedených vyšetření duševního stavu pachatelů znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby k OSZ Děčín pro tr. čin dle § 215a tr. zákona u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk.

Ze znázornění je patrné, že z celkového počtu 12 pachatelů u spisů ukončených návrhem na podání obžaloby bylo v 11 případech nařízeno komisařem SKPV dle § 116/1 tr. řádu vyšetření duševního stavu, a to vzhledem k pochybnostem získaným ze spisů, především z výpovědí poškozených. Vyšetření duševního stavu dvanáctého pachatele, tak jak již bylo vysvětleno, bylo provedeno v souvislosti s vyšetřování jiné trestné činnosti a vypracovaný znalecký posudek byl při prověřování tr. činu dle § 215a tr. zákona využit.

Z anamnestických údajů uvedených ve znaleckém posudku nebyl u žádného z pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu zjištěn případ jejich týrání ze strany některého z rodičů či jiné osoby, který by byl státními orgány v době jejich dětství prověřován. U 4 z 12 pachatelů, kteří se podrobili vyšetření duševního stavu bylo z anamnestických údajů k rodičům zjištěno „nadměrné užívání“ alkoholu na straně otce a jeho agresivní projevy vůči partnerce a dětem.

Z výše uvedeného zjištění je velmi pravděpodobné a lze se domnívat, že nejméně u těchto 4 pachatelů, kteří v dětství zažili násilí ve vlastní rodině, byli sami jeho obětí, či byli svědky násilného chování mezi rodiči. Tato zkušenost z vlastního dětství pravděpodobně zvýšila zaujetí podobně vymezených rolí i v dospělosti, kdy se muži identifikují se svým otcem a stávají se násilníky. Žádný z těchto 4 pachatelů však při poskytování anamnestických údajů, které na něm nemohou být v žádném případě vynucovány, nepotvrdil přímo skutečnost týkající se jeho týrání v dětství. Lze však na něj, jak již bylo výše uvedeno, pouze usuzovat.

Z grafického znázornění č. 25, ze kterého jsou zřejmé pachateli používané formy domácího násilí proti poškozeným, nebylo z údajů poskytnutých poškozenými ve svých výpovědích ani v jednom případě uvedena jako možná příčina jejich týrání jednání pachatele podle negativního vzoru získaného v dětství. Tato skutečnost nebyla ve výpovědích poškozených ani v jednom případě zaznamenána a to ani ve smyslu „jejich odkazu“, že se „chová jako jeho otec“.

Z provedeného výzkumu, tak jak vyplývá z uvedených grafických znázornění nelze potvrdit, že domácí násilí vzniká jako důsledek přijatého negativního vzorce chování rodičů či jiné osoby, která se výrazněji podílela na jeho výchově.

Tímto zjištěním se pátý stanovený předpoklad nepotvrdil.

24 Závěr

*Normální jsou jen ti,
které dost dobře neznáte.
Rodney Dangerfield*

Cílem bakalářské práce na téma **Problematika domácího násilí bylo zjištění a analýza příčin páchaní trestné činnosti tímto pojmem vymezené**. Při volbě tématického zaměření bylo rozhodující profesní zaměření autora jako příslušníka Policie České republiky, zařazeného na linii násilné a mravnostní trestné činnosti u Služby kriminální policie a vyšetřování při Okresním ředitelství Policie České republiky v Děčíně.

Při volbě tohoto tématu v letním semestru akademického roku 2005 byl autor značně ovlivněn především zvýšenou medializací domácího násilí jako takového, ale především přijetím novely trestního zákona č. 91/2004 Sb., kterou byl do zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon zařazen trestný čin Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle ust. § 215a tr.zákona.

Školeními různých státních i nestátních organizací získaná specializace „liniového pracovníka násilné trestné činnosti“, kam je řešení problematiky domácího násilí zařazeno, autora profesně, v období posledních tří a půl let sváděla dohromady s osudy mnoha nepovedených lidských soužití. Sám autor, nebo společně s dalšími dvěma kolegyněmi se seznamoval s osudy vztahů, které ač na počátku vedeny dobrým úmyslem, z nějakých příčin ztroskotaly. Vlastní seznámení, popis počátku a průběhu vztahu, narození dětí, popis společného bydlení, vztahy v rodinách partnerů, počátky neshod, první nadávka a facka, vyhrožování, pláč až následky v podobě zranění, to vše autora vedlo ke zvolení právě tohoto tématu. Ale nejen to. **Také právě lživé výpovědi, někdy hraničící s již trestným činem Křivé obvinění dle § 174 tr. zákona, při kterých si partnerky „vyřizují s partnery své účty“** vedly autora k tomu, že si toto téma zvolil jako téma bakalářské práce.

Vzhledem k tomu, že autor měl možnost se **seznámit s dvěma pracemi na téma domácí násilí, především ve vztahu k institutu vykázání, které byly většinou stavěny na výsledcích dotazníkového šetření**, tedy pouze na subjektivních pocitech a názorech

vzorku obyvatelstva, rozhodl se pro získané pochybnosti o objektivnosti takto získaných závěrů využít pouze statistických údajů získaných z evidencí Policie České republiky a taktéž Ministerstva spravedlnosti ČR.

Vzhledem k tomu, že přijetím zmiňovaného ustanovení § 215a tr. zákona se docílilo posuzování jednání pachatelů domácího násilí především ve vztahu k tomuto trestnému činu a tím potvrzení specifičnosti této trestné činnosti, rozhodl se autor zaměřit cíl práce právě na tuto trestně právní kvalifikaci, neboť v současné době dle jeho názoru nejlépe vystihuje a také z pohledu trestně právního postihuje podstatu stále dosud přesně neustálených definic domácího násilí.

Rozhodné období bylo stanoveno účinností tohoto ustanovení trestního zákona, tedy od 1.6.2004. Konec posuzovaného rozhodného období autor stanovil dnem **30.6.2007**, neboť se domníval, že následné období tři čtvrtě roku, tedy období do odevzdání této práce postačí příslušným soudům k vydání rozsudku a jeho nabytí právní moci. Domníval se, že trest má následovat ihned, nebo alespoň co nejrychleji po spáchání trestného činu. Jednou z funkcí trestu je i funkce terciální prevence, tedy funkce určitého odstrašení pro ty, kteří se dopouštějí stejné či obdobné trestné činnosti.

Prokázání viny a rozhodnutí o vině příslušným soudem, jehož rozsudek nabyl právní moci a je vykonatelný autor považoval a považuje za objektivní zhodnocení skutečností ve spisových materiálech uvedených. Vzhledem k závěrům, uvedeným níže, jako výzkumný vzorek použil autor všechny spisové materiály ve vztahu k trestnému činu Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a tr. zákona či trestných činů spáchaných s tímto v souběhu evidované **v rozhodném období u SKPV Děčín, pracoviště Rumburk, u kterých byla na základě návrhu policejního komisaře podána příslušným Okresním státním zastupitelstvím v Děčíně obžaloba k Okresnímu soudu v Děčíně.**

Jako vzorek pro posouzení vlastních **výsledků výzkumné práce** autor použil statistické údaje ze spisových materiálů SKPV Děčín, pracoviště Děčín, které především poukazují na to, že zkoumaný vzorek je vzorkem odpovídajícím, který by se zcela jistě nevymykal závěrům zjištěným z jiných vzorků. Specifičností Okresního ředitelství Policie ČR Děčín je rozdělení jeho služebního působiště na dva zhruba stejné služební obvody, jeho „dolní“ část charakterizovanou oblastí městem Děčín a jeho okolím, a jeho „horní“ část vymezenou oblastí tzv. Šluknovského výběžku.

Především ze zákonných důvodů, autor nezískal v rámci zajišťování podkladů ke svému výzkumu další data, která by sloužila k jejich vyhodnocení tak, jak je předložil.

Při získávání a následném hodnocení získaných dat byl autor veden zájmem o závěry výzkumem získané i přesto, že si byl vzhledem ke krátkému časovému úseku rozhodného období a tím malému vzorku vyjádřeného právě specifičností této trestné činnosti vědom možné nepřevoditelnosti a porovnání takto získaných závěrů se závěry odborné veřejnosti.

25 Návrh opatření

Autor bakalářské práce navrhuje ve vztahu k oběti následující opatření.

V případě ukončení oznámeného podezření na domácí násilí policejními orgány dle § 159a/1, písm. a) tr. řádu, tedy vyřízením věci jejím odevzdáním příslušnému orgánu k projednání přestupku, by bylo vhodné vzhledem k posouzení jednání pachatele ve většině případů jako Přestupek proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, u kterého je projednání ve smyslu § 68 citovaného zákona provedeno jen na návrh postižené osoby, zrušit vyžadování správního poplatku ve výši 1.000,-Kč ze strany správního orgánu, neboť vede poškozené oběti z finančních důvodů k tomu, že v zákonné lhůtě tří měsíců nepodají návrh na projednání věci.

Neprojednání posouzeného jednání pachatele u takto „ukončených“ případů, vede pachatele k přesvědčení, že je jejich jednání beztrestné a dále napomáhá rozvoji domácího násilí do další fáze. Taktéž je ke způsobu vyřízení věci jejím neprojednáním následně přihlíženo ze strany policejních orgánů při dalším prověřování oznámení, a to bohužel negativně ve vztahu k oběti.

Autor dále na základě vlastní zkušenosti získané při prověřování či vyšetřování trestné činnosti ve vztahu k domácímu násilí navrhuje, při prokazování způsobu provedení trestného činu a jeho následků, provádění znaleckého zkoumání obětí znalci z oboru psychiatrie a psychologie. Provedená znalecká zkoumání, která se v současné době neprovádějí, mimo výjimečných případů v rámci získaných pochybností ve vztahu k věrohodnosti výpovědi oběti, zajistí objektivní posouzení následků jednání pachatele jako součást předkládaných důkazů pro soudní řízení.

Všeobecně si autor dovoluje navrhnout větší mediální kampaň k problematice domácího násilí, především ve vztahu k jeho příčinám a následnému rozvoji. Potencionálním obětím domácího násilí by mělo být předkládáno více kazuistik, které by

jim případně pomohly porovnat trpěné křivdy s případy jiných týraných obětí, včetně zmiňovaných fází rozvoje domácího násilí a jeho následků.

26 Seznam použitých informačních zdrojů

- BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-629-3.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 80-85858-70-3.
- DAHLKE, R. *Agrese jako šance*. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, 2005. ISBN 80-249-0546-9.
- *Domácí násilí jako společenský problém – Sborník seminárních prací studentů IMS*. Brno: Institut mezioborových studií, 2004. ISBN 80-902936-3-8.
- DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku oběti-Pracovní manuál*. Praha: Střední policejní škola MV, 2005.
- GJURIČOVÁ, Š., KOCOURKOVÁ, J. *Podoby násilí v rodině*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3.
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- HIRIGOYEN, M-F. *Psychické násilí v rodině a v zaměstnání*. 1. vyd. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0994-9.
- MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.
- SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.
- SPURNÝ, J. *Psychologie násilí*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1996. ISBN 80-85858-30-4.
- ŠÁMAL, P., PÚRY, F. *Trestní zákon – Komentář*. 6. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004, ISBN 80-7179-896-7.

- TAYLOROVÁ, K. *Brainwashing Manipulace s myšlením*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. ISBN 80-7106-773-3.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
- *Úplné znění - Trestní předpisy*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, ISBN 80-7208-666-5.
- Webové stránky:
  - Bílý kruh bezpečí <http://www.bkb.cz/index.php>
  - Domácí násilí <http://www.domacinasili.cz/index.php>
  - ROSA <http://www.rosa-os.cz>

Přílohy

Příloha č. 1

Mapa České republiky – služební obvody

Okresních ředitelství Policie ČR

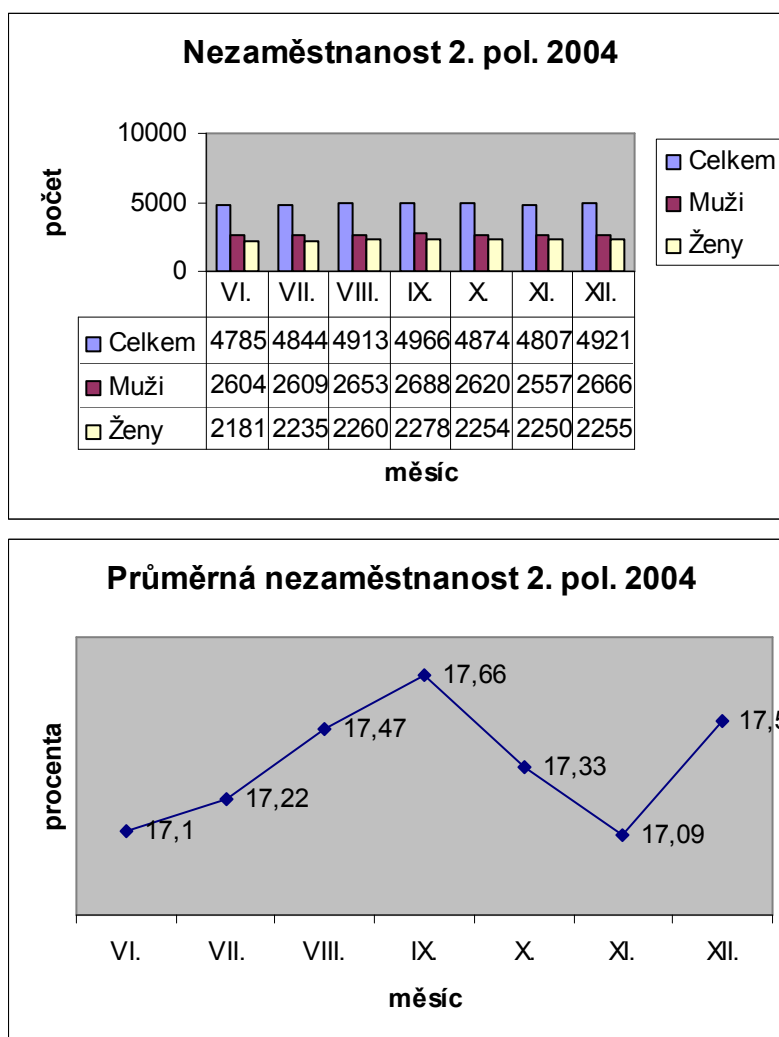

Oblast působnosti SKPV Děčín, pracoviště Rumburk – Šluknovský výběžek

Příloha 3

Grafická znázornění č. 1 a 2

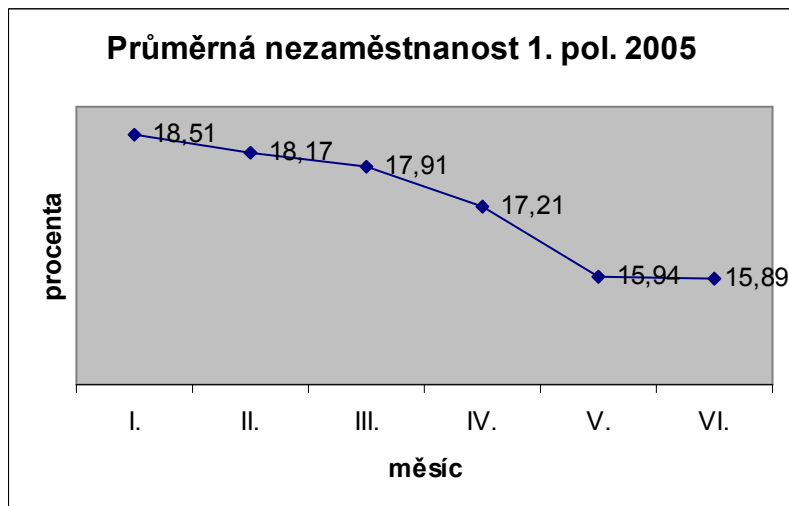
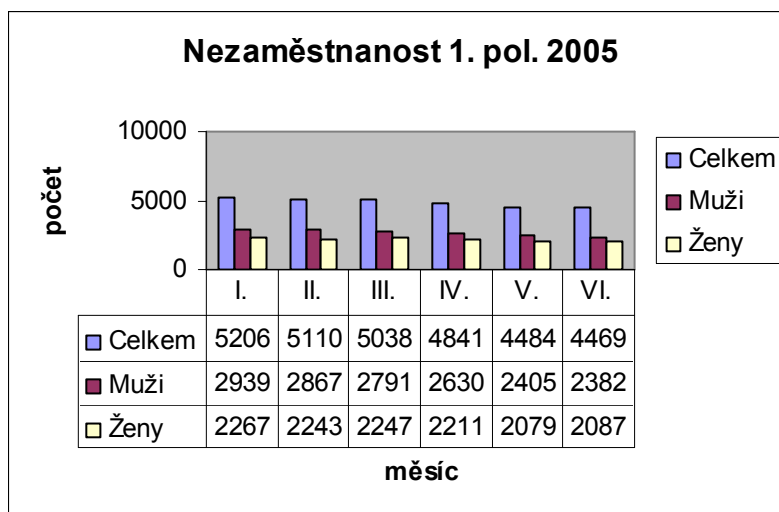
Z grafických znázornění č. 1 a 2 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk ve 2. pololetí roku 2004, do kterého bylo pro přehlednost zahrnuto i období od 1.6. do 30.6.2004

Z grafického znázornění č. 1 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2004.

Z grafického znázornění č. 2 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2004.

Příloha č. 4

Grafická znázornění č. 3 a 4

Z grafických znázornění č. 3 a 4 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk v 1. pololetí roku 2005.

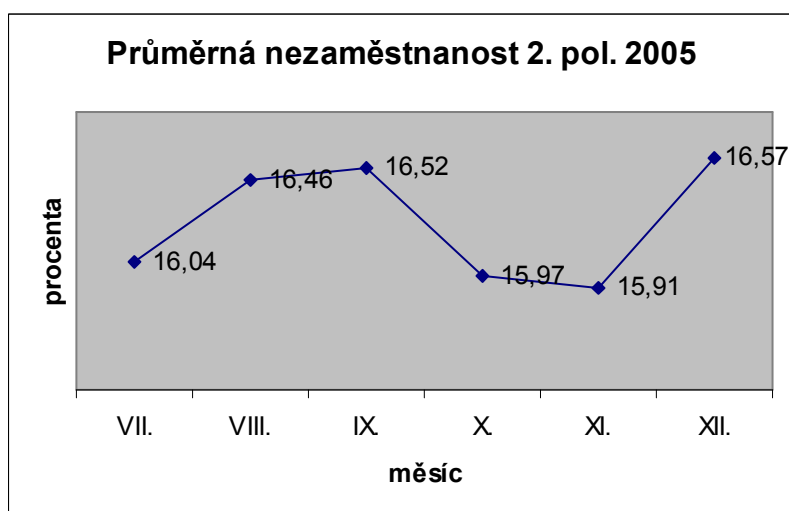
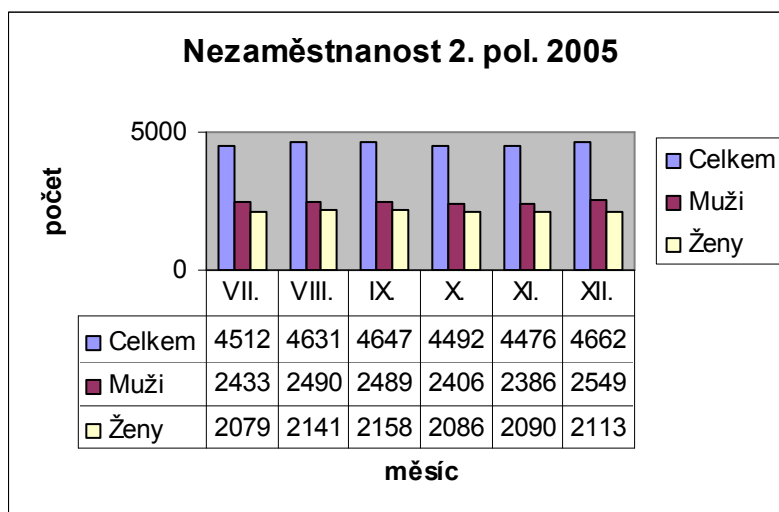
Z grafického znázornění č. 3 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2005.

Z grafického znázornění č. 4 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2005.

Příloha č. 5

Grafická znázornění č. 5 a 6

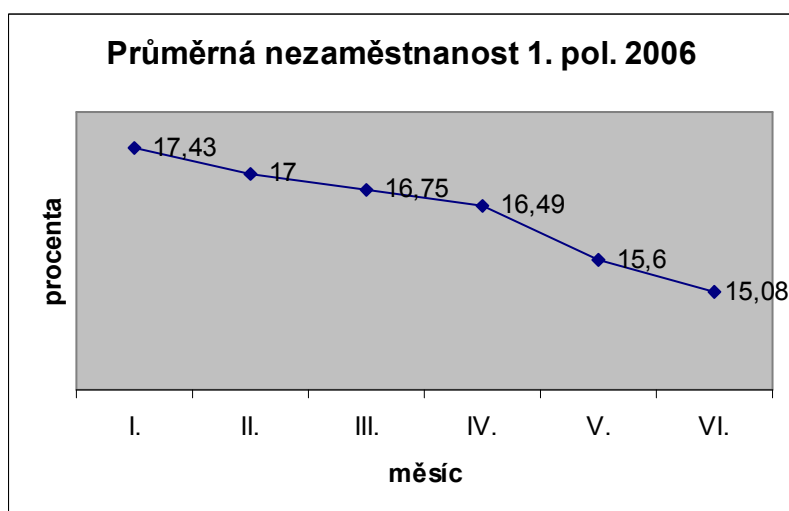
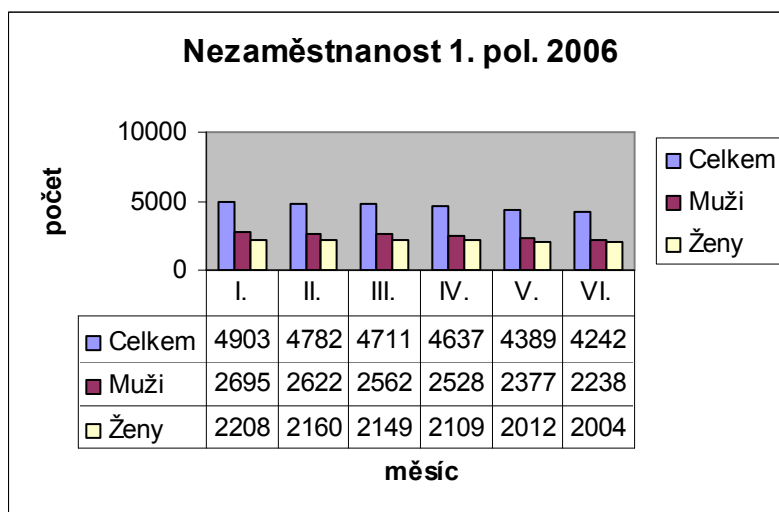
Z grafických znázornění č. 5 a 6 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk ve 2. pololetí roku 2005.

Z grafického znázornění č. 5 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2005.

Z grafického znázornění č. 6 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2005.

Příloha č. 6

Grafická znázornění č. 7 a 8

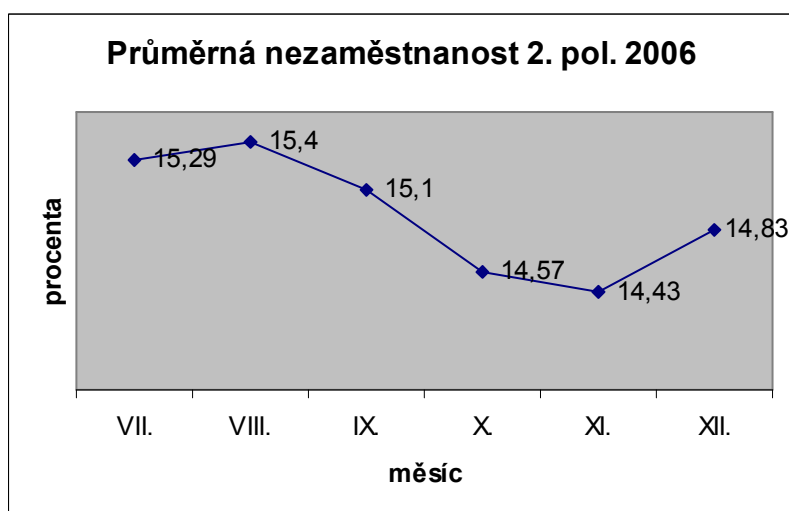
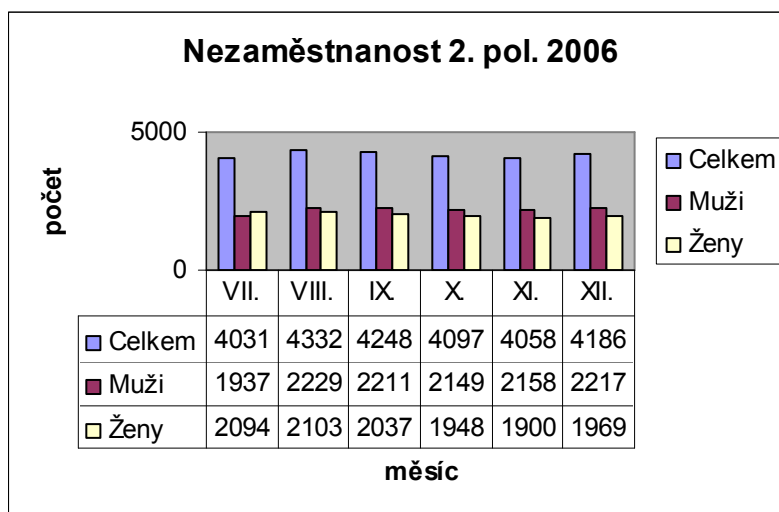
Z grafických znázornění č. 7 a 8 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk v 1. pololetí roku 2006.

Z grafického znázornění č. 7 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2006.

Z grafického znázornění č. 8 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2006.

Příloha č. 7

Grafická znázornění č. 9 a 10

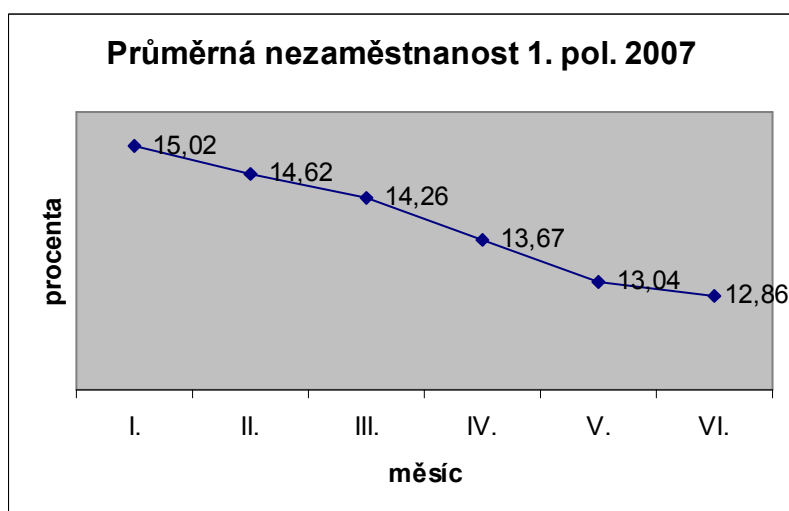
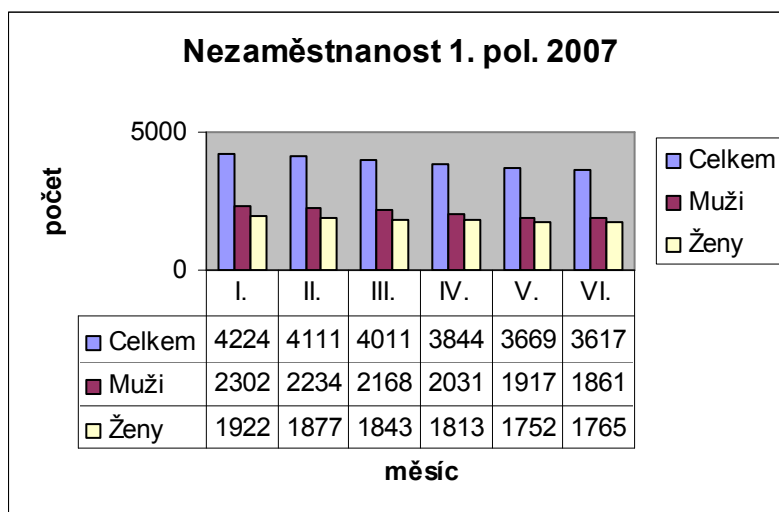
Z grafických znázornění č. 9 a 10 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk ve 2. pololetí roku 2006.

Z grafického znázornění č. 9 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2006.

Z grafického znázornění č. 10 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 2. pololetí roku 2006.

Příloha č. 8

Grafická znázornění č. 11 a 12

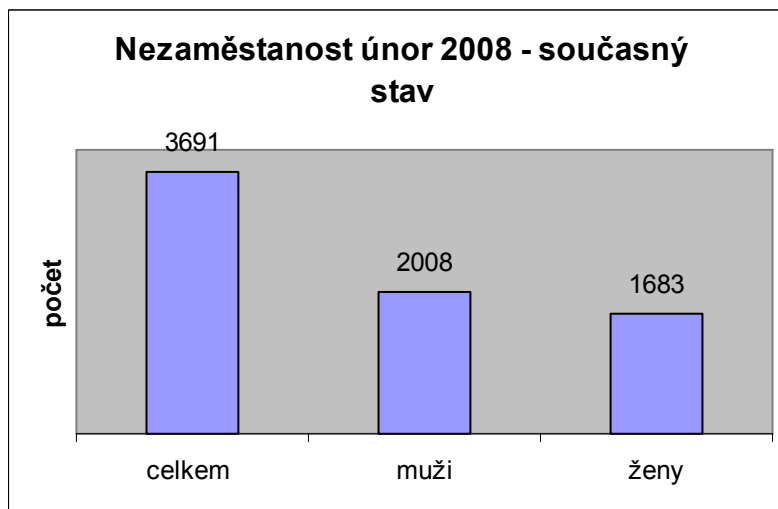
Z grafických znázornění č. 11 a 12 je zřejmá nezaměstnanost v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk v 1. pololetí roku 2007.

Z grafického znázornění č. 11 s tabulkou je zřejmý podíl mužů a žen na celkovém počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2007.

Z grafického znázornění č. 12 jsou zřejmé hodnoty průměrné nezaměstnanosti v jednotlivých měsících 1. pololetí roku 2007.

Příloha č. 9

Grafické znázornění č. 13

Z grafického znázornění č. 13 je zřejmý stav nezaměstnanosti v oblasti Šluknovského výběžku, spadající pod působnost Úřadu práce Děčín, pracoviště Rumburk v únoru 2008.

Průměrná míra nezaměstnanosti v tomto období činí 13,12 %.

Průměrná míra nezaměstnanosti v celé ČR v tomto období činí 5,9 %.